

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA ČESKÉ LITERATURY

Časopis Ozvěny domova i světa

Zábavná četba na pokračování

R. Nový versus V. Řezáč

Autor: Barbora Pechová

Vedoucí práce: doc. PhDr. Dagmar Mocná, CSc.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením doc. PhDr. Dagmar Mocné, CSc. V práci jsem použila informací zdroje uvedené v seznamu literatury.

V Praze dne 23. 12. 2005

PRAHA 2005

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením doc. PhDr. Dagmar Mocné, CSc. V práci jsem použila informační zdroje uvedené v seznamu literatury.

V Praze dne 23. 12. 2005

OBSAH

Úvod	5
Část I. – Zábavná četba na pokračování	8
1. Časopis <i>Ozvěny domova i světa</i> v kontextu doby	8
2. Romány na pokračování	18
Část II. – R. Nový versus V. Řezáč	31
1. R. Nový v <i>Ozvěnách</i>	31
2. Povídková tvorba Václava Řezáče	47
3. R. Nový vs. V. Řezáč – návaznost a protiklady	55
4. Reflexe životní zkušenosti spisovatele pro populární časopisy v románu <i>Rozhraní</i>	59
Závěr	71
Seznam použité literatury	73
Příloha I – soupis próz ošekovených na pokračování v časopise <i>Ozvěny domova i světa</i>	76
Příloha II – Přehled spisů próz na pokračování	97
Příloha III – seznam povídek R. Nového v <i>Ozvěnách</i>	96
Resumé	97
Analýza	98
Upracená příloha	99

Děkuji doc. PhDr. Dagmar Mocné, CSc. za odborné vedení diplomové práce a dále Ing. Pavlu Janáčkovi, Ph.D. za pomoc s výběrem tématu.

OBSAH

Úvod.....	5
Část I. – Zábavná četba na pokračování	8
1. Časopis Ozvěny domova i světa v kontextu doby	8
2. Romány na pokračování.....	18
Část II. – R. Nový versus V. Řezáč.....	31
1. R. Nový v Ozvěnách.....	31
2. Povídková tvorba Václava Řezáče.....	47
3. R. Nový vs. V. Řezáč – návaznosti a protiklady	55
4. Reflexe životní zkušenosti spisovatele pro populární časopisy v románu Rozhraní.....	59
Závěr.....	71
Seznam použité literatury.....	73
Příloha I – soupis próz otiskovaných na pokračování v časopise Ozvěny domova i světa.....	76
Příloha II – Přehled autorů próz na pokračování.....	87
Příloha III – seznam povídek R. Nového v Ozvěnách.....	95
Resumé.....	97
Anotace.....	98
Obrazová příloha	99

Úvod

Na počátku této diplomové práce stál záměr vytvořit soupis románů na pokračování, které byly otiskovány v časopise *Ozvěny domova i světa*, vydávaném mezi lety 1934 a 1945. Soupis, který je součástí přílohy diplomové práce, se zařazuje mezi přehledy vyhotovované pracovníky Ústavu pro českou literaturu a studenty Pedagogické fakulty UK monitorující romány na pokračování vydávané v různých českých populárních časopisech v období první republiky a protektorátu.

Novinářství, jakož i činnost nakladatelská a vydavatelská, tehdy prožívaly nebývalý rozkvět až do doby, než se cenzura a válečný nedostatek staly překážkou jejich překotného rozvoje. Vznikalo množství novin a časopisů, které mívaly rozličnou úroveň a svou náplní se obracely k různému okruhu čtenářů.

Ozvěny domova i světa byly zábavným rodinným týdeníkem. Tímto zaměřením se drobně odlišovaly od některých soudobých populárních časopisů jako *Eva* nebo *Hvězda* zacílených zejména na ženské čtenářské publikum. V ostatních ohledech však z proudu zábavných obrázkových magazínů nevybočovaly. Po celé období, kdy byly vydávány, vycházely na jejich stránkách prózy na pokračování, ačkoli nemuselo jít vždy o romány. (Soupis eviduje prózy čítající tři a více pokračování.) Nahodile se v různých ročnících jako součást časopisu objevovala též románová příloha.

Při sestavování soupisu jsem měla k dispozici kompletní vydání veškerých čísel v rámci všech ročníků, kdy časopis vycházel. V úplnosti je vlastní oddělení časopisů Knihovny Národního muzea, některé ročníky má ve svých fondech rovněž Národní knihovna ČR. Sesbíraný materiál se mi stal základem pro obecnější charakteristiku časopisu, dobové atmosféry a postavení románové populární literatury. Při hodnocení časopisu, jeho náplně a jeho místa v rámci doby jsem vycházela z obecných poučení o populární literatuře, využila jsem teoretických prací Karla Čapka, Oldřicha Sirovátky, Jiřího Poláčka a Pavla Janáčka.

Tyto podklady mi pak posloužily ke zhodnocení románů vydávaných v Ozvěnách, vzhledem k charakteru doby a zaměření listu. Objevila se mezi nimi díla, která stylově nebo námětem hranice populárně zaměřené četby přesahovala, jakož i prózy zůstávající plně v jejich intencích.

V pestré směsici příspěvků tvořících náplň časopisu se mezi povídkami zábavného ladění čas od času vyskytly i příběhy podepisované R. Novým. Jejich skutečným autorem byl Václav Řezáč, který si pro svou práci pro Ozvěny zvolil tento pseudonym. Zejména v raném období své spisovatelské kariéry přispíval i do jiných časopisů, co by R. Nový však vystupoval pouze v Ozvěnách. Zatímco Řezáčovy příspěvky v některých časopisech komentují literární vědci, kteří se zabývali raným obdobím jeho tvorby, prózy v Ozvěnách zůstávají téměř bez povšimnutí. Povídková tvorba R. Nového se mi stala východiskem pro druhou část diplomové práce.

Autoři dvou pojednání, z nichž jsem čerpala základní poučení o raném období Řezáčovy tvorby, Dobrava Moldanová a František Götz zmiňují z textů R. Nového pouze detektivní příběhy a jejich vznik zdůvodňují existenčním tlakem. Některé z nich zařadila Dobrava Moldanová do výboru Větrná setba, rané prózy. Prózy podepisované R. Novým však měly širší záběr.

Pokusila jsem se postihnout jejich místo v rámci Řezáčovy povídkové tvorby, porovnat je s texty, které, ač rovněž vycházely na stránkách časopisů, se autor neostýchal podepsat vlastním jménem. Nalezla jsem mezi nimi mnohé souvislosti i odlišnosti. Využila jsem při tom výběr Řezáčových povídek sestavený D. Moldanovou, který editorka v doslovu označuje za reprezentativní přehled autorových prací z raného tvůrčího období. Jistě by se však na stránkách zábavných časopisů našla Řezáčova díla, která z výboru vypadla a která by se svým stylem podobala spíše textům R. Nového.

V souvislosti s jeho spoluprací s časopisy jsem se na Řezáče pokusila pohlédnout i jako na autora ve své době v jistém ohledu typického. Novinářská práce pro něho, alespoň v určitém období života, tvořila podstatnou část spisovatelské činnosti, představuje tak případ v prvorepublikovém období obvyklý. Novinařině, i když o něco vyšší úrovně, se tehdy věnovali i takoví mistři jako Eduard Bass, Karel Čapek či Karel Poláček. Rovněž

volba pseudonymu pro práci v oblasti populární literatury souznívá s dobovými trendy.

Lákavou možností pro vykladače Řezáčova díla je hledat klíč k jeho spisovatelským počátkům v románu *Rozhraní*. Jeho hlavní hrdina, spisovatel Jindřich Aust, má skutečně s reálným Václavem Řezáčem mnohé společné. Když se v roce 1935 objevuje jakoby bez příprav Řezáčova první větší epická skladba *Větrná setba*, velmi osobní a citová výpověď, lze mezi ní a jeho ranými povídkami najít pramálo spojitostí. Spojnici tvoří snad jen intenzivní lyrismus a některé motivy: prostředí starého činžáku v pražské chudé čtvrti. K oné dvojkolejnosti, již Dobrava Moldanová pojmenovává jako rozpětí mezi psáním a tvorbou, možno hledat vysvětlení skrze analogii s osudem, jenž Řezáč přiřkl Jindřichu Austovi, námezdnému spisovateli populárních románek pro zábavné časopisy, který souběžně se svou prací komponuje román vyvěrající z jeho bytostné vnitřní potřeby.

V *Rozhraní*, co by románu o vzniku románu, vyslovil Václav Řezáč mnohé o svém estetickém názoru, způsobu tvorby a naznačil, kterak se realita, vprostřed níž autor stojí, může přetvářet a pronikat do literárního díla. Snažila jsem se v tomto mnohovrstevnatém díle sledovat momenty zaznamenávající atmosféru kolem vydávání zábavných časopisů, v nichž se mohla odrazit i Řezáčova životní zkušenost. Líčí tu prostředí redakce, prostřednictvím svého hrdiny vyjadřuje pocity řadového přispěvovatele, skrze některé postavy vyslovuje názor o úrovni a funkci zábavného čtiva. Zobrazuje rovněž typické konzumenty populární literatury i jejich čtenářské potřeby. O tom, jakým způsobem reflektoval funkce různých literárních druhů a žánrů ostatně svědčí i jeho fejetony pro Lidové noviny postihující typické znaky některých žánrů triviální literatury.

V celku práce představuje jeden populární časopis a část jednoho autorského osudu, které jsou do značné míry zástupnými příklady svého druhu a doby. Vyjadřuje se k fenoménu populární literatury, chápe ji jako svébytnou část literatury s vlastním významem a funkcí. Sleduje její postavení v meziválečném a válečném období českých dějin a do jejího kontextu vřazuje konkrétní příklad.

ČÁST I. – ZÁBAVNÁ ČETBA NA POKRAČOVÁNÍ

1. Časopis Ozvěny domova i světa v kontextu doby

Dvacátá a třicátá léta 20. století byla dobou všeobecného rozkvětu kultury. Vznik samostatného Československého státu vytvořil v našem prostoru nové podmínky pro její rozvoj. Meziválečná léta bývají často považována dokonce za jeden z vrcholů českého kulturního vývoje.

Politická demokracie se odrazila i ve všeobecné demokratizaci kultury. Umění a myšlení nebyly omezovány shora, tedy ideologickými modely a zásahy státní moci. Ovzduší svobodné výměny názorů bylo dobrým základem pro rozvoj různých uměleckých a myšlenkových směrů a osobností ve vzájemných podnětných diskuzích, návaznostech i negacích. Příznačným důsledkem pak byla rozrůzněnost projevující se v souběžnosti směrů a stylů v rozličných odvětvích kultury.

V těchto podmínkách se skvěle dařilo vydavatelské a nakladatelské činnosti, jakož i publicistice, které zažívaly nebývalý rozkvět. Ve dvacátých a třicátých letech patřilo v počtu vydávaných knih na jednoho obyvatele Československu přední místo ve světě. Vedlo to až k odsuzování vysoké produkce intelektuály. Takové množství vydaných knih podle nich převyšovalo kupní i časové možnosti čtenářů a umožňovalo rozšiřování pokleslé, vkus a mravy mládeže kazící literatury.

Novinářství obecně prošlo v meziválečném období pozoruhodným vývojem. Noviny a časopisy se staly nejrozšířenějším druhem lidové četby. Po válce jich postupně začalo překotně vznikat velké množství. Vycházely deníky politických stran, jako *Národní listy* strany národně demokratické, *Venkov* strany agrární nebo *Právo lidu* sociální demokracie (z něhož se později odštěpilo *Rudé právo*, kde našli obživu i významní literáti jako Ivan Olbracht nebo Josef Hora), liberální křídlo reprezentovaly *Lidové noviny* spojené s novinářskou činností Karla Čapka, Eduarda Basse či Karla Poláčka. Ve třicátých letech si získal v produkci tiskovin prvenství národněsocialistický *Melantrich*. Nejrozšířenějším deníkem ve

střední Evropě se stalo jeho *Večerní České slovo*, prodávalo se ho až přes půl miliónu výtisků. Ke koncernu Melantrichu patřily i populární obrázkové časopisy *Pražský ilustrovaný zpravodaj* a *Hvězda*. Zcela komerčně byl zaměřen koncern *Tempo* Jiřího Stříbrného, do jeho produkce spadají bulvární deníky *Polední list* a *Expres*, jakož i týdeník pro ženy *Večery pod lampou*. Popularitu si udržely *Humoristické listy*, ze satirických časopisů poněkud vyšší úrovně pak *Nebojsa* vydávaný bratry Čapky, Dykem a Herbenem a Poláčkův *Dobrý den*. Za obrázkové časopisy možno uvést kupříkladu *Johnův Pestrý týden*.

Žurnalistické žánry, jako reportáž nebo novinářská beletrie, vstupovaly do oblasti krásné literatury a stávaly se její součástí. Rostl počet autorů, pro něž byla práce pro noviny stejně významná jako činnost beletristická nebo u nich žurnalistika tvořila i základ díla. Řada knižních titulů vznikala dodatečným zkomponováním prací tištěných již časopisecky.

V literatuře se dobové tendence vedle uvolňování hranic mezi žánry projeví i v uvolnění přechodu mezi centrálními oblastmi literatury a její periferií. Literatura se začíná stále více obracet k potřebám široké čtenářské obce. Důsledkem byl rozvoj žánrů populární literatury i teoretický zájem o formy lidové zábavy.

Triviální literatura, která se pozvolna konstituovala jako svébytný kulturní fenomén se specifickými funkcemi již před válkou, dosáhla v meziválečných letech a za nacistické okupace ohromného rozmachu. Vycházela až do podzimu roku 1944, kdy bylo její vydávání úředně zastaveno. V této době se na ni specializovala řada nakladatelství, jako například *Atlas*, *Melantrich*, *Sfinx*, *Šolc* a *Šimáček*, *Toužimský* a *Moravec* a další. V řadách proslulých edic, z nichž lze jmenovat *Rodokaps*, *Romány Dalekého západu*, *Rozruch*, *Červená knihovna*, *Večery pod lampou* či *Moderní dekameron*, vycházely dobrodružné, romantické nebo detektivní populární příběhy. Mnohé z novin a časopisů se specializovaly na otiskování populárních románů a povídek, mezi nimi například *Proud*, *Tramp*, *Ahoj na neděli*, *Pestrý týden*,

List paní a dívek. Populární literatura souvisela také s filmem. Oblíbené románové příběhy často dostávaly i filmovou podobu.

Někteří spisovatelé triviální literaturu různě parodovali, jiní jí věnovali teoretický zájem. V roce 1924 vyšel Váchalův *Krvavý román*, 1946 Brdečkův *Limonádový Joe*, 1931 byly vydány eseje Karla Čapka *Marsyas čili na okraj literatury*, původně zveřejněné v časopisech *Přítomnost* a *Cesta*. F. X. Šalda věnoval populární literatuře své stati *Literatura druhého a třetího nálevu* a *Něco o slovesném umění lidovém*. Úvahy o triviálním čtivu se častěji vyskytovaly v časopisech jako *Česká osvěta*, *Dělnická osvěta*, *Hovory o knihách*, o soudobé dívčí četbě systematicky referoval Úhor.

V této dobové atmosféře se mezi množstvím časopisů na sklonku roku 1934 objevily i *Ozvěny domova i světa*. Prvé číslo vydala Politika, závod tiskařský a vydavatelský v Praze 12. 10. 1934. Politika jej pak vydávala až do roku 1945, kdy již během války postupně se tenčící časopis zanikl zcela. Poslední číslo vyšlo 30. 4. 1945.

Ozvěny vycházely jedenkrát týdně, původně v pátek, od roku 1935 ve čtvrtek, v dalších letech pak ve středu a nakonec v pondělí. Na počátku čítal časopis 24 stran včetně titulní. V roce 1940 k nim přibylo 12 stran románové přílohy, která však po roce zmizela a celý list byl zároveň ukrácen o čtyři strany, následujícího roku ubyly další čtyři strany, v roce 1944 už vycházely *Ozvěny* pouze dvanáctistránkové a nakonec jen osmistránkové.

Jeden výtisk si mohli čtenáři pořídit za 90 haléřů, na soudobé poměry to byla cena velice nízká, což bylo ostatně tehdy u populárních časopisů a sešitových edic zábavného čtiva obvyklé. Pozdější válečný nedostatek papíru ovšem způsobil snižování počtu stran a navyšování ceny, takže výtisk posledního osmistránkového čísla byl k dostání za K 1,50.

V prvním čísle nenalezneme nic, co by bylo možné nazvat jakýmsi „programovým prohlášením“, pouze z náplně a zmínek v rámci jednotlivých rubrik lze odtušit, jaké zaměření listu mají čtenáři očekávat. V úvodu rubriky „*Ozvěny rozhlasu*“ se tak dozvídáme, že se vydání prvního čísla připravovalo natolik dopředu, že nebylo možné zjistit aktuální program rozhlasu, jenž však bude na tomto místě od příštího čísla vždy k nalezení.

Oddíl „Říjen v hospodářství, v zahradě a na poli“ hlásá, že bude přinášet odborné články pro zahrádkáře a zemědělce. Názvy dalších článků: „Dětem“, „Móda“, „Sportovní rozhlášek“ napovídají zacílení časopisu na celou rodinu.

Tento záměr potvrzuje i občasné redaktorské bilancování u příležitosti výročí vydávání časopisu nebo při vstupu do nového kalendářního roku.

Kupříkladu při pětiletém výročí existence Ozvěn hodnotí redaktoři uplynulé roky v článku „Pět let poctivé novinářské práce a služby čtenářstvu“¹ Už nadpis napovídá spokojenost a vysoké mínění redakce o dosažené úrovni listu. Označují jej za „český obrázkový časopis světové úrovně“, který si získal půl miliónu pravidelných čtenářů.

V posledním čísle roku 1939 redakce opět vzpomíná vzniku časopisu. Doslova je zmíněno, že v kolébce byl dán Ozvěnám program stát se „rodinným týdeníkem, který má slučovat ženiny i mužovy zájmy, mají pobavit toho, kdo je prolistuje a chce najít hodně obrázků, upoutat čtenáře, který je přečte od začátku do konce, mají být seriosní a informovat...“² Autor článku vzpomíná, jak u svého vzniku chtěly být Ozvěny odlišné od ostatních časopisů, chtěly ve svém rozsahu splnit vše, co se od nich očekávalo, chtěly dát čtenáři vše, po čem touží. Domnívá se, že po pěti letech existence jsou Ozvěny skutečně takové, jaké si je ideoví tvůrci jejich programu přáli mít.

Nahlíženo kritickým okem současnosti byly Ozvěny populárním časopisem, kde mezi pel mel našli čtenáři od osvětových článků na odborná témata, reportáží ze světa, překladů povídek světových autorů a ukázek domácí tvorby, přes populárně pojaté zpravodajství, romány ženské i detektivní, až po módu, recepty, vtipy, soutěže a rady pro hospodyně. Co do množství převažovala v náplni časopisu spíše témata, která měla upoutat ženy: dojemné sentimentální povídky, rady pro domácnost, móda. Náročnější čtenář musel na stránkách Ozvěn nějakou chvíli hledat, ale i on mohl být občas mile překvapen.

¹ Ozvěny domova i světa 1939/40, s. 2

² Ozvěny domova i světa 1939/52, s. 4

V jednotlivých číslech se vcelku pravidelně opakovala na stejných stranách obdobná náplň. Svě stálé místo měly rubriky, beletrie, reportáže i reklama. V rámci tohoto řádu mohli čtenáři uvnitř čísla očekávat na prvních dvou či třech stranách zprávy. (Ve skutečnosti šlo spíš o zajímavosti, senzace a klepy ze společenského života.) Zachyceny byly prostřednictvím fotografií doplněných stručnými vysvětlujícími notickami. Na úvod byly vždy krátce zmíněny nejdůležitější politické události, případně významná příhoda z oblasti světového dění. Tyto zpravodajské stránky bývaly nepravdělně uvedeny titulky: „*V minulých dnech...*“, „*Z celého světa...*“, „*Bude vás zajímat, že...*“ S postupným nárůstem německé rozpínavosti na konci 30. let se zpravodajství začalo více a systematictěji obracet k politickému dění ve světě i doma.

Následující strana byla vyhrazena povídkám, případně ukázkám z obsáhlejších prozaických děl. Povídku pak bylo možno obvykle nalézt ještě na některé z dalších stran. Otiskována byla jak původní díla českých autorů, tak překlady. Většinou šlo o prózy populárního ražení, zastoupeny mezi nimi byly sentimentální příběhy pro ženy, detektivky i prózy dobrodružné, někdy se objevila i povídka v některých ohledech přesahující hranice populární literatury. Občas přispívali i autoři zvučných jmen jako například Jiří Weil, A. C. Nor nebo Josef Kopta, někteří inkognito pod pseudonymy. Svou tvorbu pro *Ozvěny* však většinou přizpůsobovali potřebám široké čtenářské veřejnosti.

Překlady pocházely z angličtiny, italštiny, srbštiny, ruštiny i jiných jazyků. Byl-li toho autor „hoden“, představili jej redaktoři krátkým úvodním slovem. Takové pocty se dostalo například italskému básníku a dramatikovi, nositeli Nobelovy ceny za literaturu, Luigi Pirandellovi nebo srbskému spisovateli Branislavu Nušićovi. V uvádění takových autorů, jakož i v komentářích k nim, je patrná snaha působit osvětově, která se ostatně v časopise projevovala i v jiných oblastech.

Na stranách vyhrazených krátkým prózám vycházely i povídkové cykly nebo povídky či novely otiskované na pokračování. Zejména však na pokračování vycházely románové příběhy. V jednom čísle jim bylo vyhrazeno zpočátku pět až šest stran, se snižováním celkového rozsahu časopisu pak

ubývalo i prostoru vymezeného příběhům na pokračování. Romány se těšily mezi ostatní náplní zvláštní úloze. Byly čtenářsky atraktivní, měly přitahovat odběratele, točila se kolem nich reklamní kampaň, a tudíž byly pro vydavatele důležité i z ekonomického hlediska.

V Ozvěnách nechyběla ani reportáž. V této době byla považována za jeden z hlavních žurnalistických žánrů, měla dokumentovat společensky aktuální téma, a podle některých názorů mohla postupně nahradit příliš fiktivní román. Vyznačovala se dobrými předpoklady pro naplňování funkce poznávací, a tudíž mohla působit osvětově, čímž napomáhala plnit jeden z cílů, jež dali redaktoři časopisu do vínku. Ozvěny přinášely reportáže z domova i ze světa, nahlížely do života a fungování různých institucí, výrobních podniků, škol, kulturních zařízení, představovaly zapadlé i všeobecně známé končiny naší vlasti, různé lidské činnosti, zvyky nebo tradice. Zavítali-li reportéři do ciziny, zachytili ji buď vcelku, nebo se zabývali nějakým detailem. Vedle reportáže ze Sýrie a Palestiny tak redaktoři referovali o zajímavostech kolínského dómu nebo o dopravních policistech v různých částech světa. V každém čísle bývala jedna dvoustrana, většinou zhruba uprostřed listu, vyhrazena fotografické reportáži, kde často velmi kvalitní dokumentární fotografie doprovázel stručný text. Kromě toho číslo obvykle obsahovalo ještě jednu až dvě celostránkové reportáže. Reportáže se v časopise udržely až do jeho zániku v roce 1945.

Na dalších stranách byly otiskovány zprávy o divadle a filmu, případně zajímavosti ze světa literatury, portréty hudebníků, spisovatelů nebo jiných zajímavých osobností. Rubriku Sportovní rozhlásek vedl známý a oblíbený sportovní hlasatel Josef Laufer. Pro děti byl určen dětský koutek. Zabíral většinou jednu stránku listu a obsahoval krátkou pohádku, básničku, obvykle doplněné ilustracemi, hádanku, hlavolam, vtip nebo obrázek k omalování. Na místě vyhrazeném humoru nacházeli čtenáři krátké anekdotické příběhy, kreslené i psané vtipy, někdy i humornou prózu povídkového typu. Občas byla otiskována i křížovka.

Několik posledních stran bylo věnováno praktickým radám. Čtenáři různého založení tu mohli nalézt poučení v rubrikách „...v hospodářství, v zahrádce a na poli“, „Lékařství“, „Praktické rady pro ženy“, „Stránka

hospodyňská“. Odborníci z rozličných oborů v nich doporučovali, kterak vychovávat děti, jak pečovat o pleť, jak vyrobit kobereček z hadříků, co přináší modernímu člověku plastická chirurgie, jak pečovat o nábytek nebo vyhotovit stínítko na lampu. Nechyběly ani recepty doplněné informacemi o zásadách správné životosprávy a stránka o módě.

Svá pravidelná místa měly i reklamy. Často se na stránkách objevovaly upoutávky na romány, zejména populární, právě vydávané Politikou nebo jiným nakladatelstvím.

Dalším způsobem, jak upoutat čtenáře, bylo zařazování soutěží rozličného druhu. Lidé mohli posílat fotografie do soutěže o nejoriginálnější nebo nejzdařilejší foto obecně nebo k určitému tématu, mohli se pokoušet tipovat, kdo je pachatelem zločinu v právě otiskovaném románu na pokračování, nebo hádat, kterému z literátů náleží rukopis na obrázku.

Doprovodné fotografie někdy mívaly i uměleckou hodnotu, mezi jejich autory se objevovali takoví mistři jako Sudek nebo Sitenský.

Mnichovská dohoda, období druhé republiky a následný vznik protektorátu vytvořily české společnosti zcela novou životní realitu. Česká kultura, tradičně spjatá s politickými zápasy národa, přijala poslání útočiště a posily širokých vrstev národa. Využívala přitom jisté míry protektorátní autonomie i nedostatečného citu německých dohlížitelů pro odstíny české řeči a symboliku konkrétních uměleckých děl.

Kniha začala být chápána, nikoli poprvé v české historii, jako klíčový atribut národní existence. Jako znak kultury a zasvěcení do ní znovu získávala výsostnou hodnotu. Literatura byla metaforicky zobrazována jako potrava národního těla. Josef Čapek vyjádřil životodárné schopnosti „dobré a vážné knihy“ ve svém článku Pro dobrou knihu v Lidových novinách: „... tíže se snad tato těžší duševní potrava žvýká než druhořadá detektivka nebo lehký milostný románek, ale zato je... mnohonásob výživnější.“³

³cit. dle P. Janáček: Literární brak, s. 74

Proti populární literatuře bylo podniknuto tažení. Jiří Doležal vidí důvod kritického odmítání a cenzurního potlačování populární literatury v jejím přílišném kvantitativním rozmachu. Domnívá se, že brak kvetl „*úměrně s tím, jak narůstaly tížící starosti a obavy protektorátního obyvatele...*“⁴ Podle Pavla Janáčka však „*kulminace kritického zájmu o svět, nepravé literatury souvisí ... vždy především s krizí hodnot nebo s pocíty ohrožení, zakoušenými v elitních oblastech české literární kultury.*“⁵

V této době došlo k naplnění částí malého tiskového zákona schváleného již v roce 1933. Byly do něj vtěleny paragrafy umožňující regulaci populární literatury, až do konce první republiky však zůstávaly pouze na papíře. V překotné atmosféře druhé republiky vznikaly snahy regulovat populární literaturu prostřednictvím některých institucí. Pavel Janáček nazývá tyto pokusy základem originálního českého modelu prokulturní, národně zaměřené cenzury.

Různé kulturní a výchovné proudy, které vystupovaly proti populární literatuře jako nízké, v lidech podporující nežádoucí pudy a u mládeže narušující mravní vývoj, se spojily v mohutnou vlnu veřejného odmítání populární četby.

V roce 1941 byla vydána knižní studie Fedora Soldána *O literárním braku*. Vycházel v ní z představy, že tato nepravá náhražka literatury je na základě typických znaků snadno rozpoznatelná každému znalci literatury, ať už je subjektivnost jeho estetického hodnocení zaměřena jakkoli. Na druhé straně se objevili i obhájci populární četby poukazující na její specifickou funkci, u dobrodružné literatury pak vyzdvihovali její schopnost motivovat čtenáře pro dobro a spravedlnost.

V roce 1942 bylo ustaveno ministerstvo lidové osvěty. V jeho čele stánu Emanuel Moravec. V kulturní politice došlo k obratu, ministerstvo přešlo na program německý, protinárodní a protiliterární, směřující proti uměleckým vrstvám české literatury. Kampaň proti populární literatuře,

⁴ cit dle P. Janáček: *Literární brak*, s. 56 (J. Doležal 1979)

⁵ P. Janáček: *Literární brak*, s. 56

vedená v zájmu uchování reprezentativní vysoké kultury, postupně utichala.

Dobová situace válečných let se do Ozvěn promítla několikerým způsobem. I ony přidaly k vlně historismu, navracejícímu se k slavným tradicím a postavám národních dějin. Vycházely vstříc tíhnutí české společnosti k manifestacím národní kultury, její jednotnosti a velikosti. Když se v době vrcholícího česko-německého sporu v létě 1938 konal v Praze všesokolský slet, přinesl o něm list v několika číslech obsáhlé zpravodajství a zároveň bylo vydáno zvláštní číslo věnované pouze sletu, v němž bylo otištěno i velké množství fotografií. Titulky článků napovídají, jakým duchem byl jejich text nesen: „*Budovat a bránit. Všechny cesty vedou na slet. V kázni, síle, svornosti, budoucna jsme vlasti stráž.*“⁶ Sletové euforie nebyl ušetřen v časopise ani dětský koutek, kde se redaktoři pokusili přiblížit sokolskou atmosféru malým čtenářům v básni Slet.⁷

Velký prostor věnoval časopis informacím o mobilizaci vyhlášené prezidentem Edvardem Benešem v září 1938. Po odevzdání Sudet otiskly Ozvěny dvakrát po sobě mapu Československa s vyznačenými částmi, které zabraly Německo, Polsko a Maďarsko, doplněnou údaji o rozloze a počtu obyvatel jednotlivých národností v daných oblastech.

Přenosu ostatků Karla Hynka Máchy do Prahy na jaře 1939 využily Ozvěny k celostránkové reportáži, jíž vévodila fotografie rakve zahalené státní vlajkou. V následujícím čísle poskytlo příležitost k demonstraci národní velikosti smetanovské jubileum. Časopis o něm pojednal v článku uvedeném titulkem: „...*Tvůj drahý národ český neskoná se vznášelo nad Smetanovým hrobem na vyšehradském hřbitově.*“⁸

Obrat ke kulturně historické tematice se projevil v řadě dalších detailů. Byly otiskovány fotografie českých zemských patronů, zařazovány re-

⁶ Ozvěny domova i světa 1938/26

⁷ Zdena Vykypělová-Rufferová: Slet
Jedna, dvě, tři, čtyři, pět, rukou mávneš – je tu slet!
To je všude těšení, Praha v ráj se promění.
Vyzdobená, vymytá sokolíky přivítá.

⁸ Ozvěny domova i světa 1939/20

portáže z lokalit pro Čechy historicky významných a portréty vynikajících českých osobností. Na titulní straně čísla 3 v roce 1942 tak najdeme velkou fotografii Hellichova portrétu Boženy Němcové, dvojstrana určená fotografické reportáži přináší v čísle 38 ročníku 1944 vyobrazení chrámu svatého Víta a dokumentuje založení jednoty pro dostavění chrámu. Ona „národnost“ se projevila i ve výběru četby na pokračování, jak naznačím níže.

Zjevně ovlivněno německým dohledem (nebo autocenzurou německého dohledu se obávající) bylo zpravodajství. Od roku 1944 se na s. 2 objevil pravidelný sloupek o válce, v němž byly propagovány německé a japonské válečné úspěchy, veleben vůdce a dokola omílány propagandistické fráze o velikosti a síle germánského etnika s hojnými odkazy na tvrzení říšského ministra propagandy Goebbelse.

Ještě na sklonku války v roce 1945 vyšel u příležitosti výročí vzniku Protektorátu Čechy a Morava v Ozvěnách článek opěvující autonomii české země v rámci protektorátního zřízení a vyzývající lid ke klidu a zachování loajality vůči říši.

V posledních válečných letech byla v reportážích častěji představována realita z německého a japonského prostředí, na místě reportáží se objevily fotografie a texty dokumentující japonské umění, školství, život německého národa, Berlín.

I přes tyto projevy loajality se však na stránky listu dostávaly upomínky na velkou minulost českého národa. Obálku čísla 39 z roku 1944 zdobila velká fotografie kamenné hlavy svatého Václava ze Svatováclavské kaple v katedrále sv. Víta v Praze a v několika dalších číslech ročníku 1944 je připomínáno Smetanovské jubileum.

2. Romány na pokračování

Ve 20. a 30. letech minulého století byl román mezi epickými žánry obecně považován za útvar prestižní. Ne nadarmo bývá toto období jmenováno zlatým věkem románu. Oblíben byl jak na poli literatury vysoké, tak v oblasti literatury populární. Zábavné časopisy si jej přivlastnily právě v oné druhé podobě, která odpovídala jejich funkci akcentující časovou a zábavnou roli literatury. Nabízeli-li časopis svým čtenářům román, byl populární, šel s dobou.

Hned v prvním čísle Osvěny, vydaném 12. 10. 1934, mohli čtenáři nalézt začátek dvou románů na pokračování a navíc ještě první část románové přílohy. Dva romány současně pak vycházely v Osvěných až do podzimu roku 1940. Otiskování románových příběhů si Osvěny udržely až do března roku 1942. Poté se namísto nich na stránkách listu začaly objevovat povídky a novely, čítající obvykle tři až čtyři pokračování. Změnu způsobil zřejmě snižující se rozsah časopisu, nejspíš vlivem válečného nedostatku.

Románová příloha, čili román na vystříhování, byla součástí časopisu v letech 1934, 1935 a potom na přelomu let 1940–1941. Vyšly v ní čtyři romány, pátý zůstal nedokončen s odkazem na to, že si jej čtenáři budou moci pořídit jako knihu, jakmile ji Politika v dohledné době vydá.

V roce 1934 byla příloha otiskována na spodních polovinách stran 17–20, v každém čísle našli čtenáři čtyři listy, které bylo možno poskládat a na závěr svázat do knihy velikosti A5. V ročníku 1935 byla příloha k vystřížení a svázání umístěna na stranách 21 a 22, které na ni padly celé.

Když nebyl na počátku roku 1935 ihned po skončení prvního románu v příloze zařazen další příběh „na uschování“, zdůvodnila to redakce technickými problémy. Když pak ve stejném ročníku po skončení Toddiho románu „Platí deset dní“ příloha na několik let mizí, ponechávají to redaktoři již bez komentáře. Na zařazování přílohy rezignovali možná proto, že námaha vynaložená na její přípravu nebyla zhodnocena očekávaným čtenářským ohlasem.

Obnovením přílohy v č. 23 ročníku 1940 je zahajován nový program listu. Příloha čítá 12 stran, které jsou v časopise vlepeny mezi listy 19/20 a

21/22 nebo 21/22 a 23/24, ohlašována je na titulní straně čísla jako „*Dobrá četba. Románová příloha Ozvěn domova i světa.*“ Na její první stránce mohli čtenáři nalézt navíc pro pobavení křížovky a vtipy.

Redakční vysvětlení nového programu listu obsahuje sdělení, že při rozhodování, zda zachovat cenu listu a ubrat na obsahu, či naopak obsah prohloubit a zvýšit cenu za výtisk, zvolili vydavatelé druhou variantu. Svůj plán představují slovy: „*Zvýšená cena K 1,50 za Ozvěny domova i světa zahrnuje i bezplatnou románovou přílohu ‚Dobrá četba‘, v níž vyjde do roka pět románů v pečlivé knižní úpravě, na vystříhování.*“⁹ Do konce roku 1940 vyšly v příloze dva romány, v roce následujícím pak ještě jeden, který zůstal nedokončený.

Výběr románů zařazených do prvního čísla roku 1934 poukazuje k jistému záměru, který byl v pozdějších ročnících více či méně naplňován nebo porušován. Zahrneme-li románovou přílohu, byly v tomto čísle otištěny první díly tří románů: *Matky a dcery* od Anny Marie Tilschové, *Černý milník* od Louise Wiltona a v příloze *Malá tanečnice* od japonského autora Onoto Watanny. Tím bylo naznačeno tematické, žánrové a slohové rozpětí, v němž se romány v *Ozvěnách* budou pohybovat.

Černý milník je detektivní román s tajemnými, někdy až hororovými prvky. Celá jeho záhada se točí kolem kamene na silnici z Hampsteadu do Londýna, kde se v krátké době odehrálo několik nevysvětlitelných automobilových neštěstí. Děj je napínavý, text doprovázejí zdařilé ilustrace Z. Buriana. Jde o oddechovou četbu, které jistě přišli na chuť milovníci detektivního žánru. Pro náročnějšího čtenáře byl určen román A. M. Tilschové. Zachycuje problematické rodinné a společenské vztahy, vyznačuje se propracovanou psychologií některých postav. *Malá tanečnice* je klasickým románkem pro ženy. Bohatý Američan na své cestě kolem světa propadne lásce k mladé krásné a ctnostné Japonce. Tajemství, které dívka skrývá, je překážkou jejich šťastnému soužití. Zásahem moudré a zkušené dámy, manželky majitele amerického zábavního podni-

⁹ *Ozvěny domova i světa* 1940/23

ku, však nakonec dojde milostný cit mladého páru šťastného naplnění. Nad příběhem odehrávajícím se na pozadí barevných japonských květů, jasného slunce a vůně moře, jistě mnohá ze čtenářek uronila slzu.

Oním redaktorským záměrem uskutečněným hned v prvním čísle *Ozvěn* tedy bylo souběžné zařazování takových románů, které by uspokojily čtenáře různých žánrů. I tímto způsobem měla být podpořena zaměřenost časopisu na celou rodinu. Nejde sice o schéma, které by bylo dodrženo stoprocentně, postupem času se stále více prosazovala četba pro ženy, ale až do konce vydávání časopisu je patrná snaha o udržení různorodosti, byť povětšinou v rámci ryze populární literatury.

Kupříkladu na počátku roku 1936 vycházel román Jana Weniga *Sestry*, jenž je klasickým příkladem jednoho z typů četby pro ženy (popisovaných dále v této kapitole), které se v *Ozvěnách* objevovaly. V příběhu dvou sester zcela odlišných povahových rysů dochází lásky a štěstí ta moudřejší, vzdělanější a charakterově vyvrálejší. Souběžně se *Sestrami* byly v *Ozvěnách* postupně zařazeny tajemný románek *Bílé peřeje* a napínavý příběh o ženě, jež se souhrou náhod zaplétá do vyzvědačské aféry *Hra o štěstí*. Ač kontaminována příběhem lásky, je *Hra o štěstí* určena nejspíše pro milovníky četby dobrodružné, napínavé, kteří se rádi nechají unést pátráním po stopách zločinu. *Bílé peřeje*, próza poměrně krátkého rozsahu (o čtyřech pokračováních), představují historii nerozluštěného tajemství; nadchnou ty, kdož mají zálibu v ponuré atmosféře a nevadí jim konec neposkytující jednoznačné rozuzlení.

Když na podzim 1941, kdy už počet listů jednoho výtisku nedovoloval zařazování dvou románů současně, začíná namísto románu vycházet na pokračování biografické dílo o životě Antonína Dvořáka, omlouvají se redaktoři milovníkům „pravé“ lehké četby, vzpomínajíce tradice různorodosti. Konstatují, že se čtenáři již v minulosti na stránkách listu setkali s životopisem, tehdy však zároveň s ním vycházel lehčí román pro ty, kdož mají zálibu v méně náročné beletristické četbě.

Občas byla pro zpestření otiskována navíc, mimo strany, na nichž byli čtenáři zvyklí hledat příběhy na pokračování, kratší próza humoristického či detektivního ladění čítající kolem pěti dílů. I tyto texty byly vybírány tak,

aby vhodně rozšiřovaly spektrum právě vycházející románové četby. Na počátku roku 1939 se tak vedle společenského románu *Tvrdou cestou* Marie Tippmannové a romantického příběhu z exotické Afriky *Osamělé dálky* od F. Ridelové objevuje humoristická novela P. G. Wodehouse *Zločinná vlna v Bladingsu*. Na podzim 1935 se v několika číslech na stránkách listu setkává povídka W. Somerseta Maughama *Jana s Oppenheimovým detektivním příběhem* *Podivná společnost* a s románem *Láska či povinnost?* Frédérica Bouteta.

Románům byly vyhrazeny určité strany, na nichž byly pravidelně otiskovány. Jednotlivá pokračování bývala uvedena stručným shrnutím předchozího děje.

Nové čtení na pokračování bylo obvykle zařazováno ihned v dalším čísle po skončení toho předchozího. Někdy se nový román objevil již v čísle, kde vyšlo poslední, či předposlední pokračování předešlého příběhu. V tomto případě byl většinou začínající příběh otištěn na stránkách, kde byli čtenáři zvyklí číst román, který se již blížil k závěru, jehož dokončení bylo přesunuto na jiné místo v listu.

Začal-li nový příběh na pokračování vycházet na přelomu roku nebo čtvrtletí, doplňovala redakce k jeho textu oznámení, že novým předplatitelům a těm, kdož promeškali počáteční díly románu, budou na požádání zdarma zaslány.

Romány na pokračování byly už samy o sobě reklamou na časopisy, v nichž vycházely. Nabízel-li list svým čtenářům román, nabízel to nejlepší. V *Ozvěnách* byl nový román vždy halasně oznamován, obvykle na něj byla upoutávka na titulní straně doprovázená fotografií či kresbou. Kromě toho byly romány ohlašovány krátkými reklamními slogany vždy několik čísel dopředu na spodních okrajích stran, kde byl otiskován text románu, který jim předcházel. Občas se reklama na nový román vyskytla i v rámečku nahodile umístěném na některé stránce listu. Reklamní slogany na spodních okrajích stran zpravidla uvádějí název, někdy autora a v několika slovech se snaží popsat prostředí, vyjádřit rysy díla, které by mohly čtenáře zaujmout. Román od H. Steemana *Tři noci v cirku Van Buren* je tak ohlašován výroky: „*Nic neunikne spravedlnosti, ani spravedlnosti lásky, jak*

s napětím budete sledovati v našem novém románu. Kdo to byl, jenž probodl srdce svého soka pod cirkusovou plachtou? Odhalí vám náš příští román.“¹⁰

Obecně platí, že každý z nových románů je ohlašován jako něčím výjimečný a jedinečný, má originální příběh, byl nejúspěšnější v nějaké čtenářské anketě, je napsán speciálně pro *Ozvěny* a nikde jinde zatím nebyl otiskován, jeho autor je v posledním roce v Čechách nejoblíbenějším spisovatelem. Zářivý cíl Jaroslava Janovského je tak označován za příběh, jenž bude jedním z „nejkrásnějších románů *Ozvěn z poslední doby*“¹¹, zároveň je zdůrazněno, že jde o první dílo nově objeveného českého spisovatele. V propagačních titulcích k příběhu *Jméno zákona* zas redakce *Ozvěny* zdůrazňuje, že se jedná o „původní detektivní román psaný ženou“¹² Svatební den Jolán Földesové předchází slogany: „Připravili jsme vám překvapení: příští román od nejslavnější spisovatelky.“¹³ „Pouze čtenářům *Ozvěn* vychází nový román spisovatelky, jež získala naráz bohatství a slávu... jest nyní nejúspěšnější spisovatelkou světa, dokonce Amerika se jí snaží získat jako libretistku pro Hollywood. Svým jediným románem získala světovou cenu. A tento román se podařilo *Ozvěnám* získat jako jedinému časopisu v Československu.“¹⁴ V ohláškách románového příběhu *Osudné setkání*, jenž na jaře 1938 vystřídal prózu na pokračování *Ilka* stojí: „Ještě hezčí román vás čeká ve 12. čísle *Ozvěn*“¹⁵

K románovým příběhům se občas vztahovaly soutěže a ankety. Redaktoři se tak snažili přilákat pozornost čtenářů k listu prostřednictvím románů, které byly jeho atraktivní součástí, a zároveň zvýraznit romány samotné. V úvodním slovu k první části románu *Lady Betty* od C. N. a A. M. Williamsonových (v *Ozvěnách* vycházel na jaře 1937) se praví, že dílo

¹⁰ *Ozvěny domova i světa* 1938/37

¹¹ *Ozvěny domova i světa* 1937/15

¹² *Ozvěny domova i světa* 1937/28

¹³ *Ozvěny domova i světa* 1937/49

¹⁴ *Ozvěny domova i světa* 1938/1

právě těchto autorek bylo vybráno proto, že jejich předchozí prózu otiskovanou v časopise označili čtenáři v dotazníkové anketě z románů, s nimiž se mohli na stranách Ozvěn setkat, za jednu z nejúspěšnějších. Detektivní příběh Johna P. Marquanda *Kdo je pan Moto?* doprovází soutěž, v níž si mohou čtenáři tipovat, kdo je pachatelem zločinu.

Některé z příběhů na pokračování jsou uvedeny krátkým redakčním slovem. To obsahuje informaci o autorovi a jeho díle, které se objeví na stránkách listu. Redaktoři zde zpravidla upozorňují na zvláštnosti příštího čtení na pokračování, komentují zejména děj, případně osvětlují, proč je to které konkrétní dílo zařazováno právě nyní. Vycházel-li již někdy dříve v Ozvěnách na pokračování román daného autora, bývá připomenut právě na tomto místě. Někdy byl do čísla předcházejícího tomu, ve kterém vyšel první díl nového románu, zařazen celý článek o autorovi, a to rozdílné informační hodnoty. O Jolán Földesové napsala překladatelka jejího románu pro Ozvěny Pavla Procházková. V několika odstavcích poskytla základní poučení o detailech autorčina života, jež měly bezprostřední vliv na její spisovatelskou práci. Představila v hlavních rysech román *Budu se v dávat* a jeho místo v rámci celé spisovatelčiny tvorby. Jde tedy o poměrně zasvěcené sdělení, které kromě obvyklých neurčitých formulí, vynášejících skvělost a jedinečnost začínajícího příběhu, podává i informace, jež skutečně čtenářům dílo a jeho tvůrkyni přiblíží. Naproti tomu z článku o Annemarii Selinkové se o autorce dozvídáme pouze to, že svůj román *Ošklivé děvče* napsala ve dvaceti letech a že byl přeložen do osmi jazyků světa. Následuje cituplný dopis autorky čtenářům, kde vysvětluje, jak hluboké a závažné sdělení chtěla ve svém díle podat, a záznam fiktivní spisovatelčiny rozmluvy s hrdinkou románu.

Některé redakční komentáře na základě rozličných podobností uvádějí začínající román do souvislosti s příběhy, které v časopise vycházely v minulosti. V tom je patrná snaha přilákat čtenáře k příštím příběhům prostřednictvím jeho přirovnání k románu již známému a oblíbenému.

¹⁵ Ozvěny domova i světa 1938/10

Zlatý člověk Lídy Merlínové je připodobňován k románu M. Tippmanové Tvrdou cestou, neboť ústřední postavou obou příběhů je lékař, obě autorky ovlivnila díla Paul de Kruifa a rovněž obě byly zaujaty myšlenkou urputného vědeckého zápasu o blaho lidstva.

Pisatelé průvodních textů často zdůrazňují prvky v životě hrdinů příběhu, které by se mohly shodovat s tím, co prožívají potenciální čtenáři. Nebo naopak hlásají, že příběh přenesení čtenáře do světa na hony vzdáleného nudné a unavující všednodennosti.

Někdy komentáře upozorňují, že zařazením právě onoho jistého titulu Ozvěny pružně reagují na dobovou situaci nebo aktuální literární vývoj. V prosinci 1938 začal vycházet román Fredericy Ridelové Tajemné dalky. Obraz života v afrických koloniích v něm rozhodně netvoří ústřední téma, nýbrž jen poutavé pozadí. Příběh zachycující osudy statečné a moudré ženy, která s neumdlévající trpělivostí pečuje o farmu a vyčkává dozrání svého muže, by se mohl odehrávat prakticky kdekoli a na jeho podstatě by to nic neubralo. Přesto v úvodu stojí: „*Německo žádá nazpět své kolonie, volají všechny časopisy světa, a mezinárodní pozornost se zvolna odvrací k dalekým krajům rovníkovým. Jaký je vlastně život v koloniích? Co znamenají pro Evropany? Odpoví náš nový román.*“¹⁶

V Ozvěnách byly otiskovány romány, které jejich autoři napsali přímo pro časopis, nebo překlady z cizích jazyků. Některé texty později vyšly rovněž knižně. Co do počtu převažují díla českých autorů, překládáno bylo nejčastěji z angličtiny. Jedna próza byla přeložena z němčiny, po jedné z francouzštiny a z italštiny, román Onoto Watanny byl překládán nejspíš rovnou z japonštiny, ačkoli to v titulcích ani v úvodu jasně řečeno není. Z jakého jazyka byl převáděn román maďarské spisovatelky Jolán Földesové není v časopise uvedeno.

Největším počtem románů byla v Ozvěnách zastoupena Lída Merlínová. Na stránkách listu si mohli jeho odběratelé přečíst celkem šest jejích románů, z nichž měly všechny krom jednoho přes dvacet pokračování. Ne-

¹⁶ Ozvěny domova i světa, 1938/51

lze říci, že by je spojovalo prostředí, typy postav nebo žánrová forma. Jsou si blízké pouze stylem vyjádření a hodnotami, které jsou v nich pojímány jako kladné a žádoucí, oceňují píli, houževnatost a nezlomnou pracovitost. Najdeme mezi nimi romantické příběhy pro ženy, historiku z varietního prostředí, detektivku, i dílo, jež bychom nejspíše označili za román společenský.

Někteří autoři románů, jako kupříkladu J. Štenglová, J. G. Flos, J. Janovský nebo O. Fujerová, přispívali do Ozvěn zároveň povídkami nebo pro list překládali z cizích jazyků.

Co do žánrových forem tvoří soubor románů vydaných v Ozvěnách poměrně pestré spektrum. Nejpočetněji jsou zastoupeny romány pro ženy. Na základě charakteru příběhu a hrdinů by je bylo možno rozdělit do dvou skupin:

Do první spadají prózy, v nichž vystupují výrazné ženské hrdinky, ženy houževnaté, pilné, s pevnou vůlí, jež se cílevědomě chápou svého osudu a docházejí štěstí a většinou i lásky. Leckdy jim při tom napomáhá i náhoda, která přeje statečným a odhodlaným. Někdy coby protipól takovéto hrdinky vystupuje v příběhu ještě žena odlišných povahových rysů. Je to žena hýřivá, lehkovážná, ve vztazích nestálá a vypočítavá, spoléhající na svůj přitažlivý zjev, skrze který si chce získat postavení a bohatství. Typickým je v tomto ohledu román Jana Weniga *Sestry*, kde protiklad svědomité studentce Olze tvoří její sestra, zábavychtivá a nestálá Běla. V okolí oněch kladnými vlastnostmi oplývajících žen a dívek se mnohdy pohybují muži, kteří nedovedou ocenit jejich skutečné hodnoty, všímají si pouze povrchností, jsou nedospělí a teprve ženina moudrá trpělivost jim pomůže prozívat. Takové hrdinky souzní s dobovou představou ženy samostatné, vzdělané, sebevědomé, nikoli pouze odkázané na to, kam ji vrhne svět mužů.

Do druhé skupiny spadají romances, kde postava ženy není tímto výrazným typem, je pouze objektem, skrze nějž je prezentována láska, neboť ta je tu v jistém smyslu hlavní hrdinkou, jelikož hýbe osudy všech kolem. Do této kategorie spadají romány *Malá tanečnice* nebo *Kouzelné léto* otištěné v románové příloze Ozvěn.

Některé z těchto románů, ať už prvního nebo druhého typu, jsou navíc podkresleny exotickým prostředím, a to jak u překladů, tak u původních českých děl. Hrdinka příběhu *Fany a dva* napsaného Janem Wenigem se navrácí z Peru, Frederica Ridelová umísťuje děj prózy, příznačně nazvané *Osamělé dálky*, do africké Keni, *Malá tanečnice* se odehrává v Japonsku.

Druhou hojně zastoupenou žánrovou formou mezi prózami otiskovanými na pokračování je román detektivní. Často se tu snoubí s prvky tajemnými a záhadnými. Mezi autory, jejichž díla spadající do této kategorie byla vybírána pro *Ozvěny*, nalezneme oblíbené, ve 20. a 30. letech do češtiny hojně překládané, spisovatele. Někteří z nich, jako kupříkladu Agatha Christie či Antony Berkeley, se stali klasiky detektivního žánru a řada jejich děl vyšla ve 20. a 30. letech minulého století v Čechách i knižně. Hrůzostrašná atmosféra některých detektivních příběhů vydaných v *Ozvěnách* je podtržena ilustracemi; platí to zejména o románech *Černý milník* Louise Wiltona a *Podivná společnost* E. Phillipse Oppenheima doplněných vyobrazeními od Z. Buriana.

Kromě detektivek v pravém slova smyslu, tedy těch, kde vystupuje postava detektiva a kde je předestřena záhada, která je postupně rozplétána, nacházíme v *Ozvěnách* i příběhy, v nichž se celý děj točí kolem záhady, která nakonec rozluštěna není. Nevysvětlené tajemství je prvkem, který umocňuje strašidelnost. To platí například u krátkého románu Jana Hlavsy *Bílé peřeje*, kde příčina podivné věštecké moci obrazu bílých peřejí řeky Teryugawy není odhalena. Další obrazem předpovídané úmrtí naopak potvrzuje, že nalezení řešení není v lidských silách.

Vzhledem k tomu, že jde o delší prózy, v *Ozvěnách* čítající většinou přes dvacet pokračování, bývá samotná detektivní zápletka provázena dalším příběhem, nejlépe příběhem lásky. Výmluvně o tom vypovídá upoutávka na román Lídy Merlínové *Jménem zákona*: „*Román, v němž najdete zajímavý příběh zbrojařské špionáže, propletený citem a láskou*“

*mladé dívky.*¹⁷ Obdobně je tomu i v próze J. G. Flose *Hra o štěstí* nebo ve *Svatebním dni* A. M. a C. N. Williamsonových.

Do další skupiny bychom mohly shrnout romány, které vyrůstají z českého prostředí, zobrazují život českého člověka, jeho každodenní radosti i strasti. Spadají mezi ně díla podávající obraz venkova (jako Hořejšovy *Hvězdy nad lesy* nebo Tippmannové próza *Tvrdou cestou*) i romány, jež líčí historii rodu nebo osudy vynikajícího českého člověka.

Jistě není náhodou, že tři z těchto románů byly do *Ozvěn* zařazeny v průběhu roku 1939, kdy se nad českými zeměmi stahovalo německé nebezpečí. Jsou ohlašovány titulky jako: „*Srdce českého člověka promluví k Vám z nového románu Lídy Merlíkové. Jako červená nit se vine novým románem zkušenost: Každý se dočká odplaty.*“¹⁸ „*Nádhera a vůně českých lesů provívá náš nový román. „Neohýbat hřbet...!“ poučují postavy nového románu.*“¹⁹ V redakčním úvodu k Hořejšovu románu *Hvězdy nad lesy* se praví, že jde nesporně o jedno z těch děl, jaká dnes čtenáři očekávají a po nichž baží. Je to román střízlivého českého realismu, který hájí svých práv, je schopen chápat a vnímat všechnu krásu života, jeho velikost a slávu.²⁰

Zvláštní kategorii tvoří biografická díla o osobnostech českého světa. Nejde o romány v pravém slova smyslu, leč byly v časopise otiskovány na místě, kde byly čtenáři zvyklí nacházet zábavnou četbu na pokračování. Zdůvodnění jejich zařazení jasně vyznívá z titulků upoutávajících na příběh s názvem *Magdalena*: „*Jsou příběhy napínavější a pestřejší než romány, ty, které napsal život. Čtěte Magdalenu!*“²¹

Prózu *Magdalena*, v *Ozvěnách* s podtitulem „*Život Magdaleny Dobromily Rettigové*“, sepsala Olga Lauermannová na základě deníků české buditelky, její korespondence a dokladů jejího života v Ústí nad Orlicí,

¹⁷ *Ozvěny domova i světa* 1937/29

¹⁸ *Ozvěny domova i světa* 1939/15

¹⁹ *Ozvěny domova i světa* 1939/29

²⁰ *Ozvěny domova i světa* 1939/30

²¹ *Ozvěny domova i světa* 1940/12

Táboře a Litomyšli. V redakčním úvodu se praví, že „*tyto pramenné podklady zpracovala autorka v románové pásmo odrážející život ženy, jež ve svém probuzeném uvědomění vyznačila cíle těm, kdož přicházeli po ní a ujímali se odkazu nedovršené práce*“.²² Text doprovázejí ilustrace Cyrila Boudy.

Více vzdáleno klasickému románu je dílo L. Schützové Antonín Dvořák. Jde o životopis, ač přioděný poutavou vypravěčskou formou, zpracovaný přesně podle pramenů a literatury, které jsou uvedeny za první částí. Redaktoři sdělují, že je k zařazení tohoto díla na místo zábavné četby vedla touha uctít mistrovi památku v rámci národních oslav stého výročí jeho narození. Vyjadřují lítost nad tím, že podmínky nedovolují, aby práce mohla být podána v rouše nejkrásnějším; pietně vydané knize.²³

V období, kdy už namísto románů vycházely v Ozvěnách na pokračování kratší prózy, byla uvedena od L. Schützové ještě povídka o Bedřichu Smetanovi Pěvec země, zařazená u příležitosti dvojího výročí hudebního skladatele v roce 1944.

Obecně z románů spjatých s českým prostředím, jakož i z některých próz s výrazným typem ženské hrdinky, zaznívá víra v drobnou práci člověka, ve význam hledání vnitřní dokonalosti, víra v čínorodost, píli a pozitivní společenskou aktivitu.

Krokem k náročnější beletristické literatuře v Ozvěnách bylo zařazení již zmiňovaného románu Matky a dcery A. M. Tilschové, na pomezí stojí ještě dílo Jolán Földesové Budu se vdávat. Maďarská autorka jej napsala po svém návratu do Budapešti a zužitkovala v něm zážitky z období, kdy pracovala na velvyslanectví v Egyptě. Nese se v humorném duchu, skrze pestrou a hlučnou atmosféru egyptských dnů však probleskuje smutek těch, kteří byli válečnými zmatky připraveni o vlast.

Mezi díla humorného ladění spadá novela P. G. Wodehouse Zločinná vlna v Bladingsu a román italského autora Toddiho Platí deset dní. Wodehouse byl ve 20. a 30. letech minulého století autor

²² Ozvěny domova i světa 1940/13

oblíbený a do češtiny hojně překládaný. Jeho skvělý postřeh, suchá ironie, smysl pro všední detail i svérázné postavy zřetelně ovlivnily českou humoristickou literaturu. Stal se jedním z typických představitelů anglického humoru. V *Ozvěnách* náladu povídky skvěle dokreslují ilustrace V. Pachnera. Toddiho dílo se nese v zábavném, odlehčeném duchu, sálá z něj jižanský temperament.

Další rozsáhlejší vyloženě humoristickou prózu otiskovanou na pokračování v *Ozvěnách* nenajdeme. Humorného ladění jsou některé povídky vydávané v posledních letech existence časopisu namísto románů. V několika románech, kupříkladu v „*děvčatech*“ A. Selinkové, lze zaznamenat humorné prvky.

Na stránkách vyhrazených humoru, kde byly otiskovány anekdoty a vtipy kreslené i slovní, vycházely občas na pokračování beletristicky pojaté vtipné „*rady do života*“. V ročníku 1939 tak můžeme v několika číslech nalézt poučení J. Jeffa o stavbě letního sídla *Stavíme weekend-house* nebo *Šest lehce přístupných přednášek o tom, jak milovati* od Robina Wise, představeného jako profesora vědeckého umění milovati.

I prostředí cirkusové, varietní a umělecké, v této době oblíbené, našlo své využití v románech různých žánrových forem. Spadá mezi ně detektivní příběh *Tři noci v cirku van Buren*, historie o vztahu artistického páru *Dvojice Martini*, i obraz cesty snaživého hochy Petra k úspěchu *Zářivý cíl*. Odrazilo se i v kratších prózách otiskovaných na pokračování od roku 1942, mezi nimiž vyšla například Janovského *Tvář v provazišti*.

Jediným válečným románem, který byl za dobu existence *Ozvěn* na jejich stránkách otiskován, byla próza Jaromíra Pšeničky *V temné legii* pojednávající o životě vojáků francouzské cizinecké legie. Z důvodu smrti autora však zůstala nedokončena a její otiskování bylo přerušeno.

²³ *Ozvěny domova i světa* 1941/40

Co mezi romány v *Ozvěnách* zcela chybí, jsou ryze dobrodružné příběhy, v nichž by byli hrdiny neobyčejní mužové, drsní, stateční a odhodlaní, jací vystupují ve vyprávěních z Divokého západu nebo ve vyprávěních o letcích. Tento žánr zastupovaly v časopise povídky, případně povídkové cykly. V roce 1939 tak vycházel cyklus povídek J. D. Richarda *Povídky táboru „U modré hvězdy“*. Jednotlivé texty propojovalo prostředí a hrdinové nebo odkazy na události minulých příběhů, jinak měl každý z nich vlastní název a uzavřený příběh, takže mohl vystupovat jako samostatný celek.

Nakladatelský závod Politika vydával romány také v rámci edice „Románová knihovna časopisu *Ozvěny domova i světa*“. Vyšly zde některé romány, jež byly otiskovány na pokračování v *Ozvěnách*. Taková strategie spadala do dobového trendu vydávání knižních titulů z prací vzniklých původně pro časopisy (ať už šlo o tituly zahrnující jeden ucelený prozaický útvar, nebo o soubory drobnějších žurnalistických prací). Na stránkách listu se pak často objevovaly upoutávky na romány Politikou nově vydávané.

Vcelku lze romány spjaté s *Ozvěnami* charakterizovat jako různorodé, zachycující rozličná prostředí i lidské typy, využívající několika žánrových forem. Jejich funkcí bylo vesměs bavit, získat a udržet si čtenáře poutavým dějem, přenést jej do prostoru na hony vzdáleného šedivé všednodennosti, nebo naopak zobrazit svět průměrnému čtenáři blízký, v němž hrdinové zdárně překonávají obyčejné problémy. Z leckterého románu zaznívá snaha působit výchovně prostřednictvím pozitivního nebo negativního příkladu hrdinů. Některé prózy jsou nesené vírou v českého člověka a jeho schopnosti, a snaží se tak podporovat u čtenářů národní sebevědomí.

Otiskováním románů na pokračování a jejich charakterem se *Ozvěny* vřadily do dobového proudu kultury pro široké vrstvy spolu s dalšími periodiky, od nichž se výrazně neodlišovaly způsobem výběru děl ani jejich prezentací.

ČÁST II. – R. NOVÝ VERSUS V. ŘEZÁČ

1. R. Nový v Ozvěnách

V době, kdy se v literárním prostoru ocitla spolu s tvorbou uměleckou i literatura populární a vzájemně se vůči sobě vyhraňovaly, volila řada spisovatelů pro svou práci pro zábavné časopisy nebo sešitové edice pobočnou identitu. Pseudonymy vyjadřovali své vědomí rozdílnosti obou typů literatury a zároveň naznačovali, do kterého z nich spadá to či ono konkrétní dílo.

Jak vyplývá z predestřeného charakteru Ozvěn, právě ony skýtaly prostor, v němž mohla nacházet pseudonymní tvorba na objednávku své uplatnění. A také nalézala. Na stránkách listu se objevovaly například povídky podepisované R. Novým. Za tímto jménem se neskrýval nikdo jiný než Václav Řezáč. Pseudonymem si hodlal zachovat distanci od literárního braku, na jehož pole zabrousil z existenčních důvodů. Výběrem přízviska Nový chtěl možná naznačit, že jde o nového spisovatele, nebo se snažil zvolit jméno co nejběžnější. Vyjádřil tak, že jeho práce pro Ozvěny mají k opravdové literatuře ještě dále než povídky pro jiné časopisy, pod které neváhal dát své vlastní jméno Václav Řezáč.

Do Ozvěn přispíval v době, kdy byla redaktorkou jeho žena Ema Řezáčová. Jeho povídky můžeme nalézt v ročnících 1934–1940. Řezáčová na toto období svého života vzpomněla v autobiografické próze *T a n t a l o v y s l a s t i*, kde zachytila i něco z atmosféry kolem populárních časopisů a literárních pokusů svého manžela, tehdy úředníka ve Státním statistickém úřadě.

Když Jiří Holý v komentáři k románu *R o z h r a n í* hledá spojitost mezi dřívějším Řezáčovým dílem a *N á s t u p e m* a *B i t v o u*, nalézá ji ve vůli plnit společenskou objednávku. Uvádí, že „*podobná snaha vedla autora již ve dvacátých letech k psaní oddechové prózy do zábavných časopisů a*

v době okupace ke komerčním filmovým scénářům (*Rukavička, Modrý závoj*).“²⁴

Dobrava Moldanová o jeho přístupu k tvorbě pro Ozvěny říká: „Václav Řezáč – či vlastně R. Nový – nebere ovšem své příběhy příliš vážně, uchová si vůči nim odstup vyjádřený ironickou pointou, rušící konvence žánru. Snaží se je posouvat blíž k životu, který zná: platí to zejména o povídkách situovaných do Prahy, v nichž se prosazuje zřetel psychologický.“

V rozhovoru pro Ozvěny, otištěném v č. 21, roč. 1939, R. Nový promlouvá o tom, jak píše povídky. Jeho výpověď jen potvrzuje, že jej k tvorbě často nutí existenční tlak. Vyznává se z toho, že malý český povídkář si povzdechne, když si přečte zkazky o tom, jak si žijí dodavatelé povídek amerických magazínů. Přiznává, že má-li napsat povídku, je potřeba, aby pocítil jistý nátlak. Ten vzniká na základě objednávky redakce, kterou musí splnit, nebo z náhlého nápadu, tak výtečného, že jej pudí ihned sednout a psát. Nevyužil-li by hned takového ohromného nápadu, neutrpěli by tím snad ani tolik čtenáři jako spisovatel sám, neboť, jak podotýká, malá povídka znamená koupi nové kravaty, delší povídka košile.

O autorově postoji k populární tvorbě pro časopisy svědčí i jeho fejetony o detektivní a vánoční povídce napsané pro Lidové noviny v únoru 1941 a v prosinci 1942. V prvním z nich nazvaném *Detektivkářem snadno a rychle* podává jakýsi návod pro pisatele detektivek. Rozebírá, kdo díla tohoto žánru čte, shledává, že převážně muži, radí, jak poskládat děj, jaké vybrat prostředí a postavy. Některé z charakteristik, jež přiřazuje úspěšným dílům detektivního žánru, lze obecně vztáhnout na veškerou populární literaturu. Dokladem budiž následující ukázka: „Především se nesmíš nikdy mazlit s psychologií postav. Hrdina může být na příklad mladý osmahlý muž, který se právě vrátil ze zámoří, má pevnou bradu a smělý pohled, měří 185 cm a váží 85 kg a pravděpodobně skrývá nějaké tajemství. Když asi v polovici příběhu pozná, co čtenář věděl od první

²⁴ J. Holý: *Komentář*. In *Rozhraní*, s. 475, 476

stránky, že je totiž zamilován do unášené stenotypistky a dědičky, je tím více překvapen, než kdyby byl knockoutován. Mírná omezenost a ztřeštěná odvaha činí ho obzvláště sympatickým. Hrdinka je nezměnitelná. Plavé vlasy, šedé oči a delikátně štíhlá postava ji vyznačují jednou provždy. Patrně se narodila jako homunkulus, protože nikdy se nemluví o jejích rodičích... Hrdinka nemá také žádných příbuzných, krom strýce, jehož nikdy neviděla a který si ji patrně vymyslí jenom proto, aby jí mohl odkázat své jmění.“²⁵

Fejeton nazvaný Vánoční povídka zkoumá, jaké jsou funkce dojemné vánoční prózy, co od ní čtenáři očekávají a proč si ji nenechají vzít. Není žádoucí, aby v obsahu či formě byla jakkoli originální. Svůj úkol plní právě tehdy, je-li zcela konvenční, a zapadá tak do obecné představy o tom, jak má atmosféra Vánoc vypadat. Že zásady, které v povídce Řezáč zformuloval, vycházejí z jeho vlastní zkušenosti, dokládají jeho příležitostné povídky pro Ozvěny. A opět v tomto fejetonu nalézáme hodnotící stanovisko k povídkám otiskovaným v rámci obrázkových časopisů, autor doslova zmiňuje, že jde o „rezervace uštvaneho povídkářství“.

Z příspěvků pro Ozvěny podepisovaných R. Nový zařadili editoři do výboru Řezáčových povídek Větrná setba, rané prózy celkem pět příběhů z let 1934 a 1935, které považovali za nejzdařilejší. Vyjma povídka Telegram je lze všechny přiřadit k detektivnímu žánru. Řezáčova tvorba pro Ozvěny však měla širší záběr. Vedle detektivek mezi jeho dílky nacházíme příběhy s překvapivou pointou bez kriminální zápletky, prózy zachycující v nějaké poloze vztah muže a ženy, povídky odhalující zajímavý lidský osud a povídky příležitostné.²⁶

Detektivky byly v té době velmi oblíbeným žánrem. Česká detektivní novela byla tehdy ve stavu zrodu, do té doby byla jednoznačně spojována s představou literárního braku a její autoři se běžně kryli pseudonymy, často znějícími anglicky či mezinárodně. Obyčejně se detektivky skládaly

²⁵ V. Řezáč: Detektivkářem snadno a rychle. In Stopy v písku, s. 215–216

²⁶ Viz příloha č. III (Seznam povídek R. Nového v Ozvěnách)

z jakýchsi prefabrikovaných prvků, odehrávaly se ve světě západních velkoměst, hrdinové se honosili exoticky znějícími jmény.

Václav Řezáč ve svých detektivních příbězích rozhodně nevykračuje ze světa populární literatury, nesnaží se o rozbití detektivního žánru a jeho novou restituci na principech umělecké literatury jako v oné době například Karel Čapek.

Řezáčovy detektivní příběhy pro *Ozvěny* nejsou toho typu, kde je na začátku nalezena mrtvola a zbytek povídky je věnován pátrání po příčinách vraždy, byť je to typ detektivní literatury, který sám Řezáč ve fejetonu o detektivním žánru, otištěném v únoru 1941 v *Lidových novinách*, označuje za „nejfajnější“ a ryze detektivní. V jeho příbězích dochází ke zločinu, většinou ke krádeži, zřídka je však kriminální událost předložena hned na začátku tak, aby se dále mohlo již jen postupně odhalovat tajemství, jak k ní došlo. Čtenář spolu s hrdiny sleduje průběh zločinu nebo jeho plánování, na konci však obvykle dochází ke zvratu, který objasní předchozí události, nebo je jejich neočekávaným vyústěním. Dokládají to zmínky k jednotlivým povídkám uvedené níže.

Rovněž tu nenalzáme žádnou svéráznou postavu detektiva. Nahrazuje ji pozorovatel nebo průvodce, který je zároveň hrdinou příběhu, náhodně či z vlastního přičinění je spoluúčastníkem zločinu, skrze jeho osobu se dostává čtenáři rozuzlení. Detektivky bez řádného člena detektivního sboru přiřazuje Řezáč ve svém fejetonu do kategorie příběhů detektivně-dobrodružných.

V povídce *Novoroční přípitek* je pozorovatelem sám příslušník zlodějského řemesla, zlezač fasád, patřící ve své profesi k nejlepším odborníkům. Z nudy se rozhodne navštívit silvestrovský večírek v jednom z paláců v nejbohatší londýnské čtvrti. Náhodou tu narazí na skupinku svých kolegů a sám nepoznán pozoruje jejich počínání směřující k cíli, jímž má být uloupení vzácného hostitelčina šperku. Z rozmaru vstoupí do jejich pečlivě promyšleného plánu a drobným zásahem způsobí, že drahokam končí v jeho kapse.

V příběhu nazvaném *Tanečnice* Juanitta nás zas provází děním vysloužilá tanečnice, která se stává obětí krádeže. Uloupení jejích šperků je

nakonec objasněno, když jí společník, s nímž se spřátelila v hotelu, předává z ukradených klenotů zpět její oblíbené náušnice.

V prózách s postavou Johna Wayne nahlíží čtenář dění skrze tohoto baroneta, jehož rod nesmí býti jmenován. Ve dvou z nich dokonce John sám vystupuje coby vypravěč příběhu.

V Graciině rozmaru je průvodcem profesionální lupič obelstěný půvaby jisté dámy. Krádeží šperků participuje na jiném přečinu, o němž nemá ani tušení. Spolu se čtenářem se až z listu oné dámy dozvídá, že jeho zlodějský um byl zneužit k pojistnému podvodu.

Co praví Řezáč v návodu pro pisatele detektivek o prostředí příběhu? „Prostředí budiž pokud možná zámožné, ba mírně vznešené, už proto že na zločinech, kterých se dopouštějí chudáci, bývá pramálo zajímavého.“²⁷

Svému doporučení dostal dokonale. Přidrhuje se dobového trendu umisťovat příběhy do světa západních velkoměst, případně vysílat své hrdiny do míst dýchajících exotikou. Novoroční přípitek se odehrává v přepychovém londýnském salónu, věčný pronásledovatel Johna Wayne, jenž je jednou z opakujících se postav Řezáčových příběhů, Harry Mellon si za svá působiště vybírá komfortní hotely, nebo alespoň lepší londýnské kluby, tanečnice Juanitta se cítí zchudlou a zneuznanou, když po návratu z Jižní Ameriky zjišťuje, že jí úspory nestačí na více než pohodlný domek a klidný život v rodném Španělsku namísto plánovaného Casina v Paříži, André Delmot se s půvabnou Gracíí potkává v západočeských lázních, kam se jezdí léčit a rekreovat smetánka z celé Evropy, John Wayne tráví v povídce Mísa krevet dovolenou s lady Ethel ve švýcarském lyžařském středisku Kitzbühl, jež krátce předtím navštívil princ Waleský, seržant létací divise sanfranciské přístavní policie Washington Kelly zatýká na pobřeží obchodníka Sama Lewinstona při vykládání zásob omamných jedů v povídce Lepší muž vítězí.

Jak patrně, hrdinové jsou vybaveni i exoticky znějícími jmény. Prostředí a jménům jsou přiměřené i jejich vzezření a společenská příslušnost.

²⁷ V. Řezáč: Detektivkáren snadno a rychle. In Stopy v písku, s. 220

Časté jsou tu postavy hotelových či salónních lupičů, jejichž obživa je založena na styku s bohatými lidmi, jak se doslova praví v Graciině rozmáru. Jakmile se taková postava v příběhu objeví, zkušený čtenář nemůže na základě popisu jejího zevnějšku zůstat na pochybách, o koho jde. Jedná se o důvtipného chlapíka elegantního vzhledu, gentlemana každým coulem. Jeho odění svědčí o vybraném vkusu a vysoké životní úrovni. Kouří drahé doutníky, potrpí si na kvalitní alkohol, své povolání vykonává s dokonalou profesionalitou, hladce a elegantně. Setká-li se s dámou, je zajímavý, společenský, uhlazený a světaznalý. Harryho Belloc v Tanečnici Juanittě charakterizuje autor přibližně těmito slovy: Štíhlý tmavovlasý muž v anglických večerních šatech, dokonalého chování s přízvukem franštiny v mluvě, má ostře řezanou tvář světoběžníka vyzařující neunavenou nearistokratickou inteligenci, jeho oči jsou pronikavé, klidné, na spáncích a za ušima je vidět drobný stříbrný poprašek. Hovoří hladce, s rozvahou a znamenitě tančí.

Pouze jediný z příběhů Václava Řezáče pro Ozvěny bychom mohli označit za téměř klasickou detektivku, a to Tajemný případ. Na jeho počátku stojí oznámení Zpravodajského oddělení MNO o tom, že nákres závěru nového rychlopalného letadla PZ5 byl prodán zpravodajskému oddělení sousedního státu. Vyšetřování připadne na štábního kapitána Tomše, suchého klidného člověka věřícího na logiku a vědecké metody. Při nahlédnutí do fejetonu Detektivkářem snadno a rychle shledáme, že dle Řezáčova úsudku jde o ideální postavu detektiva. Její vlastnosti slibují soustředěnou práci založenou na logické metodě řešení problému. Čtenáři však není dopřáno jeho pátrání podrobně sledovat, dozvídá se pouze, že všechny možné varianty řešení selhaly, pročež se Tomš na doporučení svého nadřízeného rozhodl sáhnout k variantám nemožným. Náhoda mu pak již sama vhání do cesty neočekávané rozluštění případu.

Ještě v jedné z povídek se v úvodu setkáváme se záhadou, která je postupně osvětlována, což je způsob příznačný pro klasické detektivky. Příběh nese název Jepice v plameni. Na počátku je připomínáno nenadálé, nevysvětlené zmizení mladého nadějného vědce Richarda Korda, jež se časově krylo s travičskou aférou továrníka Bartoňka. Právě jádro aféry i

zmizení a jejich vzájemná souvislost jsou odhaleny při náhodném setkání vypravěče, přítomného v příběhu, s mladým vědcem, jenž zatím v Jižní Americe přijal novou identitu a jméno Ricardo Cortéz.

S postavou muže pátrajícího po zločinu se setkáváme ještě v povídce Lepší muž vítězí. Zločin není předložen na začátku jako případ k řešení. Seržant letací divize sanfranciské přístavní policie Washington Kelly, který je vždy v pravý čas na pravém místě, jej pouze tuší. Na základě svého předpokladu zosnuje plán a polapí podvodníka přímo při činu. Čtenáři jsou události předkládány tak, jak je vnímá zločinec, takže do poslední chvíle netuší, v čem spočívá trik Washingtonova plánu.

Zvláštní místo mezi detektivními povídkami R. Nového zaujímají případy s postavou Johna Waynea. Jedná se o povídky Pozor na svrchníky (1934), Návrat Johna Waynea (1935), Mísa krevet (1936) a Krabice cukrovinek (1937). Coby Wayneův věčný protivník a pronásledovatel v nich vystupuje Harry Mellon. Zločinec neuvěřitelně obratný, milovník šperků, mistr převleku, pro strážce zákona nepolapitelný. Příběhy jsou propojeny stejnými postavami i návazností dění. Rodinné šperky ukradené v Návratu Johna Waynea se k majiteli za záhadných okolností opět navracejí v Míse krevet, nevydařená pomsta v Návratu Johna Waynea má být odplatou za svrchník ukradený v předešlém příběhu, vztah Dicka Burnse, strážce bezpečnosti v přepychovém hotelu, k Johnu Wayneovi se formuje na základě společných zážitků z princetonové věznice.

Vypravování bývají uvedena sdělením, jaké že to dobrodružství posledně potkalo Johna Waynea, baroneta z... (jeho šlechtický přídomek má být jednou provždy zamlčen). Už to, že je jeho šlechtický přídomek zamlčován dokládá, jakou asi roli v historkách sehrává. V úvodu povídky Návrat Johna Waynea coby vypravěč příběhu rekapituluje minulé události znamenající v předešlé historce: *„Hrál jsem v ní jakousi úlohu, obávám se, že poněkud směšnou, a za odměnu jsem sklídl šestiměsíční pobyt v Princetownu. Kromě mě a druhého účastníka této historie, který zmizel včas ze scény, kdekdo, a bohužel hlavně soudce, byl přesvědčen o mé vině. Byl jsem odsouzen pod jménem John Wayne, což tvoří jen část, a téměř*

neznámou, plného rodového jména baronetů z..., jež takto zůstalo uchráněno pohromy.“²⁸

John Wayn je postavou naivního nešťastníka, jenž bývá vždy obelstěn. V průběhu jednotlivých povídek prochází jistým vývojem. Do každého z dalších příběhů si s sebou nese předešlou zkušenost, a stává se tak jednak zkušenějším a v poměru k démonovi svého života Harry Mellonovi prozíravějším, jednak pro čtenáře bližším a důvěrnějším. V posledním příběhu Krabice cukrovinek je již představován jako muž, jehož záliba ve zprávách o zločinu a představa, že za každou kriminální událostí stojí Harry Mellon se rovnají posedlosti. Nikoli však neopodstatněně. Paradoxně právě John Wayn, jenž se v Krabici cukrovinek vědoucně vysmívá bláhové snaze policistů pátrajících po pachateli krádeže vzácných briliantů, je nakonec lstivým zločincem zneužit k vyvezení šperků ze země.

Harry Mellon je onen typ dokonalého lupiče profesionála. S rozvernou zlomyslností si tropí žerty z barona i z celého světa. Své zločiny provádí tak, aby se nejen obohatil, nýbrž aby se zároveň i pobavil na účet obětí i vyšetřovatelů. Policie jej pro jeho důmysl a mistrovství nikdy nepolapí, často se však může cítit uspokojena, neboť jí padne do rukou někdo, koho místo sebe zločinec v poslední chvíli nastrčil. Má proto řadu nepřátel, kteří číhají na příležitost k jeho dostižení. Jejich chování mu pak skýtá prostor k dalším zlomyslným šprýmům.

Aby bylo zvyklostem učiněno zadost, nechybí tu ani žena, překrásná Američanka miss Ethel. A John Wayn by dal nevim co za to, aby přijala jeho šlechtický přídomek. Autor se nikdy nezdržuje podrobnějším popisem její osoby, zmiňuje pouze její krásu, přízeň baroneta jí zřejmě není proti mysli, neboť se opakovaně vyskytuje v jeho přítomnosti a v posledním z příběhů již vystupuje jako jeho zákonná manželka. Fyzicky přítomna je pouze ve dvou povídkách, do děje nazasahuje, tvoří jen jakousi kulisu, která způsobuje, že konání Johna Wayna je směřováno k vytčenému cíli.

²⁸ R. Nový: Návrat Johna Wayna

V povídkách *Pozor na svrchníky!* a *Návrat Johna Wayna* je vypravěčem sám John Wayn, vykládá události však již s odstupem, takže je zpraven i o souvislostech, které mu v době, kdy se příběh odehrával, byly neznámé nebo nejasné. Zbylé dvě historky sděluje vypravěč nadosobní. Nezaujímá však vševědoucí postoj, prozrazuje jen to, co mohou tušit někteří aktéři dění.

Kromě povídek, které jsem nazvala detektivními, protože v nich dochází ke zločinu, jehož tajemství je nějakým způsobem objasňováno, nacházíme mezi povídkami R. Nového i příběhy, kde nedochází ke kriminálnímu činu, ale je v nich sdělována zajímavá neobvyklá událost, mívají překvapivou pointu, jsou v nich odhalovány podivuhodné lidské osudy. Svou roli v nich často sehrává tajemno zahalující postavy či prostředí. Je-li prostřední navíc exotické, tím lépe.

V povídkách *Noční host* a *Hostinec U koruny* se zjevují přízračné postavy duchů, jejichž totožnost je zahalena tajemstvím. Hrdinové je spatřují ve snovém opojení. Prostředí je, zejména v *Hostinci U koruny*, temné a stísnující. Rovněž příběh svázaný s přízrakem, který navštívuje příchozí v hostinci *U koruny*, je tajemný a dobrodružný. Zjevení přízraku v pražském činžáku v próze *Noční host* je sice zcela vysvětlitelné, zčásti však při zvážení zákonů logiky zůstává nadále nejasné.

Některé z příběhů mají být, jak praví sám autor v povídce *Hráči*, popřením myšlenky, že romantika je na vymření. Znovu pak obdobnou myšlenku vyslovuje v úvodním odstavci povídky *Neuvěřitelný příběh*. Promlouvá v něm o lidech, kteří žijí ve městě, v chvatu všedního dne a věří, že za jejich obzorem existuje jiný svět plný dobrodružství. A mají pravdu. Novináři je v tom jen utvrzují příběhy, které opisují jeden od druhého, čímž vytvářejí jakousi odrůdu lidové slovesnosti.

Autor se tak snaží čtenáři populárních povídek sdělit, že si je vědom jeho zvyku vnímat prostředí a události servírovaných příběhů jako cosi, do čeho se čtenář ve chvíli odpočinku sice rád ve svých představách ponoří, co je však ostrou hranicí odděleno od reálného života. Přesto tvůrce tímto čtenáře žádá, aby přistoupil na hru, v níž si budou oba společně představovat

vat, že podobná dobrodružství ze světa nevymizela a mohou potkat kohokoliv z nás.

Tak se v povídce *Hráči* setkáváme s postavou seňora Moralese, ministra vnitra, veřejných prací a financí, muže nad jiné počestného a nepodplatitelného, který i poté, co prohrává nemalou část svého jmění v karetním souboji s Reginaldem Daviesem, uděluje těžební povolení pro nově objevené doly na měď z množství zájemců právě Daviesovu koncernu.

Zvláštní kategorii mezi těmito příběhy bez kriminální zápletky tvoří historie odhalující zajímavý lidský osud nebo jeho část. V povídce *Kopretiny* vypráví otec synovi životní příběh člověka ze sousedství. V osobě muže na své okolí působícího dojem povýšeného světoběžníka, odkrývá vypravěč zcela překvapivě bytost hluboce zasaženou osudem, jíž se i přese všechna utrpení podařilo dojít obdivuhodného smíření. Jeho výrazem jsou stále čerstvé snítky kopretin doprovázející ho na každém kroku. Motiv květin sehrává svou úlohu i v povídce nazvané *Marie a Běta*. Dvě sestry, které rovněž došly smíření se svým osudem a smysl života našly v lásce a pozornosti věnované studentům, o něž jako bytné pečovaly. V obou historkách je vypravěčem muž, zaznamenávající s odstupem času příběh svého mládí. Vyznává, že co mu tehdy připadlo málo pro náplň jednoho života, naplňuje jej nyní obdivem a úctou.

Obě povídky jsou pro českého čtenáře bližší a aktuálnější již tím, že je autor neumístil do exotického prostředí. Odehrávají se ve městě, nejspíš je jím myšlena Praha. Vystupují v nich obyčejní lidé s obyčejnými osudy. Tyto osudy jsou však nahlíženy neobyčejným zrakem tvůrce. Příběhy nejsou prosty motivů majících u čtenáře vzbudit dojetí: Muž neunes zprávu o brzkém návratu své dlouho ztracené dcery a umírá stížen srdeční příhodou právě ve chvíli, kdy se dcera s malým robátkem blíží k domovu. Dvě sestry, které čistě a nezištně milovaly jednoho muže, s láskou pečují o jeho zpola osiřelého potomka.

V prostředí prostém exotického nádechu se odehrává i povídka *Vzkříšení*. Otištěna byla v dubnovém čísle *Ozvěn*, tedy v době velikonoční. Vzhledem k tomu je příznačně zvolen i název. Odkrývá příběh umělce, hudebního skladatele. V jeho osudu lze spatřit mnohé analogie

s osudem Viléma Haby z Řezáčova pozdějšího vrcholného díla *Rozhraní*: Vyčerpaný muž, jehož tvůrčí síla se rozplynula v oblacích chvály, uniká po prohýřené noci pryč od všeho, co jej spoutává a ubíjí. Na venkově nalézá opět klid a inspirován hlasy velikonočních zvonů komponuje symfonii, jíž dává jméno „Vzkříšení“.

Přestože styl těchto povídek odhalujících zajímavý lidský osud autor podřídil potřebám čtenářů populárního časopisu, jisté prvky, jako volba prostředí, typy postav a určitá „filozofičnost“ v nahlížení na jejich osudy, odkazují k tomu, že zde mohlo jít o díla psaná nikoli pouze pro zisk, nýbrž i z vnitřní potřeby.

Dějštěm prózy *Dům úsměvů* je naproti tomu rozlehlý palác kdesi na Krymu. Dům i příběh s ním spojený, vzpomínaný po třiceti letech vážným lékařem, jsou zahaleny tajemstvím. Lékařovo vypravování se celé odehrává v jakémsi mlžném snovém oparu. Obdobný nádech mají i historie předestírané v povídkách *Můj osud – Bernard a Sen*.

Některé z povídek se z rozličných pohledů zaobírají vztahem muže a ženy. Spadají mezi ně prózy *Dvě kabelky*, *Telegram*, *Neuvěřitelný příběh* a *Menuet*.

Příběh *Telegram* v některých ohledech porušuje zásady žánrů populární literatury, možná proto jej editoři zahrnuli do výboru povídek *Větrná setba*. Láska vyrůstající mezi synem z bohaté rodiny klenotníka a chudou poštovní úřednicí, dcerou soudního rady, by správně měla po mnohých peripetiích dojít šťastného konce. Neoblomnost otce by mohly zlomit půvaby a dobrosrdečnost mladé dívky, syn, uposlechnuv nátlaku otce, by mohl vztah uzavřít, steskem ochuravět a otce tak obměkčit, rovněž by mohl opustit dívku svého srdce z neschopnosti snášet dále ústrky své rodiny, pokusit se navázat vztah společensky přijatelnější a dojít v něm poznání, že nemůže být šťasten, nebude-li jeho skutečná láska naplněna. Konkurentka jeho dívky by mohla být sice bohatá, leč charakteru zavrženíhodného. Nic takového se zde ovšem nestává. Mladistvý záchvěv lásky hrdinu Karla opouští. Vztah potom z jeho strany živí pouze revolta vůči svazujícím racionálním nárokům otce. Se smrtí otce mizí i revolta a Karel, nahlédnuv chod rodinného podniku zevnitř, zatouží po nevěstě, která by posílila firmu dal-

ším kapitálem. Do jeho vztahu k Jirce vstupuje její náhlé onemocnění ztěžující možnost rozchodu. Karel se je proto rozhodne využít hanebným a nízkým způsobem, taktizováním nakonec přivádí svou snoubenku až k smrti. Dojetí čtenářů však může dojít uspokojení v jiné poloze: Dívka Jirka, po zjištění, že se pro svou chorobu již nebude moci vdát, odchází do ústraní a dává Karlovi volnost. Ten se na okamžik cítí zasažen její dojemnou upřímností a čistotou, rychle si však, věren rodinné tradici chladné kalkulace, prikazuje využít příležitosti, oddělit minulost a směřovat k vytčenému cíli. Nepřichází za svou bývalou láskou, jak by si jistě čtenářky přály, ta se zázračně neuzdravuje, ale naopak umírá stížena zprávou o brzkém Karlově sňatku.

Syžet prózy a psychologie Karlovy postavy zřetelně vybočují z hranic populární literatury. V ostatních ohledech se však povídka *Telegram* vcelku přidrhuje jejích zásad: postavy jsou charakterizované několika základními vlastnostmi, vše je explicitně řečeno a osvětleno.

Milovníky, a hlavně milovnice, sentimentální prózy však jistě více uspokojila povídka *Menueť*. Krásná, vzdělaná Helena v ní svou moudrostí a trpělivostí zachraňuje své manželství ohrožené náhlým příjezdem dívky, která dříve bývala Heleně i jejímu manželovi milou společnicí. Díky Helenině dokonalosti se do vztahu navrací klid, namísto společnosti očekávaného rozvodu, přichází těhotenství.

V poloze zábavné se nese příběh *Dvě kabelky*. Muž jménem Rider v něm trochu zatrpkle vypráví svému dávnému příteli, kterak náhodou objevil, že ve spletnosti manželských záletů zůstal právě on jediným hlupákem.

Oproti příběhu *Dvě kabelky*, který by v mírně pozměněné podobě při troše zlomyslné náhody mohl potkat téměř každého čtenáře, pochází povídka *Neuvěřitelný příběh ze světa pohádkového*, čtenářům *Ozvěn* na hony vzdáleného, vonícího dobrodružstvím a exotikou. Láska, hluboká a zázračná, přetrvává dlouhé odloučení, je povznesena nad protichůdné služební povinnosti jejích protagonistů, aby nakonec došla naplnění na zapadlém malém ostrůvku v Oceánii. Hrdinka prvně vstupuje do dění na palubě zaoceánského parníku, za překrásné jasné noci, je okouzující,

kráčí jakoby zahalena mlžným oparem. Její přízračné zjevení vráží natrvalo ostn do srdce ostříleného dobrodruha a vládního agenta. Ačkoli mu služební povinnost velí nechat dívku pro její úlohu v nepokojích v Indii ztknout, nemění to nic na jejich horoucím citu.

Povídka rozhodně nepostrádá pohádkové rysy: krásná princezna a udatný princ, ochotný podstoupit zkoušku pětiletého čekání, aby se mohl ucházet o její ruku, společně překonávají nepřízeň osudu, nacházejí štěstí a jestli nezemřeli, žijí na nejmenším ostrůvku v seskupení ostrovů Závětrných dodnes. Proto vypravěč nezmiňuje jméno ostrova, neboť, jak podotýká, nechce rušit štěstí a klid oněch dvou lidí, které má rád.

V každé z povídek, kde je námětem vztah muže a ženy, se jej autor chápe z jiné strany: Jednou na něm ukazuje hříčku osudu, jindy konflikt jedince se společenskou konvencí, pohádkový svět romantických ideálů nebo příkladnou moudrost zralé ženy napravující zakolísání mužovo.

Poslední kategorii tvoří povídky příležitostné. Zvolené pojmenování napovídá, že jde o povídky napsané k určité příležitosti, k jisté události nebo k období v rámci ročního cyklu. Výsostnou částí této kategorie jsou povídky vánoční. Ve fejetonu o vánoční povídce, otištěném v prosinci 1942 v Lidových novinách, Řezáč vystihuje, co tvoří jejich podstatu: „*Poslání vánoční povídky je jednou provždy určeno ovzduším, v nichž se má odehrávat a do nichž má vhodně zapadnout. Lidská srdce jsou naladěna na vzácné komorní a nepředstíraných rodinných citů, nachystána radost působit, přijímat i dopřát jí poslednímu bližnímu... Tyto jednotné předpoklady citové a psychologické, vyrůstající ze společného jádra vánoc, harmonicky doplňuje tvářnost přírody. Její vzhled je v tuto dobu vzorně uzpůsoben k tomu, aby se v něm radost a žal, soucit a utrpení, truchlivá samota a šťastná soudržnost setkávaly, splývaly a vyrovnávaly ve smírném závěru, který rozšíří příznivou pohodu čtenářovy mysli... I vánoce na blátě jsou s to dobře posloužit jeho potřebě svým protikladem sychravého*

nevlídna panujícího venku a radostného tepla, jež se vylévá světlem ze všech ozářených oken.“²⁹

R. Nový pak podstatu dojemné vánoční povídky, ve výše uvedené ukázce skvěle reflektovanou a popsanou V. Řezáčem, uvádí v život ve svých povídkách *Mír a pokoj lidem na zemi* a *Nejkrásnější dárek*, otištěných ve vánočních číslech *Ozvěn*. Hrdinka příběhu *Mír a pokoj lidem na zemi*, zpěvačka Alena, zcela odpovídá charakteristice uvedené ve fejetonu: *„Osoby vánočních příběhů si ovšem bude vypravěč volit z lidí, kteří potřebují dojít klidu, smíření, odpuštění, oproštění od sobectví anebo jen střechy nad hlavou a zabezpečeného sousta.“³⁰* Alena, zhrzena osudem, který ji potkal, přijíždí do rodného města zemřít právě na Štědrý den. Štvána prázdnotou svého nitra přichází tajně do manželova domu, aby zde pro něho zanechala poslední dárek. Vánoční atmosféra a manželův příchod v ní probouzí novou touhu po životě a rodinném krbu.

Obdobně se v *Nejkrásnějším dárku*, zrovna na Štědrý den, navrácí zpět domů Nikolaj Barin, dávno považovaný za ztraceného. Střídání minulého a přítomného času ve vyprávění odpovídá střídavému líčení událostí minulých a pocitů, které jej na cestě provázejí. Řítí se v autě nevlídnou temnotou, zatímco z oken vyzařuje světlo, teplo a pohoda. V daleké pustině jej při životě zachovala jen vzpomínka na drahou ženu a právě s tou se má nyní shledat a stát se jejím nejkrásnějším letošním dárkem. Nad takovým příběhem čtenář rád uroní slzu. *„Nemůže být zklamán, neboť povídka byla napsána proto, aby velebila sblížující a hojivou sílu vánoc.“³¹*

Mezi příležitostné povídky s vánoční tematikou možno počítat i humornou rozprávku *Nejšťastnější dárce* – nejšťastnější obdarovaný. Nesnaží se spoluutvářet vánoční atmosféru jako povídky předešlé, pouze reaguje na jeden z vánočních zvyků, jímž je nadělování dárků. Jedná se o krátký sloupek předkládající v humorné rovině několik rad, jak vyžrát nad trablemi s rozdáváním a přijímáním darů. Od ostatních

²⁹ V. Řezáč: Vánoční povídka. In *Stopy v písku*, s. 225 – 227

³⁰ V. Řezáč: Vánoční povídka. In *Stopy v písku*, s. 227

³¹ V. Řezáč: Vánoční povídka. In *Stopy v písku*, s. 227

povídek R. Nového v Ozvěnách jej odlišuje především krátkost a absence příběhu.

V létě 1938 vyšla v Ozvěnách Nového povídka *Sestra Alena*. V rámci dobového nadšení ze sokolského sletu opěvuje sokolství jako něco, co podporuje v lidech aktivní tvůrčí sílu, pečuje o kulturu ducha i těla, je zdrojem pozitivní společenské angažovanosti. Hrdinka Alena opouští město, odchází na venkov, sžívá se s místním krajem, vstupuje do Sokola a aktivně se zapojuje do kulturního a společenského dění. Nachází ve své práci v zapadlém podhorském městečku smysl života a zdroj potěšení. Oslava sokolství, lidské aktivity a venkova jsou jediným poselstvím, které povídka nese. Předává je navíc zcela prvoplánově a dosti toporně. Jedná se nepochybně o jednu z povídek na objednávku, při jejíž tvorbě měl autor zřejmě na mysli mnohem více novou kravatu, kterou si za honorář pořídí, nežli téma samotné.

Rovněž v próze *Vzkříšení*, kterou jsem zmiňovala mezi povídkami odhalujícími zajímavý lidský osud, nalezneme motivy, jež ji svazují s časem velikonočním, její příběh však rysy čistě příležitostné prózy přesahuje.

Podíváme-li se na způsob, jakým Řezáč své povídky pro Ozvěny komponuje, zjistíme, že často využívaným modelem je vyprávění zasazené do rámce přátelského rozhovoru, někdy jde o vzpomínky vyvolané nějakým okamžitým vjemem, které hrdina sděluje nahlas postavě v textu přítomné, nebo je prožívá pouze v mysli. V povídce *Noční host* tak vypravěč, přítomný v příběhu, při večerním posezení po práci naslouchá vyprávění přítele Pavla. V prvním z příběhů s Johnem Waynem se s hrdinou shledáváme ve vězení. Zdrčen svým osudem vypráví John posluchači, jímž je pouze čtenář, neboť v textu žádný zhmotnělý posluchač přítomen není, o minulých událostech, které vedly k jeho politováníhodné situaci. V povídkách *Jepice v plameni* a *Kopretiny* vzpomínají vypravěči, kterak jim někdo sděloval příběh cizího nebo vlastního osudu.

U některých textů se dění otevírá v určitém okamžiku, následuje nastínění minulosti, jež mu předcházela, načež se takto osvětlený okamžik stává výchozím bodem pro další události. Ve *Vzkříšení* vystupuje Jan Kord z vlaku na zapadlém nádraží, aby čtenář postupně zvěděl, co přivedlo

muže znaveného úzkostí a strachem až sem. Z nádraží vedou jeho kroky do vsi Zvěstín, kde prožívá obrodu ducha a tvůrčích sil. V povídce *Dvě kabelky* se vypravěč, v příběhu fyzicky přítomen, povětšinou však jen jako posluchač či pozorovatel, setkává s dávným přítelem Riderem v dancing hotelu Belgrave v Monte Carlu. Přiměje jej k vyložení historky, v níž Rider sehrál nezáviděníhodnou úlohu. V Riderových očích však celá historie dosud neskončila, její pokračování se počíná odehrávat právě nyní před zraky vypravěče i čtenáře. V *Menuetu* se vyprávění začíná i končí v témže okamžiku. Zatímco pozorovatel, vševědoucí vypravěč, zvládne čtenářům vyložit celou historii, sestoupí dámy na své cestě ze schodů sotva o několik stupňů. Jak vidno, autor tu ve způsobu kompozice využívá pro účely široce přístupné četby nástrojů moderní prózy.

Několik povídek je prostou historií, která se odvíjí postupně, tak jak se odehrála událost, o níž vypovídá. Vypravěčem je buďto jeden z aktérů události, případně vypravěč nadosobní, nebo autorský.

Výjimku z hlediska kompozičního postupu tvoří povídka *Nemožný případ*. Je poskládána z krátkých úryvků, které se postupně propojují a dávají záhadě rozuzlení.

U historek s Johnem Waynem bývá na počátku příběhu odkaz na jeho minulá dobrodružství. Autor upozorňuje, že příběh, který se bude odehrávat, se týká hrdiny čtenářům již důvěrně známého. Povídka *Návrat Johna Wayna* je uvedena slovy: „*Nevím, pamatují-li se ještě vážení čtenáři tohoto neméně váženého listu na příhodu s ukradeným svrchníkem.*“³²

Také u dalších povídek odkazuje autor k události či postavě, které by mohly být čtenáři známé. Leckdy však i tento odkaz bývá součástí literární fikce.

³² R. Nový: *Návrat Johna Wayna*

2. Povídková tvorba Václava Řezáče

Zhruba souběžně s povídkami pro Ozvěny vycházela z pera Václava Řezáče i díla, která se neostýchal podepsat vlastním jménem. Jde o povídky, jež se objevovaly ve 30. a 40. letech minulého století v různých časopisech.³³ Nabízí se tu lákavá možnost srovnat tvorbu V. Řezáče s dílem R. Nového a pohlédnout na to, jaký vliv měla na výsledek spisovatelské práce volba jedné z identit téhož autora. Dlužno podotknout, že psaní pod těmito dvěma spisovatelskými identitami spadá do raného období autorova tvůrčího vývoje. V roce 1940 povídky R. Nového z Ozvěn mizí.

K porovnávání jsem využila výbor z Řezáčova raného díla *Větrná setba, rané prózy*.³⁴ Podle komentáře editorky do něho byly povídky zařazovány tak, aby tvořily reprezentativní průřez autorovou povídkovou tvorbou mezi lety 1929 a 1943. Toto časové rozpětí zahrnuje i období, kdy Řezáč psal pod pseudonymem R. Nový a zároveň je na obou stranách o několik let přesahuje. Ve výboru nalezneme i něco málo z povídek otištěných původně v Ozvěnách.

Na tomto místě bych ráda pohovořila o charakteru spisovatelovy rané tvorby, jak se jeví na základě výboru *Větrná setba, rané prózy*, detailnější porovnání s pózami v Ozvěnách přinese kapitola následující.

Už samo rozvržení souboru poukazuje k liniím vývoje Řezáčovy povídkové tvorby, a z toho lze pak také odtušit, jaké místo v ní prózy pro Ozvěny zaujímaly. Kniha začíná blokem zábavných a humoristických povídek otiskovaných v různých časopisech v letech 1929–1943, navazuje výběr ze záhadných a kriminálních povídek z let 1934–1935 otiskovaných v Ozvěnách, třetí oddíl zahrnuje prózy publikované simultánně s povídkami zařazenými v rámci prvního bloku. Editoři je však záměrně vyčlenili, neboť jsou na nich

³³ Na povídky V. Řezáče mohli čtenáři narazit v časopisech *Eva*, *Český svět*, *Dobrý den*, *Národní osvobození* a jeho příloze *Hodina*, *Světozor*, *venkov*, *Lidové noviny*, *Plamen*, *Život*.

³⁴ Sám Václav Řezáč se nikdy nepokusil svoji povídkovou tvorbu sebrat a knižně vydat. Jeho povídky byly vydány až posmrtně ve výběrech „*Tváří v tvář*“ (vyšel v Československém spisovatelství v r. 1956 jako 12. svazek díla Václava Řezáče, uspořádal jej F. Götz) a „*Větrná setba, rané prózy*“ (vyšel v r. 1989, uspořádala jej a doslovem doprovodila Dobrava Moldanová)

patrné zárodky budoucího autorova lyrického stylu a jádra větších epických celků. V rámci čtvrtého bloku nalezneme povídky otiskované v Lidových novinách v letech 1939–1943, představují již Řezáče vyzrálejšího, jsou nesený snahou navázat na velkou tradici Lidových novin, do nichž přispívali takoví mistři žánru jako Karel Čapek, Eduard Bass či Karel Poláček.³⁵

Dvojkolejnost autorových začátků, která je stavbou výboru naznačena a již Dobrava Moldanová pojmenovává jako rozpětí mezi psaním a tvorbou, může vystoupit v ostřejších obrysech, vezmeme-li v úvahu i veškeré povídky R. Nového otištěné v Ozvěnách.

Když se literární historici pokoušeli zmapovat Řezáčův tvůrčí vývoj, byly právě povídky nejranějšími zlomky autorova díla, které se jim podařilo nalézt. Nejstarší prózy se zachovaly z doby, kdy Řezáč pracoval jako úředník ve Státním statistickém úřadě. Psal tehdy kromě divadelních referátů do Českého světa a Evy i krátké povídky otiskované v různých časopisech. Jejich charakter je dán určením pro deníky a zábavné časopisy, kde bylo účelem povídky bavit, měla být svižná a zajímavá. Řezáčova dílka splňovala tuto normu dokonale. Navíc nepostrádala vtip a schopnost fabulace. Jsou to lehké epické náčrtky, jimiž autor reaguje na tehdejší typ novinové povídky. Přesto je na nich patrné úsilí zvládnout různé formální postupy, vyzkoušet si možnosti spisovatelského řemesla. F. Götz označuje tuto tvorbu za výrazně experimentální. „Zdá se jako by autor zkoušel meze a míru svého talentu.“³⁶

Ačkoli v tomto raném tvůrčím období zastihujeme Řezáče již bezmála třicetiletého, shledáváme, že mnohé jeho náměty vycházejí ze světa mládí zjitřeného záchvěvy milostné touhy, zajímá ho to, v čem žije polodětská mentalita, sen a iracionální živel. „Miluje lidi, v nichž se odehrává dravý proces milostného probuzení, nebo lidi, v nichž není ochromen přímý život

³⁵ Řezáčovy příspěvky pro Lidové noviny byly vydány v souboru „Stopy v písku“ (vyšel v Československém spisovateli v roce 1959).

³⁶ D. Moldanová: Rané prózy Václava Řezáče. In Větrná setba, rané prózy, s. 410

srdce a smyslů, jimiž proudí míza jara a kteří se nenaučili dlouhým hovorbům se svou duší.“³⁷

Mezi jeho prózami tak nalzááme lyrické povídky, kde je minimalizovaný příběh čtenáři předkládán skrze pocity, emoce a dojmy jeho aktérů. Vnější skutečnost se v nich proměňuje v obraz vnitřní zkušenosti. Technika odkazuje k inspiraci dílem Fráni Šrámka. Nikoli náhodou přirovnávali kritici autorův prvý román *Větrná setba* ke Šrámkovu *Stříbrnému větru*. Kvality lyrického stylu jsou patrné například u povídek *Schodiště jara* (z roku 1929) a *Pět let* (1931).

Ve *Schodišti jara* prožívá mladý hrdina záchvěv lásky. Na malém rozsahu skládají motivy vzdálené ženy, jara, rána, světla a tmy dohromady obraz jeho závratné touhy a duševní bolesti. Všechno vnější je zachyceno skrze cit a smysly, a proměňuje se tak v obrazy opojené duše. František Götz spatřuje analogii tohoto vidění světa kupříkladu v *Sovových Lyrických vteřinách duše* či v Šaldově *Analyse*.³⁸

V povídce *Pět let* prochází manželský pár po pěti letech společného soužití sadem směrem k vyhlídkové restauraci. Náročnost chůze vzhůru po cestě lemované lavičkami zaplněnými milenci jako by naznačovala historii vztahu a jeho postupné vyprazdňování až po jeho neudržitelnost. Vše se odehrává v lyrické atmosféře vlahého letního večera.

Možný zárodek většího epického celku napovídají povídky *Pole* (1928) a *Bez konce* (1929). Obě se odehrávají v prostředí téže vesnice, vystupují v nich hrdinové stejných jmen. Řezáč v nich uniká z města vzdálen však onoho romantismu, který ve světě vesnickém, přírodním, městem nezkaženém, viděl kus ztraceného ráje. Střípky z příběhů dvou vesnických rodin ze sousedství, vykreslují surovou realitu života vesničanů.

Druhou stopou směřující k rozsáhlejšímu epickému dílu jsou povídky situované do prostředí starého pavlačového domu. Zachycují prostředí, v němž Václav Řezáč vyrůstal, prostředí, které se později odrazilo v celé řadě jeho děl.

³⁷ F. Götz: Václav Řezáč, s. 31

V nedatovaném zlomku své prózy *Starý dům* vylíčil toto prostředí dokonale. Na malé ploše několika stran zachytil vzhled domu, jeho atmosféru i obyvatele. Čtenáři se před očima promítnou zlomky osudů obyvatel domu, nahlédne do domácností, kde se odehrávají každodenní radosti a strasti různých typů lidí žijících pod jednou střechou. Pár náznaků ze života domu postačí k odhalení bídy a malých poměrů, které prostupují prostoru starého činžáku.

Několik ukázek ostatně mluví za vše:

„V sobotu dopoledne si Karel Teska, sluha v tiskárně Hugo Nolč a syn, myl nohy. Seděl na nízké stoličce v šerém pozadí kuchyně vedle plotny a nohy měl ponořeny v bílém smaltovaném dřezu, v němž býval koupán už jako nemluvně a který od počátku manželství jeho rodičů sloužil jedině velkému sobotnímu umývání...“

Ačkoli dveře na pavlač nechal pootevřeny, seděl tu Karel Teska jen v dlouhých spodních kalhotách... Někde na hřebeni střechy nebo na komíně hvízdal kos svou nasycenou píseň díků. O poschodí níž drhl kartáč rychle a usilovně podlahu. I šicí stroj bylo slyšet... Dole na dvoře někdo vylil špínu jediným prudkým chrstnutím; pleskla o dlažbu jako hlučný políček.“³⁹

„Den se nakláněl k večeru jako strom k pádu. Okap nad pavlačí řinčel vrabčí vádou, o poschodí níže pravidelně klepal kartáč drhnoucí práh bytu, ženský hlas, slabý, vysoký a trochu chraplavý, zpíval: ‚Zasviť mi, ty slunko zlaté‘ a znenadání krejčí Stankuš se divoce rozeřval, snad na učně, snad na ženu, a bušil žehličkou do stolu. Stankuš byl Polák usazený v Praze od chlapeckých let, ale proklínal a nadával dosud polsky.“⁴⁰

„Vrátil se do svého bytu. Všiml si na těch pár krocích: několik hlav mizelo rychle z oken vedoucích na pavlač, několiké dveře zaskřípěly a

³⁸ F. Götz: Václav Řezáč, s. 32

³⁹ V. Řezáč: *Starý dům*. In *Větrná setba*, rané prózy, s. 320

⁴⁰ V. Řezáč: *Starý dům*. In *Větrná setba*, rané prózy, s. 324

zadrnčely, jak byly nakvap přivřeny. Oči vyvalené, uši nastražené. Věděl, že sám by se za podobných okolností choval právě tak jako oni, to však nezkrátilo ani o píď polínko, jež svým počínáním přihodili k jeho hněvu.“⁴¹

Povídka *Nenávist* (1943), rovněž z prostředí starého městského domu, je na rozdíl od povídky *Starý dům* psána v první osobě. Vyprávěč, obyvatel domu, v ní předkládá něco ze soužití se svým sousedem panem Holekou. Za večerního posezení na pavlači nechává pana Holeku vyprávět o tom, co mu leží na duši. Čtenáři naslouchajícím ušima vyprávěče se tak naskýtá pohled do duše sobeckého maloměstského pošťáka. Jeho *nenávist*, která dala název celé povídce, byla sice rozpoutána z malicherných příčin, ale uchovávána v duši prosté nadhledu, trvá až za hrob. Pošťákovy rozprávění stojí v kontrastu k vlahému večeru a šumění listů v korunách stromů na dvoře činžáku.

Ve svých drobných prózách zpracovává Řezáč témata v dobové novinářské povídce dosti obvyklá. Dobrava Moldanová vidí jeho osobitost v reflexi těchto témat, v ironické nadsázce a v poměrně velké frekvenci fantastických prvků. Řezáč podle ní ovládá umění dějového zvratu a má svébytný humor.⁴²

Platí to například o povídce *Konec vánočního sirotka*, kde autor píše o tom, kterak se tvoří dojemná vánoční povídka. Oproti očekávání vyvolanému názvem povídky a jejím úvodem se nezačíná odvíjet sentimentální příběh o chudém chlapci a jeho nemocné matce. Řezáč volí vyprávěčský postup, jenž se později v plné míře uplatňuje v jeho vrcholném díle *Rozhraní*. Hrdinou povídky je spisovatel, který probouzí postavy příběhu a naznačuje, jakým směrem by se měly jejich osudy odvíjet. Postavy ale ve chvílích, kdy je plně neovládá autorova fantazie, žijí vlastním životem. Odmítnou roli, která jim již tolikrát byla soustředěným tvůrcem vnucena,

⁴¹ V. Řezáč: *Starý dům*. In *Větrná setba, rané prózy*, s. 338–339

⁴² D. Moldanová: *Rané prózy Václava Řezáče*. In *Větrná setba, rané prózy*, s. 411

vzbouří se a samy, jakoby proti vůli tvůrce, dovádějí povídku k překvapivému závěru.

Autor tu vyjadřuje odpor ke staré schematické fabulaci. Postava sirotka je vlastně schématem ubožáka, nešťastného, hladového, který je předurčen k hledání bohatého „Ježíška“. Její osud má dojímat čtenáře naladěného ve vánočním čase na sentimentální vlnu. Postava opuštěná nesoustředěnou myslí autora zůstává pouze ubožáckým schématem, prázdnou formou nenaplněnou životem. Když nakonec roztrhá autorovi všechny hotové stránky povídky, zničí tím i sama sebe.

V Kuchařské povídce představuje autor hlavního hrdinu, básníka Vítězslava Miláčka, v poloze komické. Zdrojem Miláčkovi básnické inspirace nejsou velké životní ideály ani pocit nadosobního poslání, nýbrž hlad. V povídce, která z této inspirace vzniká, jsou pak všechna přirovnání vzata z oblasti gastronomické. Namísto poetické novely o milencích, tak vzniklo dílko vydávané po celém světě pod názvem „Miláčkův zažívač“, plnicí funkce mnohem pestřejší nežli umělecké, z biologického hlediska však vesměs nijak škodlivé.

Celý paradox lidského osudu se podařilo Řezáčovi zachytit v jediném okamžiku v povídce Tvář v tvář, když nájemný vrah Jíra Pcháč stane u mrtvoly lichváře Krongla, jehož právě přichází zabít.

Po vydání Větrné setby v roce 1935 prakticky přestal povídky psát, vrátil se k nim opět na přelomu 30. a 40. let v souvislosti s nástupem do redakce Lidových novin.

Vcelku lze v Řezáčových raných povídkách vysledovat některé tendence a znaky, které jim dávají cosi společného.

Jedním ze znaků je to, co František Götz pojmenovává jako analytičnost. Může se zdát neobvyklé hledat analytický proces na ploše tak malé, jakou skýtá povídka. Řezáč však zvládne obsírné rozbory dlouhého procesu trefně shrnout do několika vět. Götz takový postup zdůvodňuje zvláštní autorovou senzibilitou: „Tento básník silného smyslového vnímání a prudkého citového života spojuje i v povídkách smyslový a citový proces s ostrým intelektem, který přihrocuje jeho smyslové ujemy a dává jeho

citovému životu břitkou příchutí. Řezáč nikdy není sentimentální, je spíš ironický a vždycky i na nejmenší ploše analytický."⁴³

Hutné zkratky pak vedou nutně k určité abstraktnosti, kdy se čtenář musí spíše jen docíťovat vztahů hrdinů, kořenů vzniku událostí i jejich následků. Je tomu tak v povídce *Bez konce*, kde zoufalá bezvýchodnost přivede sedláka Harazima málem k vraždě, stejně jako v povídce *Pět let*, v níž se setkáváme s manželským párem procházejícím ve svém vztahu právě krizí. Tyto zkratky se soustřeďují na výraznou situaci, v níž jsou jako ve vrcholném okamžiku koncentrovány všechny rozpory lidského osudu.

Další zvláštností Řezáčových povídek je fantastický živel. Projevuje se jednak v poloze snové, jak jsme pozorovali u povídky *Schodiště jara*, jednak v podobě, kdy doprovází a umocňuje realistický příběh, jak je tomu v próze *Tváří v tvář*. Fantastiku uplatňuje i v některých detektivkách.

Fantastický živel odkazuje k Řezáčovu pojetí skutečnosti. Jde mu „o prohloubení skutečnosti, aby v ní bylo obsaženo všechno skutečné i potenciálně možné, budoucí.“⁴⁴ Představa o skutečnosti, jak ji Řezáč formuluje ve svých raných divadelních kritikách vyjadřujících jeho estetický názor, je rozšířena o fantastickou vizi, která je však nahlížena jako něco normálního a každodenního. Doklady takových názorů lze zachytit například v referátech o Neveuxově komedii *Julie čili snář* nebo o Giraudouxově komedii *Isabella na rozcestí* otištěných v časopise *Eva*.

Skutečnost zobrazuje Řezáč v neustálé proměně: sedlák Harazim se odhodlává k vraždě vlastní ženy právě ve chvíli, kdy jeho milovaná ze sousedství již neunesla své postavení a prchla, z malicherného důvodu se náhle probouzí nenávist listonoše Holeka. Příznačně je dynamičnost ztvárněna v povídce *Proměna*, v níž hlavní hrdina po oholení vousu zjišťuje podobnost vlastní tváře s tváří prezidenta Wilsona, na proměnu vzhledu navazuje i proměna jeho života.

Hrdiny povídek jsou povětšinou problematické lidské osobnosti, nenalézáme tu široké popisy prostředí ani malbu duševních stavů, jen břitké

⁴³ F. Götz: Václav Řezáč, s. 35

zkratky jako výslednice dlouhých psychických analýz.⁴⁵ Podstatná část příběhů se odehrává v městském prostředí, vystupují v nich drobní úředníci, služky, tiskaři, pošťáci a obchodníci.

V oněch raných „experimentálních“ povídkách je patrné, sčítá autor zpracovává různá prostředí a lidské typy, jež se pak v jeho pozdějších prózách vynořují již ve své celistvé břitvé podobě.

Zetímco v raných prózách uměleckého typu je prostředí jedním z prvků poukazujících k autorově osobnosti, ve své tvorbě pro Ozvěny se R. Nový zcela podřizuje dobovým požadavkům kladeným na žánr novinových povídek. V povídkách pro Ozvěny bytřom stěží hledali onen starý pevnostní dům s jeho nezmenšitelnou atmosférou, Řezáčovy blíže známé svazkové životy. Objeví-li se v nich dům, pak jde o přepychovou vilu nebo tajemný prostor obydlí uzavřeného před světem. Tedy cosi, s čím se Řezáč ve svém životě těžko mohl setkat. Což mu ovšem nabránilo, aby pro čtenáře Ozvěn z prvků obecně bydlíků dojem bohatství, vznešenosti a dálky nese-stavil dokonalý obraz prostředí, který je přenesl do prostoru a času na bouři vzdáleného toka jejich vzájemnosti.

Výjimku mezi povídkami pro Ozvěny tvoří Noční host, Koproti-py, Jeronýma a Marie a Běta situované do Prahy, kde však prostředí není nijak zvlášť zdůrazňováno či rozpracováno. V povídce Václavské ulice prostor vyznačuje prvky vesnice či malého města, které pak v rozvedené podobě nalzáme i u Řezáčových obsáhlejších próz. Jde ovšem o pohled odlišný od toho, jímž je vesnička nazírána v povídkách Polka a Ševců konce, které vykresluji surovou realitu života venkovských lidí. Ve Václavské tematizuje autor idylčnost, harmonii a odražený klid venko-

Ve Václavce Řezáčovi se R. Nový zachoval vyčytaný humor a umění dějo-

¹⁴ F. Götz: Václav Řezáč, s. 24

⁴⁵ F. Götz: Václav Řezáč, s. 37

3. R. Nový vs. V. Řezáč – návaznosti a protiklady

Zatímco v povídkách zahrnutých v souboru *Větrná setba*, rané prózy autor experimentuje s tématy i formálními postupy, v prózách pro *Ozvěny* podobnou snahu nacházíme zřídka. Jako by v nich Řezáč pouze vyplňoval předem dané šablony.

V oněch raných „experimentálních“ povídkách je patrné, kterak autor propracovává různá prostředí a lidské typy, jež se pak v jeho pozdějších prózách vynořují již ve své celistvé hotové podobě.

Zatímco v raných prózách uměleckého typu je prostředí jedním z prvků poukazujících k autorově osobitosti, ve své tvorbě pro *Ozvěny* se R. Nový zcela podřizuje dobovým požadavkům kladeným na žánr novinových povídek. V povídkách pro *Ozvěny* bychom stěží hledali onen starý pavlačový dům s jeho nezaměnitelnou atmosférou, Řezáčovi blízké známý z vlastního života. Objeví-li se v nich dům, pak jde o přepychovou vilu nebo tajemný prostor obydlí uzavřeného před světem. Tedy cosi, s čím se Řezáč ve svém životě těžko mohl setkat. Což mu ovšem nebránilo, aby pro čtenáře *Ozvěn* z prvků obecně budících dojem bohatství, vznešenosti a dálky nese-stavil dokonalý obraz prostředí, který je přenesl do prostoru a času na hony vzdáleného tomu jejich reálnému.

Výjimku mezi povídkami pro *Ozvěny* tvoří *Noční host*, *Kopretiny*, *Jaroslava a Marie* a *Běta* situované do Prahy, kde však prostředí není nijak zvlášť zdůrazňováno či rozpracováno. V povídce *Vzkříšení* se prostor vyznačuje prvky vesnice či malého města, které pak v rozvedené podobě nalézáme i u Řezáčových obsáhlejších próz. Jde ovšem o pohled odlišný od toho, jímž je vesnice nazírána v povídkách *Pole* a *Bez konce*, které vykreslují surovou realitu života venkovských lidí. Ve *Vzkříšení* tematizuje autor idyličnost, harmonii a ozdravný klid venkova.

Z Václava Řezáče si R. Nový zachoval svébytný humor a umění dějového zvratu. Tyto kvality se projevují zejména v jeho detektivních příbězích. Jejich pointa bývá leckdy překvapivá a popis situací směřuje k tomu, aby na tvářích čtenářů vyloudil úsměv či alespoň ironický úšklebek. Doko-

nale jsou tyto rysy patné například v *Graciině rozmaru*, *Krabici cukrovinek* či *Novoročním přípitku*. Vždy jde však o překvapivost pouze v rovině příběhu a jeho zápletek či rozuzlení. V žádné z próz pro *Ozvěny* nenacházíme překvapivost obdobného typu, jakou můžeme ve výboru raných próz sledovat kupříkladu u *Konce vánočního sirotka*, kde se očekávaná klasická sentimentální vánoční povídka mění v ironický odsudek její obvyklé schematičnosti a neoriginality. V *Ozvěnách* zůstávají *Nového* prózy vždy plně v intencích žánru ohlašovaného nadpisem a počátečními odstavci textu.

Ačkoli v *Konci vánočního sirotka* *Řezáč* ironizuje vyplňování schémat jako prázdných forem, sám tento postup uplatňuje ve vánočních prózách pro *Ozvěny*. Právě ty jsou nejryzejší ukázkou jeho tvorby na objednávku.

Analýza situací, stavů a psychologie postav, vyjadřovaná v *Řezáčových* povídkách ve výsledné zkratce, se u *R. Nového* takřka neprojevuje. Co není explicitně řečeno, jako by nebylo, netřeba se příliš domýšlet na základě náznaků. Výjimkou je v tomto ohledu povídka *Telegram* podepsaná jménem *R. Nového*, otištěná v *Ozvěnách* v roce 1935. Způsob zachycení *Karlových* úvah a jejich vyústění, jímž je odeslání anonymního telegramu, odkazuje k onomu postupu, jež *František Götz* ve svém hodnocení *Řezáčových* raných prací pojmenovává jako analytický.

Zatímco hrdiny povídek *Řezáčových* raných próz jsou vesměs obyčejní lidé: úředníci, služky, poštáči, zaměstnanci redakcí a tiskařských závodů, obchodníci či sedláci, *R. Nový* si zejména v příbězích detektivních libuje v postavách pocházejících z vyšších společenských vrstev, případně v postavách hledajících zdroj obživy způsobem čtenářům *Ozvěn* na hony vzdáleným: mořeplavci, karetní hráči, hoteliéři, úzce specializovaní vědci. Nevyhýbá se však ani typům běžných lidí. Nalezneme je většinou v příbězích, kde je na jejich postavě odhalována nějaká drobná záludnost osudu činící jejich životy pozoruhodnými. Právě v tomto bodě se povídky *R. Nového* nejvíce přibližují rané tvorbě *V. Řezáče*.

V některých prózách pro *Ozvěny* se uplatňuje lyrický prvek, jenž mezi ranými autorovými pracemi tvoří zajímavou a výraznou součást jeho stylu.

Nikde není rozveden do takové šíře jako ve Schodišti jara, leč jeho záblesky jsou patrné v povídkách Dům úsměvů, Hostinec U koruny, Neuvěřitelný příběh, Marie a Běta.

Rovněž prvek fantastický a snový si zčásti zachovává i tvorba R. Nového. Uplatňuje se v povídce Dům úsměvů, která je koncipována jako vzpomínka staršího muže na události prožité v mládí. V jakém duchu se nese jeho vypravování, napovídá již to, že v úvodu pochybuje nad tím, zda se vzpomínaný příběh vůbec odehrál. Nemít před sebou fotografii onoho místa pravděpodobně by jej považoval za pouhý přelud. Obdobně pojaté fantastično jako v Řezáčově povídce Tvář v tvář nalezneme v příběhu Tanečnice Juanitta, kde je hrdinka oloupena ve spánku. Prvky tajemné pak sledujeme v povídkách Noční host a Hostinec U koruny. Zázračné zjevování duchů v nich zůstává bez realistického vysvětlení stejně jako například v povídce Černá dáma ze souboru raných Řezáčových próz. Pohádkově laděná je próza Neuvěřitelný příběh.

Dynamičnost skutečnosti zobrazovaná skrze proměny, kterou Dobrava Moldanová ve svém komentáři k raným Řezáčovým prózám vytkla jako charakteristickou součást autorova stylu, se projevuje také u R. Nového. Nejpatrnější je v povídkách Telegram a Kopretiny. V Telegramu se mění Karlův vztah k Jirce spolu s proměnou skutečnosti jejich života, v Kopretinách starý muž umírá ve chvíli, kdy se přiblížil dlouho očekávaný okamžik příjezdu jeho ztracené dcery. V poloze překvapivého zvratu se však projevuje i ve Dvou kabelkách a některých detektivních příbězích.

V souboru umělecky ambiciózních raných próz Václava Řezáče nalezneme dílka, která tematicky naznačují, že by mohla směřovat k větším epickým celkům. Opakují se v nich stejné postavy, konflikty, které řeší, na sebe navazují, je v nich zpracováváno totéž prostředí. Mezi povídkami pro Ozvěny jsou také prózy, jež spojují stejné postavy nebo podobné prostředí. Jedná se však spíše o epizodické příběhy využívající toho, že postava v minulých povídkách pro Ozvěny již jednou charakterizovaná je čtenáři bližší, a tuší tak, co očekávat. Nedochozí tu k žádnému většímu vývoji v psychologii postav, nic nenaznačuje, že by si povídkami autor prostředí

zpracovával tak, aby je mohl v celistvosti zachytit v obsáhlejších díle. Jakmile uvidí čtenář v nadpise jméno Johna Waynea, může si být jist, že baron bude opět poněkud zesměšněn lstivým úskokem darebáka Harry Mellona.

Zejména v povídkách z přelomu 30. a 40. let Václav Řezáč reflektuje a tematizuje postupy žánrů populární literatury. Někdy se o nich zmiňuje v úvodu prózy, která se pak pohybuje plně v intencích četby pro širokou veřejnost. Naznačuje tak čtenáři, že styl textu volil vědomě a že záleží již jen na příjemci, zda k němu přistoupí s plnou vážností, nebo zda vůči němu zachová nadhled. R. Nový naopak na postupech populární literatury staví zcela běžně a ponechává je bez komentáře. Prvek, kdy spisovatel promlouvá ke čtenáři, ještě nežli se začne odvíjet samotný příběh, jenž je námětem prózy, se však uplatňuje i v povídkách pro Ozvěny. Autor se tu ale obvykle nevyjadřuje ke stylu textu, nýbrž komentuje příběh, vyzývá čtenáře, aby se jím nechal unést nebo aby uvěřil jeho pravdivosti a skutečnosti.

Zatímco Václav Řezáč produkoval povídky ponejvíce na konci dvacátých a v první polovině třicátých let a potom na přelomu let třicátých a čtyřicátých, jádro tvorby R. Nového spadá do druhé poloviny třicátých let, tedy do doby, kdy se Řezáč zčásti odmlčel.

Pseudonym nesignalizoval pouze to, že se jedná o určitý typ autorovy tvorby, nýbrž i to, že jde o dílo sepsané právě pro Ozvěny. Řezáč pro své vystupování v časopise zvolil jméno R. Nový a podpisoval jím všechny své práce zveřejněné v listě bez ohledu na to, zda se plně držely zásad populární literatury, či zda její hranice v nějakém ohledu překračovaly. Jak vyplývá z předešlého výkladu, mezi povídkami R. Nového tak najdeme některé, jež se přibližují umělecky ambiciózním pokusům Václava Řezáče.

4. Reflexe životní zkušenosti spisovatele pro populární časopisy v románu *Rozhraní*

V roce 1944 vyšel román *Rozhraní*, Řezáčovo vrcholné dílo. Pavel Janáček v knize *Literární brak* shledává jeden z jeho zdrojů v protibrakové kampani protektorátních let, jež dala mimo jiné vzniknout i satirám s postavou námezdného spisovatele populární četby. „*Táž postava pak po cestách protektorátní prózy doputovala daleko od míst, z nichž vyšla, a promítla se i do náročně zaměřené románové práce, jak o tom svědčí Řezáčovo Rozhraní.*“⁴⁶

Román nabízí lákavý výklad dvojakosti Řezáčových spisovatelských počátků. Přímo se nabízí ztotožnit hlavního hrdinu, začínajícího spisovatele Jindřicha Austa, s Václavem Řezáčem. Také Jindřich Aust zápasí o svůj vlastní výraz a zároveň zvládá literární řemeslo rozepisováním filmových románek. „*Psychologie tvorby, onen zápas mezi psaním a tvorbou, zápas o dílo, který Aust v podání Václava Řezáče prožívá, hovoří o atmosféře Řezáčových začátků. Tuto souvislost podtrhuje i fakt, že po vydání Větrné setby se pomalu Řezáčova práce ze zábavných časopisů vytrácí.*“⁴⁷

Rozhraní je dílo, které představuje proces tvorby v celé jeho dramatickosti, a Řezáč v něm nepochybně zachytil mnohé ze svých vlastních spisovatelských prožitků. Zužitoval při tom rovněž zkušenosti z práce pro časopisy a znovu vyjádřil, že si je plně vědom propasti mezi „opravdovou“ literaturou a psaním na objednávku.

Onu skutečnou literaturu představuje ve svém románu jako cosi, co vychází z hlubokého vnitřního autorova puzení. Vření, z něhož dílo roste, musí prostoupit celou bytost tvůrce. Úkolem spisovatele hodného toho jména je pak čtivě a výstižně zaznamenat proud obraznosti, dát mu řád a vnitřní logiku a dovést jej k celistvosti a dokonalosti. Nenajdou-li myšlenky valící se jako láva zužitkování ve svědomité a vytrvalé spisovatelské práci,

⁴⁶ P. Janáček: *Literární brak*, s. 100

⁴⁷ D. Moldanová: *Rané prózy Václava Řezáče*. In *Větrná setba, rané prózy*, s.414

vychladnou, rozpadnou se, stanou se volně plujícími torzy, která se dříve či později vytratí zcela.

A právě touhou po takové tvorbě je zasažen hrdina románu Jindřich Aust. Náhle se mu rodí v mysli postava Viléma Haby. Ve snu se s ním setkává na pražském nábřeží a je jeho osobou natolik okouzlen, že s ním putuje do podhorského městečka podobajícímu se navlas tomu, z něhož Aust sám pocházel. Zde se Haba i Aust zastavují. Spisovatel udiveně obhlíží svého hrdinu, hledá jeho kořeny a příběh, který jej dovedl až sem. Při sestavování Vilémova osudu se potom k okamžiku, kdy společně stanuli na zdejších náměstí, vrací jako k pevnému bodu, výslednici dění, vždy když neví kudy dál.

Řezáč v Jindřichově způsobu hledání postav příběhu a jejich osudů ukazuje, kterak detaily ze spisovatelova života vstupují do díla, aby v něm byly přetvářeny podle zákonitostí tvorby. Jako by tím poskytoval vysvětlení, jaký je charakter souvislostí mezi jeho vlastním dílem a skutečným životem. Jindřich Aust ve svém románu přisuzuje některým postavám podobu a vlastnosti živých lidí ze svého okolí, nechává je prožívat pocity blízké těm svým a přivádí je do prostředí, které zná. Obdobně se nejspíš realita Řezáčova života odrazila v *Rozhraní*.

Podobností v Řezáčově a Austově osudu se nabízí celá řada: Jindřicha potkáváme ve věku třiačtyřiceti let. Je mu tedy zhruba tolik, co Řezáčovi v době, kdy *Rozhraní* psal. Jindřich však stojí teprve na počátku spisovatelské dráhy. Po řadě nezdařených pokusů vzniká jeho první obsáhlejší literární výtvar. Řezáč svoji první rozsáhlejší epickou skladbu vydává ve věku sice také již poměrně zralém, ale přece jen ranějším než Aust. Stejně jako Aust zastává povolání skýtající mu pravidelnou jistou mzdu a i přes jeho ubíjející jednotvárnost chová literární ambice. Jak Jindřichův tak Václavův otec byli malíři porcelánu. Obdobnou atmosféru jejich literárních počátků jsem již zmiňovala v úvodu. Jak Aust tak Řezáč vyzkoušeli, jaké to je psát na objednávku, oba k tomu vedla existenční nutnost, rozdíl mezi psaním pro výdělek a skutečnou tvorbou si rovněž oba uvědomují, ve snaze zachovat si distanc od onoho povrchního spisování si Jindřich i Václav volí pseudonymy. Stejně jako Řezáč využívá Aust své práce pro časopisy, aby si

procvičil spisovatelské dovednosti a našel vlastní výraz. Redaktor Fridrýn vystihuje tuto stránku Austova spisování, když mu Jindřich přináší svůj přepis filmového románu na pokračování, vyjádřením: „ – *Tak vy takhle. Člověče, vždyť vy jste z toho udělal málem literaturu... – Je to příliš dobré na takovou slátaninu. Vždyť na nás ještě ti filmaři přiběhnou, že oni natočili poctivé svinstvo a my jim z toho děláme nestoudně dobrou věc... – Proč ne, řekl nečekaně... – Neuškodí jim, když si přečtou něco slušně napsaného. I když to nepoznají, něco to v nich přece zanechá.*“⁴⁸ V závěru Rozhraní se Aust stává redaktorem jedné z rubrik časopisu, do kterého přispíval. Obdobný osud potkal i Václava Řezáče.

Jindřich Aust ale není jedinou postavou románu Rozhraní, která nese Řezáčovy autobiografické rysy. Václav Černý ve svých *P a m ě t e c h* i Karel Ptáčník v knize *Život, spisovatelé a já* vzpomínají na Václava Řezáče a přisuzují mu mnohé výrazné vlastnosti, jejichž nositelem je i Vilém Haba. Černý Řezáče charakterizuje těmito slovy: „...*nesmírně pilný, pracovitý a pracný, všechno v něm, i jeho literatura, byla kombinace, kalkul, konstrukce, umělost, studený rozum, obratná vydumanost.*“⁴⁹ Výrok, jímž Viléma Habu častuje v rozhovoru divadelní režisér, má skutečně s Černého popisem Řezáčovy osobnosti ledacos společného: „*Když vás vidím hrát, připadá mi vždycky, že házíte obecenstvu svůj výkon jako se hází psu kost. Je to virtuózní, je to přesné... Ale mně je při tom zima... Člověk, který ví a umí, ale necítí.*“⁵⁰

Podle Karla Ptáčníka „...*vznikaly celé dlouhé pasáže autorových próz nejprve pevně formulovány v jeho mysli, aby byly později jen přepsány na papír. Z jiné strany je možno dokonalost až artistní, umění konstruovat z prvků dávno objevených považovat za sebereflexi tvůrce, který se ocitá za zenitem určitého uměleckého směru.*“⁵¹ Do tohoto stavu překročení hranic dokonalosti umění, v němž nalézá Řezáče Karel Ptáčník, dospívá i

⁴⁸ V. Řezáč: Rozhraní, s. 96, 97

⁴⁹ cit. dle J. Holý: Komentář In Rozhraní, s. 472 (V. Černý: Paměti 3, Brno 1992, s. 225)

⁵⁰ V. Řezáč: Rozhraní, s. 42

⁵¹ J. Holý: Komentář. In Rozhraní, s. 473

Vilém Haba: „*To je ten výkon, připravený po pečlivém studiu, ale nestvořený s prudkým chvěním a bázni, s objevitelským tápáním..., výkon matematicky a geometricky správný, ale složený s chladným vědomím – já vím, co dovedu – z prvků dávno objevených, prochládlých osvědčeností a otřelých dlouhou zkušeností.*“⁵²

Další detaily týkající se prostředí a jiných postav rovněž odkazují ke skutečnému Václavu Řezáčovi. Redaktor Fridrýn i divadelní režisér Baroch jsou, stejně jako Řezáč, stíženi srdeční chorobou, na kterou nakonec umírají, pražská čtvrť kolem ulice Na Hatích se hemží svéráznými postavičkami dělníků, trafikantů, domovnic a bytných, jejichž předobrazem mohli snadno být lidé, s nimiž se mladý Řezáč Na Františku setkával.

Ústřední hrdina Rozhraní Jindřich Aust opouští jistotu stálého zaměstnání, aby se vydal cestou svobodného umělce. Zároveň s vnitřním zápasem, odvíjejícím se při soustředění myšlenek na své spisovatelské dílo, svádí boj o holou existenci. Ten jej pudí k tomu, aby hledal obživu v rozepisování filmových románek pro zábavný časopis. A právě v tomto momentu vylíčil Řezáč dokonale atmosféru kolem zábavných časopisů, jejich tvůrce i čtenáře.

Řezáč předkládá až groteskní obraz redakce Českých luhů, místa, kam Jindřich Aust pravidelně přináší své příspěvky. Jiří Holý spatřuje právě v tomto zobrazení možnou inspiraci dílem Čapka-Choda.⁵³ „*Bláznivější kumbál, než byla redakce Českých luhů, jejímž přispěvatelem jsem byl, stěží byste si dovedli představit. Už při vstupu do domu, kde sídlila, jste podleli dojmu, že svět uzavřený za širokým průjezdem s úzkými kolejnicemi se ve všem liší od světa, jež obývají vdovy Paškové, soudní advokáti, dělníci z Haradovy fabriky a lid obého pohlaví. Postavit si svět z papíru by bylo hrozné a nesmyslné většině obyčejných lidí. Tady tvořil papír samo ovzduší místa. Válel se tu, vršil, šelestil a čpěl... Celý dům i přístavek, v němž bylo nakladatelství, vydavatelství i redakce Českých luhů, se ustavičně chvěl tichým pravidelným duněním tiskárenských stro-*

⁵² V. Řezáč: Rozhraní, s. 418, 419

ju.“⁵⁴ „... vnitřek je rozdělen na množství skleněných kójí, kde se nad americkými stoly a vysokými pulty skláněly naondulované a ulízané hlavy pětistovkových úřednic a zatrpklých, celému světu nedůvěřujících účetních. V tomto akváriu naplněném kalným světlem, které sem prosakovalo matnými zvrásněnými tabulkami skleněných stropů, leklé ryby tváří, na prvý pohled k nerozeznání stejných, tkvěly nehnutě na svých místech. Zmocňovala se vás nevolnost, jako byste se octli v panoptiku postaveném pro vylekání zvědavců v zrcadlové síni. Uličky mezi kójemi se větvyly a zahýbaly, narážely slepě na různé dveře. Jestliže jste měli štěstí, dospěli jste po krátkém bloudění k těm, které na tabulce z mléčného skla nesly černý nápis REDAKCE...“⁵⁵

Obraz redakce dotváří líčení, jak je řadový přispěvovatel v jejích prostorách vítán a přijímán: „Vstoupili jste do pokojíku, kde zády k sobě obráceni seděli u stolů, navršených hromadami korektur a příspěvků dopisovatelských i čtenářských, vyzáblý mladík pesimisticky zvrásněné tváře a tuberkulózního nádechu pleti a slečna s odbarvenými vlasy, ale s kulatým, selsky červeným obličejem a oblým zadečkem, který beze zbytku vyplňoval sedadlo a obruč dřevěného křesílka... Slečna si ukousla s hlasitým chrupnutím kyselé okurky a vrátila se k svačině rozložené na ubrousku. Mladík pohnul palcem přes rameno ke dveřím za svými zády a řekl chraptivě: – Tam. Aby spláchl dojem, který jste v něm zanechali, nebo proto, že potřeboval nahradit energii spotřebovanou na slovo a posunek, jež vám byl věnoval, upil staženými rty mléka z uleptaného půl-litru.“⁵⁶ „Zanech naděje, kdo ucházíš v tato místa, napadlo mě pokaždé, když jsem vstupoval do redakce Českých luhů... Člověk se divil, že na dveřích nevisí tabulka, že „Vstup autorům, přispěvatelům, jakož i podomní obchod a žebrota jsou zakázány“, ačkoli si dovedl představit, že mnozí

⁵³ J. Holý: Komentář. In Rozhraní, s. 474

⁵⁴ V. Řezáč: Rozhraní, s. 93

⁵⁵ V. Řezáč: Rozhraní, s. 94

⁵⁶ V. Řezáč: Rozhraní, s. 94, 95

autoři a přispěvatelé se mohou stát zlem obtížnějším než podomní obchodníci a žebráci.“⁵⁷

Jistě že je popis formulován tak, aby umocnil úzkostné pocity hrdiny, jenž přichází s touhou vidět pod svým jménem vytištěno, co se zrodilo v jeho hlavě, v detailech však nezapře, že pisatel zobrazované prostředí dobře znal. Existenční nutnost a naděje v nalezení pochopení pro svou opravdovou tvorbu přivádějí Jindřicha Austa opakovaně v ona neutěšená místa.

Redaktor je pak tím mocným, jenž vynáší ortel nad tvůrcem i jeho dílem. Pisatel zábavných příběhů je snadno nahraditelný, svědčí o tom i Austovo přijetí do Českých luhů: *„Jeden z redaktorů přišel o spolupracovníka, který mu rozpisoval libreta oblíbených filmů do románových příběhů. Uvolil se svěřit mi tuto práci patrně jen proto, že jsem byl první, kdo mu padl do ruky.“⁵⁸* Chce-li si místo udržet a uchovat tak i naději na možné vydání svého skutečného díla, nejen toho na objednávku, musí si přízeň páně redaktorovu hýčkat. A ta bývá často dosti liknavá.

Řezáč zpodobuje redaktora Fridrýna jako muže vrženého do situace, kdy je z vyšších míst nucen modernizovat časopis, jak si to doba žádá. Jedním z podob této modernizace je i otiskování zábavných příběhů na pokračování. Vykresluje charakteristické rysy jeho jednání, jež jsou předpokladem k tomu, aby ve své redaktorské úloze obstál: *„Vzduch modrý prachem a doutníkovým dýmem. Muž u stolu seděl zády ke dveřím a nad jeho tlustou postavou a šedovlasou kulatou hlavou se při vašem pozdravu vznese hustší oblak dýmu, jako by právě odpálil neslyšný výstřel... Mohli jste vyrozumět, že sice nemá námitek proti vaší existenci, ale že by nic nenamítal, kdybyste v tuto chvíli byli někde jinde. Redaktor Fridrýn nebyl zlý člověk a vrčivost byla jen maska, třebaš mu přirostla pevně k tváři. Bránil se jí proti světu, do něhož byl postaven a který na něho útočil*

⁵⁷ V. Řezáč: Rozhraní, s. 163, 164

⁵⁸ V. Řezáč: Rozhraní, s. 67

z jedné strany neochabujícím přívalem příspěvků a přispěvatelů a z druhé strany nejbáznivějšími požadavky nakladatelovými.“⁵⁹

Ve vnitřním konfliktu Fridrýnovy postavy vyjadřuje autor myšlenku, že tvůrce i nakladatel musejí respektovat dobovou poptávku čtenářstva po zábavném čtivu. Taková úvaha koresponduje s tvrzením J. Holého představujícím populární povídky R. Nového jako samozřejmou reakci na společenskou objednávku.

Skrze Fridrýnovu postavu pak opět Řezáč vyslovuje podstatu rozdílu mezi psaním a tvorbou. Fridrýn, podivuje se nad Austovými schopnostmi, poznamenává: „ – *A co vy sám? Vy nic. – Někdo by nad námi musel práskat bičem. Je to tak? Nedovedeme být vlastním pánem. Uhádl jsem to? Zaměstnanecká dušička, práce v úkolu, a ne ze svobodné vůle. Což?*“ Naznačuje tu, že skutečná tvorba něco stojí, vyžaduje pevnou vůli a odříkání na rozdíl od dělného sepisování, které lze s úspěchem konat pouze na základě cviku. Tato speciálnost spisovatelského řemesla je zachycena i v úvodu druhé části třetí kapitoly Rozhraní. Sdělení psané ve druhé osobě umocňuje dojem, že v něm autor promlouvá k hrdinovi o vlastních pocitech: „*Zdá se být snadné sednout si a psát, dokud si člověk nesesedne a nezačne se o to pokoušet. Pak nad papírem čekajícím na slova, z nichž roste život, zmrtvějí mu ruce a myšlenky se rozpadají a drobí. Z čeho se až dosud skládaly všechny postavy a dějství, jež sis vymýšlel v takovém opojení? Vždyť jsi na ně nemohl myslet jinak než ve slovech, třeba nevyřčených. Proč se tedy nyní slovům vzpírají?*“⁶⁰

Když Jindřich odevzdává Fridrýnovi svou první vlastní dokončenou povídku, zároveň ho, obávaje se o výdělek z rozepisování filmových románků, horlivě ujišťuje, že si dovede ty dvě práce od sebe oddělit. Redaktora přesvědčuje, že jej chuť do filmových plácanin nepřejde, jde přece o existenční zajištění.⁶¹

⁵⁹ V. Řezáč: Rozhraní, s. 95

⁶⁰ V. Řezáč: Rozhraní, s. 98

⁶¹ V. Řezáč: Rozhraní, s. 165

Na jiném místě je z Jindřichova uvažování patrné, jak spisovatel prožívá ono pnutí mezi psaním a tvorbou, jak úzkostně střeží jeho odlišování. „*Snad v nejhlubším skrytu své myslí jsem se uskutku bál, abych jednou, kdybych ztroskotal, se neutekl ve strachu z doznání porážky k této laciné náhražce umění a nenašel v ní útěchu.*“⁶² Skrytou obavu z ulpění na dobře řemeslně provedeném plytkém spisování, vydávaném za literaturu, vyjevuje v odpovědi na obavy své sestry Ady: „*– Ale nikdy mě ani nenapadlo, že bych u toho chtěl zůstat nebo že bych se tím měl spokojit. Mám napsaný pěkný kousek románu, dokončil jsem velkou povídku, která bude otištěna...*“⁶³ Stud z práce na filmových románcích Austa opouští až ve chvíli, kdy vidí vytištěnou povídku podepsanou svým vlastním jménem, která je jeho vlastnictvím od prvního zákmitu myšlenek až po tečku za poslední větou.

Proč člověk s literárními ambicemi potřebuje, aby jeho dílo našlo uplatnění, ač je vytištěné nejspíš přečte méně lidí nežli slátaniny, které píše na objednávku? I v odpovědi na tuto otázku možná Řezáč v postavě Jindřicha Austa vyslovuje názor vyplývající z jeho osobní zkušenosti. „*... otisknели starý Fridrýn mou povídku, dostane můj život jinou podobu, i má nuzota nabude jiného smyslu, nebude už tady dřít bídu ledaják, který nikdy nepostavil kus pořádné práce, nýbrž člověk obětující svým plánům lehčí skývu.*“⁶⁴ Opět rozdíl mezi literaturou a dělným psaním: psaní poskytuje honorář, tvorba uspokojení a sebedůvěru.

Že jde o věc dvojí, nicméně v osobě jednoho člověka spjatou, se ukazuje, když Fridrýn hodlá ukončit Jindřichovu spolupráci s Českými luhy. V tom okamžiku dopadá osud na Jindřicha dvojí ranou: přichází o výdělek a zároveň je odmítnuto dílo, ve kterém zanechal kus své bytosti. Naopak když tabáčník Pecha, vášnivý čtenář populární literatury, vychvaluje Austovi rozpis filmového románu, zardí se autor nad tou pochvalou i přes veškeré pohrdání, které ke své nádeničině chová.

⁶² V. Řezáč: Rozhraní, s. 255

⁶³ V. Řezáč: Rozhraní, s. 256

⁶⁴ V. Řezáč: Rozhraní, s. 177

Obecné mínění o úrovni zábavného čtiva v časopisech je zřetelně vyjádřeno ve slovech Austovy sestry Ady, která na dotaz, zda čte nový filmový román v Českých luzích, odpovídá: „Zač mě máš? Odkdy čtu takové blbinky?“⁶⁵

Řezáč nechává svého hrdinu, aby se střetl i s lidmi, pro které je oddechová literatura psána. Dokazuje tu, jak skvěle reflektuje jejich myšlení, potřeby a požadavky na zábavné čtivo. Coby typický zástupce tohoto typu lidí tu vystupuje tabáčník Pecha. Z beletrie čítává detektivky a příběhy z Divokého západu, „...což je pochopitelné u člověka, jehož svět se jednou provždy zúžil na stále stejnou vyhlídku do ulice, na vždycky tytéž tváře kolem stolu ve výčepu a na nejdlejší výpravu, vedoucí pět minut cesty z ulice Na Hatích na hřiště Sparty nebo Slavie.“⁶⁶ Pechův čtenářský cit cvičený na detektivkách a dobrodružných příbězích si povšimne, je-li nějaký ten kus vyveden se zručností. Když nevědomky chválí Austovi jeho přepis filmového románu vyslovuje při tom svým laickým posudkem, čeho si na díle váží: „ – V tomhle časopejsku občas něco namáknou, co jednomu přijde k chuti. Tak třeba ten Muž ve stínu. To je ten filmovej román na dvanáctý stránce. Viděl jsem to ve Schnellovce v bijásku. Prima napínák. A musím říct, že ten, co tady vo tom psal, to znamenitě vystih. V tom bijásku to bylo trochu překotný a všelicos našinci uteklo. Ale tady ten váš pan kolega to pěkně dotáh, takže teď je mi všechno jasný.“⁶⁷

Řezáč si byl spolu s Austem jistě vědom, že cestu k srdci čtenářů podobných panu Pechovi najde spíše těmi románky než svou opravdovou prací. Pan Pecha pohlíží na Jindřicha, jehož oslovuje Mistře, jako na jednoho „... z těch lidí, kteří si vymýšlejí příběhy, jež mu pomáhají zapomínat na loudavý pochod času a rozmnožují jeho pořád stejný a v něm se nemění život“⁶⁸

⁶⁵ V. Řezáč: Rozhraní, s. 255

⁶⁶ V. Řezáč: Rozhraní, s. 308

⁶⁷ V. Řezáč: Rozhraní, s. 309, 310

⁶⁸ V. Řezáč: Rozhraní, s. 314

Jak tito lidé uvažují o literatuře je vystiženo i v postavě tety Anny, vzdálené příbuzné a spolubydlící Jindřichovy milé Jarmily. Nehledá smysl událostí ztvárněných v díle v ničem jiném než v tom, že mají odrážet co nejpravděpodobnější realitu. Vyčítá Jindřichovi, že ve svém díle nechal zemřít člověka tak znamenitého, jakým byl hrdina ředitel divadelní společnosti Palas. To ji spíše dopálilo než dojalo. Nechápe, jak to mohl Jindřich dopustit a dokládá řadou příkladů z vlastního života, že člověk neumírá tak snadno, jak si Jindřich zřejmě představuje.

Aust si uvědomuje, jak povrchně tito lidé uvyklí populárním příběhům vnímají tvorbu, do níž vložil kus své duše, ale neodsuzuje to. Nechává je, aby vyslovovali své domněnky o díle, které stvořil, o spisovatelském řemesle i o sobě samém. Při nahlédnutí do jejich uvažování se pak jeví jejich literární úsudky jako omluvitelné či spíše omluvu nevyžadující. Pan Pecha hodnotí Jindřichovu autorskou povídku slovy: „*Helejte, já si dneska přečet tu vaši povídku vo těch hercích, a povídám, že to bylo pošušňáníčko. Na moje gusto trochu smutný, ale když se to uváží, tak člověk vidí, že to jinak nemohlo dopadnout. Jářku, Mistře, to by se mělo zapít.*“⁶⁹ Majitel zámečnické firmy Vápenka vyslovuje v hostinci u Rosy svůj úsudek o spisovatelském řemesle: „*– Spisovatel je po mým soudu člověk, kterej musí znát náramně moc věcí... – Řekne se vymejšlet. Ale není možná všecho si vymyslet, a jak se mi zdá, není to ani záhodný. Vy prej ste, jak nám tady vykládal kamarád Pecha, napsal něco vo hercích. To, trvám, není jen tak, to se musí znát.*“⁷⁰

Střet světa tvůrce a publika neschopného ocenit výtvor v jeho mnohovrstevnosti a dokonalosti se projevuje, opět v nijak konfliktní poloze, ve scéně, kdy Jindřich v Rosově pivnici vykládá místním mazavkům část svého románu. Prezentuje tu, co se mu zrodilo v mysli jitřené tvůrčím zanícením a usměrňované zákonitostí vývoje příběhu. Odpovědí mu jsou hodnotící výroky osazenstva: Ve chvíli, kdy děj dospívá k okamžiku, v němž hrdinka Anka zkouší Viléma Habu, zda si zachoval klid v situaci, kdy by mnozí se-

⁶⁹ V. Řezáč: Rozhraní, s. 352

lhali, promlouvá Vápenka: „ – Zaslouhovala by na holou... – Takovému pometlu nepatří volant do ruky. Ale s tou cigaretou to měla správně vykoumaný. To se nedá sehrát, kdybys byl sebelepší herec. Lek ses, bude se ti třepat pazoura, a basta. Sem zvědav, jak to dopadlo.“⁷¹ Po dalším úseku vypravování se ozývá vlakový topič, aby bylo vidět, že se vyzná. Složitou a rozporuplnou postavu Viléma Haby hodnotí prostě: „ – Chcete říct, že to byl přece jen rošťák.“⁷²

Další z potřeb čtenářů zábavné literatury Řezáč bravurně vystihl v poznámce pana Pechy: „ – A já bych už jednou rád věděl, jak to s těma dvěma vlastně dopadlo... – Bez urážky, Mistře, ale nemohl byste mluvit víc k věci?“⁷³ Netřeba psychologie, rozborů povah a citů, děj má odsýpat, pěkně ráz na ráz.

V závěru rozhovoru s panem Pechou shrnuje Jindřich Aust své úvahy nad specifiky čtenářství jeho a jemu podobných v myšlence, podepřené dojmem z prvního literárního úspěchu: „Stálo za to psát, stálo za to namáhat se do úmoru pro všechny ty pány Pechy, kteří si na konci mých povídek nebo románů řeknou třeba jen to: Sakra, kdybych ho znal, dal bych mu, co by potřeboval, zrovna jakoby byl můj brácha. Protože pocítí-li jednou bratrství k jednomu neznámému, který je nějakým způsobem potěšil, snad se je naučí pocíťovat ke všem, s nimiž se navzájem potřebují a s nimiž musí žít.“⁷⁴

Rozhraní je románem, který zachycuje celé drama spisovatelské tvorby od zrození prvotní myšlenky, přes její rozvíjení a vtělení do slov, až po sepisování textu a jeho zpětné korigování. Hlavní hrdina – spisovatel je pohlčen touhou vtělit své představy do románu, vyhovět tak své niterné potřebě a předložit světu kus své duše. Zároveň je však nucen hledat existenční zajištění, žít mezi lidmi a pohybovat se ve světě odlišném od toho,

⁷⁰ V. Řezáč: Rozhraní, s. 357

⁷¹ V. Řezáč: Rozhraní, s. 362

⁷² V. Řezáč: Rozhraní, s. 363

⁷³ V. Řezáč: Rozhraní, s. 365

⁷⁴ V. Řezáč: Rozhraní, s. 315

jenž víří v jeho fantazii. Řezáč v postavě svého hrdiny odkrývá vnitřní i vnější okolnosti procesu tvorby. Otevřeně nehodnotí, pouze zobrazuje a přitom proniká k některým podstatným rysům spisovatelského řemesla.

Líčení prostředí a okolností kolem sepisování zábavných příběhů pro populární časopisy využívá k tomu, aby triviální četbu odlišil od pravé literatury. Populární literaturu ale nepředstavuje jako protipól literatury vysoké. Uznává její význam a specifickou funkci. Pro tvůrce ji pak shledává jako přínosnou nejen vzhledem k hmotnému zisku, který mu přináší honorář, nýbrž oceňuje i prostor, jaký pole zábavné literatury skýtá autorovi pro nezávazné procvičování vlastního stylu.

ZÁVĚR

V úvodu zmiňovaný soupis zábavné četby, která v Ozvěnách vycházela na pokračování, zahrnuje 77 záznamů, z nichž 38 označuje romány v pravém slova smyslu, ty čítaly obvykle kolem dvaceti pokračování, 2 zůstaly nedokončené a 5 je jich zaneseno v části soupisu týkající se románové přílohy. Zbývajících 38 záznamů eviduje kratší prózy, které však na základě pravidel vymezených pro sestavování přehledu do něho rovněž spadají.

Při jeho vytváření se ukázalo, že románová příloha „Dobrá četba“, ač doprovázena halasnou reklamou, se v časopise zjevovala pouze nahodile, a byla tak zdrojem románů poměrně zanedbatelným.

Romány jsem se pokusila zhodnotit a každému přiřadit stručnou charakteristiku vyjádřenou značkou. Pomocí mi přitom byl slovníček autorů, do něhož jsem shrnula základní informace o autorech románů. (Je v příloze diplomové práce.)

Při zařazování románů k určité žánrové formě jsem narazila na jev mísení, kdy se v rámci jednoho díla prolíná kupříkladu příběh milostný s detektivní zápletkou, takže není možné jednoznačně určit, k jakému typu prózu přiřknout.

Způsob propagace a zařazování četby na pokračování v Ozvěnách svědčí o tom, že uveřejňování románových příběhů v zábavných časopisech bylo tehdy běžnou praxí. Romány tvořily žádanou a čtenářsky oblíbenou součást náplně listu a byly rovněž zdrojem jeho větší prodejnosti.

Zaměření časopisu na co nejširší publikum se odrazilo jak v žánrovém rozvrstvení četby na pokračování, tak i v zařazování rozličných novinářských a literárních útvarů.

Povídky R. Nového, čili Václava Řezáče, do této pestré směsice plně zapadaly. Byly čtivé, mívaly poutavý děj, často překvapivou pointu, v časopise jejich text zabíral jednu až dvě stránky. Mezi lety 1934 a 1940 jich v Ozvěnách vyšlo 29 různého zaměření a úrovně. (Jejich přehled je součástí přílohy diplomové práce.) Kromě příběhů detektivních mezi nimi

najdeme povídky zaznamenávající zajímavý lidský osud i prózy příležitostné.

Částečné vysvětlení k jejich vzniku podal sám autor v rozhovoru pro *Ozvěny*, kde v několika větách formuloval, co pro něho může být popudem k sepsání povídky a co potom hotové dílo tvůrci přináší. To, že zisk zmínil nikoli na posledním místě, jistě vypovídá o mnohém.

Postavení námezdného spisovatele pro zábavné časopisy pak Řezáč zachytil ještě skrze hrdinu svého vrcholného díla *Rozhraní*. V postavě Jindřicha Austa ukázal vnitřní i vnější konflikty spisovatele poutaného nutností zajistit si holou existenci, zároveň však usilujícího o opravdové vlastní umělecké dílo. Předestřel tu také své pojetí propojení reality a literárního díla, které teoreticky vyjádřil i v pojednání *O pravdě umění a pravdě života* a ve svých raných divadelních referátech.

Jednotlivé kapitoly této práce propojuje téma populární literatury, jejího ztvárnění i pojetí její funkce. V jejich rámci jsem poukázala k některým aspektům fenoménu zábavných časopisů vyplývajícím z náplně konkrétního časopisu *Ozvěny domova i světa*.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura

- BĚLINA, P.; GRULICH, T.; HALADA, J., aj. *Dějiny země koruny české II*. 4. vyd. Praha; Litomyšl : Paseka, 1997.
- ČAPEK, K. *Marsyas, čili na okraj literatury*. 4. vyd. Praha : Československý spisovatel, 1971. Dílo bratří Čapků.
- FORST, V. (red.); Opelík, J. (red.), aj. *Lexikon české literatury*. Díl 3., sv. II., P-Ř. Praha : Academia, 2000. ISBN 80-200-0708-3.
- GÖTZ, F. *Václav Řezáč*. Praha : Československý spisovatel, 1957.
- HÁJEK, J. Josef Sekera. In SEKERA, J. *Děti z hliněné vesnice*. 10. vyd. Praha : Československý spisovatel, 1982, s. 7–12.
- HANZÁLEK, J. *Anna Maria Tilschová*. Znojmo : Vzorná okr. knihovna, 1978.
- HOLÝ, J. Komentář. In ŘEZÁČ, V. *Rozhraní*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2004, s. 468–480. ISBN 80-7106-412-2.
- JANÁČEK, P. *Literární brak : Operace vyloučení, operace nahrazení, 1938–1951*. Brno : Host, 2004. ISBN 80-7294-129-1.
- JANÁČEK, P. *Svět rodokapsu : komentovaný soupis sešitových románových edic 30. a 40. let 20. století*. Praha : Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0640-2.
- KLIMEK, A. *Velké dějiny země Koruny české*. Sv. XIV. 1929–1938. Praha; Litomyšl : Paseka, 2002. ISBN 80-7185-425-5.
- KRULICHOVÁ, M. Kdo je Fan Vavřincová? In VAVŘINCOVÁ, F. *Eva tropí hlouposti*. 2. vyd. Praha : Česká expedice a DOLMEN, 1990, s. 131–133. ISBN 80-900 123-4-5.
- LEHÁR, J.; STICH, A.; JANÁČKOVÁ, J.; HOLÝ, J. *Česká literatura od počátků k dnešku*. 2. doplněné vyd. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2004. ISBN 80-7106-308-8.

- MOLDANOVÁ, D. Rané prózy Václava Řezáče. In ŘEZÁČ, V. *Větrná setba, rané prózy*. 1. vyd. v tomto svazku, 6. vyd. Větrné setby, 1. vyd. povídek. Praha : Československý spisovatel, 1989, s. 409–416.
- MUKAŘOVSKÝ, J., aj. Dějiny české literatury IV. : Literatura od konce 19. století do roku 1945. Praha : Victoria Publishing, 1995. ISBN 80-85865-48-3.
- NENANDÁL, R. Být sám sebou. In MAUGHAM, W. S. *Na ostrí nože*. Praha : Odeon, 1974, s. 314–319.
- PETERKA, J. *Teorie literatury pro učitele*. Praha : Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, 2001. ISBN 80-7290-045-5.
- POLÁČEK, J., aj. *Průhledy do české literatury 20. století*. Brno : Akademické nakladatelství CERM, 2000. ISBN 80-7204-162-2.
- PYTLÍK, R. Humor jako dobrodružství. In WODEHOUSE, P. G. *Vlna zločinnosti na zámku Bladings*. Praha : Odeon, 1977, s. 7–20.
- SIROVÁTKA, O. *Literatura na okraji*. Praha: Československý spisovatel, 1990. ISBN 80-202-0122-X.
- ZÁBRANA, J. Animovaná algebra Agathy Christieové. In CHRISTIEOVÁ, A. *Muž v mlze*. 2. vyd. Praha : Odeon, 1987, s. 477–491.

Články v časopisech

- BURIÁNEK, F. Povídkový odkaz Václava Řezáče. *Literární noviny*, 1956, roč. 5, č. 30, s. 4.

Prameny

- BERKELEY, A. *Případ otrávené bonboniéry*. Přel. E. Marxová. 2. vyd. Praha : Svoboda-Libertas, 1992. ISBN 80-205-0281-5.
- MERLÍNOVÁ, L. *Jedna ze sta*. Praha : Ivo Železný, 1991. ISBN 80-7116-025-3.
- ŘEZÁČ, V. *O pravdě umění a pravdě života*. Praha : Československý spisovatel, 1960.

ŘEZÁČ, V; HAVRÁNKOVÁ, M. (ed.). *Rozhraní*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2004. ISBN 80-7106-412-2.

ŘEZÁČ, V. *Stopy v písku*. 2. vyd. Praha : Československý spisovatel, 1959. Dílo Václava Řezáče. Svazek osmý.

ŘEZÁČ, V.; MOLDANOVÁ, D. (ed.); VÍŠKOVÁ, J. (ed.). *Větrná setba, rané prózy*. 1. vyd. v tomto svazku, 6. vyd. *Větrné setby*, 1. vyd. povídek. Praha : Československý spisovatel, 1989.

ŘEZÁČOVÁ, E. *Tantalovy slasti*. Praha : Československý spisovatel, 1974.

SELINKO, A. *Šťastné děvče*. Přel. J. Štenglová. Praha : Politika, 1940.

Seriálové publikace

Ozvěny domova i světa, 1934–1945, roč. 1–12.

PŘÍLOHA I – SOUPIS PRÓZ OTISKOVANÝCH NA POKRAČOVÁNÍ V ČASOPISE OZVĚNY DOMOVA I SVĚTA

OBSAH

Komentář k soupisu.....	76
Seznam zkratk určujících druh prózy	77
Ostatní zkratky.....	77
Ročník 1 (1934).....	77
Ročník 2 (1935).....	78
Ročník 3 (1936).....	79
Ročník 4 (1937).....	80
Ročník 5 (1938).....	81
Ročník 6 (1939).....	82
Ročník 7 (1940).....	83
Ročník 8 (1941).....	83
Ročník 9 (1942).....	84
Ročník 10 (1943).....	84
Ročník 11 (1944).....	85
Ročník 12 (1945).....	86
Románová příloha.....	86

KOMENTÁŘ K SOUPISU

Soupis eviduje všechny prózy, které v Ozvěnách vycházely během jejich jedenáctileté existence a které čítaly alespoň tři pokračování. Záznamy jsou za sebou řazeny chronologicky, tak jak se jednotlivá díla v listě postupně objevovala. Zvlášť jsou vyčleněny prózy, vydávané v rámci románové přílohy. Dílo spadá vždy pod ročník, ve kterém vyšla v časopise jeho první část.

Údaje o názvu a autorovi, případné překladateli, jsou uvedeny ve stejném znění, v jakém byly otištěny v Ozvěnách v záhlaví románu. Další doplňující údaje (vlastní jméno autora, psal-li pod pseudonymem, titul románu uveřejněný na obálce listu) jsou zaznamenány v hranatých závorkách.

Následují informace o jednotlivých pokračováních prózy. Ty obsahují číslo označující pořadí části prózy, číslo vydání časopisu v rámci ročníku, přesné datum jeho vydání a strany, na kterých byla próza otištěna.

Byl-li text doprovázen ilustracemi nebo alespoň kresleným záhlavím, je dalším údajem záznam o autorovi ilustrací. Pokud autor ilustrací není uveden, ale lze jej identifikovat na základě podpisu začleněného ve vyobrazení, jsou jeho jméno nebo šifra zapsány kurzívou. Nelze-li autora identifikovat, je ilustrace označena jako nesignovaná. Pokud je jméno autora ilustrací špatně čitelné, je uvedeno v hranatých závorkách.

Za hvězdičkou je u románů zkratka, která vyjadřuje jejich charakteristiku. Při jejím přiřazování jsem vycházela ze členění, které jsem nastínila v rámci kapitoly o románech v Ozvěnách. U kratších próz tato značka většinou chybí.

Na závěr je uvedena značka knihovny, která vlastní čísla časopisů obsahující danou prózu, případně román vystřižený z listu a svázaný zvlášť. U některých románů v části týkající se románové přílohy je uvedeno ještě kdy a kým byl román znovu vydán.

SEZNAM ZKRATEK URČUJÍCÍCH DRUH PRÓZY

DET	detektivní příběh
HUMR	próza humoristická nebo humorného ladění
KRIM	detektivní příběh s kriminální zápletkou
MELO	romance, melodram – zamilovaný příběh pro ženy
SPOL	společenský román
VAL	válečná próza
ŽEN	příběh pro ženy – s výraznou postavou ženské hrdinky

OSTATNÍ ZKRATKY

Il.	ilustrace
NK _{knihy}	Národní knihovna, katalog české literatury
Ree	reedice
ZAM	Oddělení časopisů Knihovny Národního muzea

ROČNÍK 1 (1934)

[1] Černý milník. Napsal Louis Wilton. Přeložila Eva Veselá, 1: 1 / 12. 10. 1934 / s. 5–7 // 2: 2 / 19. 10. 1934 / s. 5–7 // 3: 3 / 26. 10. 1934 / s. 5–7 // 4: 4 / 2. 11. 1934 / s. 5–7 // 5: 5 / 9. 11. 1934 / s. 5–7 // 6: 6 / 16. 11. 1934 / s. 5–7 // 7: 7 / 23. 11. 1934 / s. 4–6 // 8: 8 / 30. 11. 1934 / s. 5 // 9: 9 / 7. 12. 1934 / s. 5 // 10: 10 / 14. 12. 1934 / s. 5 // 11: 11 / 21. 12. 1934 / s. 5 // 12: 12 / 28. 12. 1934 / s. 5 // 13: 1 / 4. 1. 1935 / s. 5–7 // 14: 2 / 11. 1. 1935 / s. 5–7 // 15: 3 / 18. 1. 1935 / s. 5–

// 16: 4 / 25. 1. 1935 / s. 5–7 // 17: 5 / 1. 2. 1935 / s. 4–6 // 18: 6 / 7. 2. 1935 / s. 4–6 // 19: 7 / 14. 2. 1935 / s. 4–6 // 20: 8 / 21. 2. 1935 / s. 4–6 // Il: Z. Burian *
DET / ZAM

[2] Anna Maria Tilschová: Matky a dcery, 1: 1 / 12. 10. 1934 / s. 8–9 // 2: 2 / 19. 10. 1934 / s. 8–9 // 3: 3 / 26. 10. 1934 / s. 8–10 // 4: 4 / 2. 11. 1934 / s. 8–9 // 5: 5 / 9. 11. 1934 / s. 10–11 // 6: 6 / 16. 11. 1934 / s. 8–9 // 7: 7 / 23. 11. 1934 / s. 10–11 // 8: 8 / 30. 11. 1934 / s. 10–11 // 9: 9 / 7. 12. 1934 / s. 10–11 // 10: 10 / 14. 12. 1934 / s. 10–11 // 11: 11 /

21. 12. 1934 / s. 10–11 // 12: 12 / 28. 12. 1934 / s. 8–10 // 13: 1 / 4. 1. 1935 / s. 8–10 // 14: 2 / 11. 1. 1935 / s. 9–11 // 15: 3 / 18. 1. 1935 / s. 8–10 // 16: 4 / 25. 1. 1935 / s. 9–10 // 17: 5 / 1. 2. 1935 / s. 8–9 // 18: 6 / 7. 2. 1935 / s. 10–11 // 19: 7 / 15. 2. 1935 / s. 8–10 // 20: 8 / 21. 2. 1935 / s. 8–10 // 21: 9 / 28. 2. 1935 / s. 8–11 // 22: 10 / 7. 3. 1935 / s. 6–11 // 23: 11 / 14. 3. 1935 / s. 6–10 // 23: 12 / 21. 3. 1935 / s. 5–10 // 24: 13 / 28. 3. 1935 / s. 9–12 // Il: [fotoportrét autorky]
* SPOL / ZAM

ROČNÍK 2 (1935)

[3] J.E. Martin [Jan Wenig]: Fany a dva, 1: 1 / 4. 1. 1935 / s. 18–20 // 2: 2 / 11. 1. 1935 / s. 18–20 // 3: 3 / 18. 1. 1935 / s. 18–20 // 4: 4 / 25. 1. 1935 / s. 18–20 // 5: 5 / 1. 2. 1935 / s. 18–20 // 6: 6 / 7. 2. 1935 / s. 18–20 // 7: 7 / 14. 2. 1935 / s. 18–[20?, chybí s. 19, 20] // 8: 8 / 21. 2. 1935 / s. 18–20 // 9: 9 / 28. 2. 1935 / s. 18–20 // 10: 10 / 7. 3. 1935 / s. 14–16 // 11: 11 / 14. 3. 1935 / s. 18–20 // 12: 12 / 21. 3. 1935 / s. 18–20 // 13: 13 / 28. 3. 1935 / s. 18–20 // 14: 14 / 4. 4. 1935 / s. 18–20 // 15: 15 / 11. 4. 1935 / s. 18–20 // 16: 16 / 18. 4. 1935 / s. 18–19 // 17: 17 / 25. 4. 1935 / s. 18–19 // 18: 18 / 2. 5. 1935 / s. 18–20 // 19: 19 / 9. 5. 1935 / s. 18–20 // 20: 20 / 16. 5. 1935 / s. 18–20 // 21: 21 / 23. 5. 1935 / s. 18–19 // 22: 22 / 30. 5. 1935 / s. 18–19 // 23: 23 / 6. 6. 1935 / s. 18–19 // 24: 24 / 13. 6. 1935 / s. 17–18 // 25: 25 / 20. 6. 1935 / s. 17–18 // 26: 26 / 27. 6. 1935 / s. 18–19 // 27: 27 / 4. 7. 1935 / s. 18–19 * MELO / ZAM

[4] C.N. [Charles Norris] a A.M. [Alice Muriel] Williamson: Svatební den. Přeložila M. Úlehlová, 1: 13 / 28. 3. 1935 / s. 5–8 // 2: 14 / 4. 4. 1935 / s. 5–7 // 3: 15 / 11. 4. 1935 / s. 5–7 // 4: 16 / 18. 4. 1935 / s. 5–8 // 5: 17 / 25. 4. 1935 / s. 5–7 // 6: 18 / 2. 5. 1935 / s. 5–7 // 7: 19 / 9. 5. 1935 / s. 6–8 // 8: 20 / 16. 5. 1935 / s. 5–7 // 9: 21 / 23. 5. 1935 / s. 4–6 // 10: 22 / 30. 5. 1935 / s. 4–6 // 11: 23 / 6. 6. 1935 / s. 5–7 // 12: 24 / 13. 6. 1935 / s. 4–5 // 13: 25 / 20. 6. 1935 / s. 5–6 // 14: 26 / 27. 6. 1935 / s. 5–7 // 15: 27 / 4. 7. 1935 / s. 5–7 // 16: 28 / 11. 7. 1935 / s. 17–18 // 17: 29 / 18. 7. 1935 / s. 19–20 // 18: 30 / 25. 7. 1935 / s. 19–20 // 19: 31 / 1. 8. 1935 / s. 19–20 // 20: 32 / 8. 8. 1935 / s. 20–21 //

21: 33 / 15. 8. 1935 / s. 20–21 // 22: 34 / 22. 8. 1935 / s. 20–21 // 23: 35 / 29. 8. 1935 / s. 20–21 // 24: 36 / 5. 9. 1935 / s. 17–18 // 25: 37 / 12. 9. 1935 / s. 17–19 // 26: 38 / 19. 9. 1935 / s. 19–20 // 27: 39 / 26. 9. 1935 / s. 19–20 // 28: 40 / 3. 10. 1935 / s. 19–20 // 29: 41 / 10. 10. 1935 / s. 21–22 * DET – MEL / ZAM

[5] Vladimír Sach: Petrolejový král, 1: 15 / 17. 4. 1935 / s. 8–9 // 2: 16 / 18. 4. 1935 / s. 9–10 // 3: 17 / 25. 4. 1935 / s. 9–10 * ZAM Reportážní povídka o vesnicích, které na sebe na jaře 1935 upozornily vzpourou tamějších obyvatel

[6] Frédéric Boutet: Láska či povinnost? Přeložil Kamil Horna, 1: 28 / 11. 7. 1935 / s. 5–8 // 2: 29 / 18. 7. 1935 / s. 6–8 // 3: 30 / 25. 7. 1935 / s. 6–8 // 4: 31 / 1. 8. 1935 / s. 6–8 // 5: 32 / 8. 8. 1935 / s. 6–8 // 6: 33 / 15. 8. 1935 / s. 6–7 // 7: 34 / 22. 8. 1935 / s. 6, 19 // 8: 35 / 29. 8. 1935 / s. 8–9 // 9: 36 / 5. 9. 1935 / s. 6–7 // 10: 37 / 12. 9. 1935 / s. 6–7 // 11: 38 / 19. 9. 1935 / s. 7–8 // 12: 39 / 26. 9. 1935 / s. 7–8 // 13: 40 / 3. 10. 1935 / s. 6–7 // 14: 41 / 10. 10. 1935 / s. 19 // 15: 42 / 17. 10. 1935 / s. 21–22 // 16: 43 / 24. 10. 1935 / s. 21–22 // 17: 44 / 31. 10. 1935 / s. 21–22 // 18: 45 / 7. 11. 1935 / s. 21–22 // 19: 46 / 14. 11. 1935 / s. 21–22 // 20: 47 / 21. 11. 1935 / s. 21–22 // 21: 48 / 28. 11. 1935 / s. 21–22 // 22: 49 / 5. 12. 1935 / s. 21–22 // 23: 50 / 12. 12. 1935 / s. 19 // 24: 51 / 19. 12. 1935 / s. 21 // 25: 52 / 26. 12. 1935 / s. 19 * MELO / ZAM

[7] W. [William] Somerset [Somerset] Maugham: Jana. Přeložila M. Čelakovská, 1: 40 / 3. 10. 1935 / s. 21 // 2: 41 / 10. 10. 1935 / s. 17 // 3: 42 / 17. 10. 1935 / s. 17 // 4: 43 / 24. 10. 1935 / s. 20 // 5: 44 / 31. 10. 1935 / s. 6 // Il: J Šilhavý * ZAM Povídka

[8] E. [Edward] Phillips Oppenheim: Podivná společnost. Přeložila Běla Vrbová, 1: 41 / 10. 10. 1935 / s. 10–13 // 2: 42 / 17. 10. 1935 / s. 10–13 // 3: 43 / 24. 10. 1935 / s. 10–13 // 4: 44 / 31. 10. 1935 / s. 10–12 // 5: 45 / 7. 11. 1935 / s. 10–13 // 6: 46 / 14. 11. 1935 / s. 10–11 // 7: 47 / 21. 11. 1935 / s. 10–13 // 8: 48 / 28. 11. 1935 / s. 10–11 // 9: 49 / 5. 12. 1935 / s. 10–12 // 10: 50 / 12. 12. 1935 / s. 10–13 // 11: 51 / 19. 12. 1935 / s. 10–12 // 12: 52 /

26. 12. 1935 / s. 10–13 // 13: 1 / 1. 1. 1936 / s. 10–11 // 14: 2 / 8. 1. 1936 / s. 10–11, 16–17 // 15: 3 / 15. 1. 1936 / s. 10–11 // 16: 4 / 22. 1. 1936 / s. 10–12 // 17: 5 / 29. 1. 1936 / s. 10–12 // 18: 6 / 5. 2. 1936 / s. 11–13 // 19: 7 / 12. 2. 1936 / s. 11–13, 17 // 20: 8 / 19. 2. 1936 / s. 14–15 // 21: 9 / 26. 2. 1936 / s. 14–15 // 22: 10 / 4. 3. 1936 / s. 14–15 // 23: 11 / 11. 3. 1936 / s. 14–15 // 24: 12 / 18. 3. 1936 / s. 15 // Il: Z. Burian * DET – KRIM / ZAM

ROČNÍK 3 (1936)

[9] Jan Wenig: *Sestry*, 1: 3 / 15. 1. 1936 / s. 16–17 // 2: 4 / 22. 1. 1936 / s. 21–22 // 3: 5 / 29. 1. 1936 / s. 21–22 // 4: 6 / 5. 2. 1936 / s. 21–22 // 5: 7 / 12. 2. 1936 / s. 21–22 // 6: 8 / 19. 2. 1936 / s. 17–18 // 7: 9 / 26. 2. 1936 / s. 17–18 // 8: 10 / 4. 3. 1936 / s. 17–18 // 9: 11 / 11. 3. 1936 / s. 17–18 // 10: 12 / 18. 3. 1936 / s. 17–18 // 11: 13 / 25. 3. 1936 / s. 17–18 // 12: 14 / 1. 4. 1936 / s. 17–18 // 13: 15 / 8. 4. 1936 / s. 17–18 // 14: 16 / 15. 4. 1936 / s. 17–18 // 15: 17 / 22. 4. 1936 / s. 17–18 // 16: 18 / 29. 4. 1936 / s. 17–18 // 17: 19 / 6. 5. 1936 / s. 17–18 // 18: 20 / 13. 5. 1936 / s. 17–18 // 19: 21 / 20. 5. 1936 / s. 17–18 // 20: 22 / 27. 5. 1936 / s. 17–18 // 21: 23 / 3. 6. 1936 / s. 17–18 // 22: 24 / 10. 6. 1936 / s. 17–18 * ŽEN / ZAM

[10] Jan Hlavsa: *Bílé peřeje. Japonský románek s původními kresbami Hokusaiovými*, 1: 12 / 18. 3. 1936 / s. 8–9 // 2: 13 / 25. 3. 1936 / s. 14–15 // 3: 14 / 1. 4. 1936 / s. 14–15 // 4: 15 / 8. 4. 1936 / s. 14–15 * TAJ / ZAM

[11] Jiří G. [Gustav] Flos: *Hra o štěstí*, 1: 16 / 15. 4. 1936 / s. 14–15 // 2: 17 / 22. 4. 1936 / s. 14–15 // 3: 18 / 29. 4. 1936 / s. 14–15 // 4: 19 / 6. 5. 1936 / s. 14–15 // 5: 20 / 13. 5. 1936 / s. 14–15 // 6: 21 / 20. 5. 1936 / s. 14–15 // 7: 22 / 27. 5. 1936 / s. 14–15 // 8: 23 / 3. 6. 1936 / s. 14–15 // 9: 24 / 10. 6. 1936 / s. 14–15 // 10: 25 / 17. 6. 1936 / s. 14–15 // 11: 26 / 24. 6. 1936 / s. 14–15 // 12: 27 / 1. 7. 1936 / s. 17–18 // 13: 28 / 8. 7. 1936 / s. 17–18 // 14: 29 / 15. 7. 1936 / s. 17–18 // 15: 30 / 22. 7. 1936 / s. 17–18 // 16: 31 / 29. 7. 1936 / s. 17–18 // 17: 32 / 5. 8. 1936 / s. 17–18 // 18: 33 / 12. 8. 1936 / s. 17–18 // 19: 34 / 19. 8. 1936 / s. 17–18 // 20: 35 / 26. 8. 1936 / s. 17–18 // 21: 36 /

2. 9. 1936 / s. 17–18 // 22: 37 / 9. 9. 1936 / s. 17–18 // 23: 38 / 16. 9. 1936 / s. 17–18 // 24: 39 / 23. 9. 1936 / s. 17–18 // 25: 40 / 30. 9. 1936 / s. 17–18 // 26: 41 / 7. 10. 1936 / s. 18 // Il: V. Pachner * DET / ZAM

[12] Agatha Christie: *Dobrodružství v Mesopotamii*. Přeložila Běla Vrbová, 1: 25 / 17. 6. 1936 / s. 16–18 // 2: 26 / 24. 6. 1936 / s. 17–18 // 3: 27 / 1. 7. 1936 / s. 14–15 // 4: 28 / 8. 7. 1936 / s. 14–15 // 5: 29 / 15. 7. 1936 / s. 14–15 // 6: 30 / 22. 7. 1936 / s. 14–15 // 7: 31 / 29. 7. 1936 / s. 14–15 // 8: 32 / 5. 8. 1936 / s. 14–15 // 9: 33 / 12. 8. 1936 / s. 14–15 // 10: 34 / 19. 8. 1936 / s. 14–15 // 11: 35 / 26. 8. 1936 / s. 14–15 // 12: 36 / 2. 9. 1936 / s. 14–15 // 13: 37 / 9. 9. 1936 / s. 14–15 // 14: 38 / 16. 9. 1936 / s. 14–15 // 15: 39 / 23. 9. 1936 / s. 14–15 // 16: 40 / 30. 9. 1936 / s. 14–15 // 17: 41 / 7. 10. 1936 / s. 14–15 // 18: 42 / 14. 10. 1936 / s. 17–18 // 19: 43 / 21. 10. 1936 / s. 17–18 // 20: 44 / 28. 10. 1936 / s. 17–18 // 21: 45 / 4. 11. 1936 / s. 17–18 // 22: 46 / 11. 11. 1936 / s. 17–18 // 23: 47 / 18. 11. 1936 / s. 22 // Il: V. Pachner * DET / ZAM

[13] Přítel Jan Jakub. Napsala L. Merlínová [Ludmila Pecháčková], 1: 41, / 7. 10. 1936 / s. 7–8 + 18 // 2: 42 / 14. 10. 1936 / s. 14–15 + 22 // 3: 43 / 21. 10. 1936 / s. 14–15 // 4: 44 / 28. 10. 1936 / s. 14–15 // 5: 45 / 4. 11. 1936 / s. 14–15 // 6: 46 / 11. 11. 1936 / s. 14–15 // 7: 47 / 18. 11. 1936 / s. 14–15 // 8: 48 / 25. 11. 1936 / s. 17–18 + 22 // 9: 49 / 2. 12. 1936 / s. 14–15 // 10: 50 / 9. 12. 1936 / s. 14–15 // 11: 51 / 16. 12. 1936 / s. 8 + 17 // 12: 52 / 23. 12. 1936 / s. 17–18 // 13: 53 / 30. 12. 1936 / s. 17–18 // 14: 1 / 6. 1. 1937 / s. 17–18 // 15: 2 / 13. 1. 1937 / s. 17, 19 // 16: 3 / 20. 1. 1937 / s. 17, 19 // 17: 4 / 27. 1. 1936 / s. 17, 19 // 18: 5 / 3. 2. 1937 / s. 17, 19 // 19: 6 / 10. 2. 1937 / s. 22 * ZAM

[14] John P. [Phillips] Marquand: *Kdo je pan Moto?* Přeložila M. Malijovská, 1: 47 / 18. 11. 1936 / s. 17, 19 // 2: 48 / 25. 11. 1936 / s. 14–15 // 3: 49 / 2. 12. 1936 / s. 17, 19 // 4: 50 / 9. 12. 1936 / s. 17, 19 // 5: 51 / 16. 12. 1936 / s. 14–15 // 6: 52 / 23. 12. 1936 / s. 14–15 // 7: 53 / 30. 12. 1936 / s. 14–15 // 8: 1 / 6. 1. 1937 / s. 14–15 // 9: 2 / 13. 1. 1937 / s. 14–15 // 10: 3 / 20. 1. 1937 / s. 14–15 // 11: 4 / 27. 1. 1937 / s. 14–15 // 12: 5 / 3. 2. 1937 / s. 14–15 // 13: 6 / 10. 2. 1937 /

s. 14–15 // 14: 7 / 17.2. 1937 / s. 14–15 // 15: 8 / 24.2. 1937 / s. 14–15 // 16: 9 / 3.3. 1937 / s. 14–15 // 17: 10 / 10.3. 1937 / s. 14–15 // 18: 11 / 17.3. 1937 / s. 14–15 // 19: 12 / 24.3. 1937 / s. 14–15 // 20: 13 / 31.3. 1937 / s. 14–15 // 21: 14 / 7.4. 1937 / s. 14–15 // 22: 15 / 14.4. 1937 / s. 14–15 // 23: 16 / 21.4. 1937 / s. 19 // 24: 17 / 28.4. 1937 / s. 19 // II: V. Pachner * DET / ZAM

ROČNÍK 4 (1937)

[15] C.N. [Charles Norris] a A.M. [Alice Muriel] Williamsonovi: Lady Betty. Přeložila M. Úlehlová-Tilshová, 1: 6 / 10.2. 1937 / s. 1, 17, 19 // 2: 7 / 17.2. 1937 / s. 17, 19 // 3: 8 / 24.2. 1937 / s. 17, 19 // 4: 9 / 3.3. 1937 / s. 17, 19 // 5: 10 / 10.3. 1937 / s. 17, 19 // 6: 11 / 17.3. 1937 / s. 17, 19 // 7: 12 / 24.3. 1937 / s. 17, 19 // 8: 13 / 31.3. 1937 / s. 17, 19 // 9: 14 / 7.4. 1937 / s. 8, 17–19 // 10: 15 / 14.4. 1937 / s. 17, 19 // 11: 16 / 21.4. 1937 / s. 15, 17 // 12: 17 / 28.4. 1937 / s. 15, 17 // 13: 18 / 5.5. 1937 / s. 17, 19 // 14: 19 / 12.5. 1937 / s. 17, 19 // 15: 20 / 19.5. 1937 / s. 17, 19 // 16: 21 / 26.5. 1937 / s. 17, 19 // 17: 22 / 2.6. 1937 / s. 17, 19 // 18: 23 / 9.6. 1937 / s. 17, 19 // 19: 24 / 16.6. 1937 / s. 17, 19 // 20: 25 / 23.6. 1937 / s. 17, 19 // 21: 26 / 30.6. 1937 / s. 17, 19 // 22: 27 / 7.7. 1937 / s. 17, 19 // 23: 28 / 14.7. 1937 / s. 17, 19 // 24: 29 / 21.7. 1937 / s. 17, 19 // 25: 30 / 28.7. 1937 / s. 19 // * MELO / ZAM

[16] Jaroslav Janovský: Zářivý cíl, 1: 16 / 21.4. 1937 / s. 6–8, 14 // 2: 17 / 28.4. 1937 / s. 8–9, 14 // 3: 18 / 5.5. 1937 / s. 10, 14–15 // 4: 19 / 12.5. 1937 / s. 14–15 // 5: 20 / 19.5. 1937 / s. 14–15 // 6: 21 / 26.5. 1937 / s. 14–15 // 7: 22 / 2.6. 1937 / s. 15, 14 // 8: 23 / 9.6. 1937 / s. 14–15 // 9: 24 / 16.6. 1937 / s. 14–15 // 10: 25 / 23.6. 1937 / s. 15–16 // 11: 26 / 30.6. 1937 / s. 14–15 // 12: 27 / 7.7. 1937 / s. 14–15 // 13: 28 / 14.7. 1937 / s. 14–15 // 14: 29 / 21.7. 1937 / s. 14–15 // 15: 30 / 28.7. 1937 / s. 14–15 // 16: 31 / 4.8. 1937 / s. 17, 19 // 17: 32 / 11.8. 1937 / s. 17, 19 // 18: 33 / 18.8. 1937 / s. 17, 19 // 19: 34 / 25.8. 1937 / s. 17, 19 // 20: 35 / 1.9. 1937 / s. 17, 19 // 21: 36 / 8.9. 1937 / s. 17, 19 // 22: 37 / 15.9. 1937 / s. 17 * SPOL / ZAM

[17] Jménem zákona. Napsala L. Merlínová [Ludmila Pecháčková], 1: 30 / 28.7. 1937 / s. 6–7 // 2: 31 / 4.8. 1937 / s. 14–15 // 3: 32 / 11.8. 1937 / s. 14–15 // 4: 33 / 18.8. 1937 / s. 14–15 // 5: 34 / 25.8. 1937 / s. 14–15 // 6: 35 / 1.9. 1937 / s. 14–15 // 7: 36 / 8.9. 1937 / s. 14–15 // 8: 37 / 15.9. 1937 / s. 14–15 // 9: 38 / 22.9. 1937 / s. 14–15 // 10: 39 / 29.9. 1937 / s. 14–15 // 11: 40 / 6.10. 1937 / s. 14–15 // 12: 41 / 13.10. 1937 / s. 14–15 // 13: 42 / 20.10. 1937 / s. 8, 14–15 // 14: 43 / 27.10. 1937 / s. 10, 14–15 // 15: 44 / 3.11. 1937 / s. 8, 14–15 // 16: 45 / 10.11. 1937 / s. 10, 14–15 // 17: 46 / 17.11. 1937 / s. 10, 14–15 // 18: 47 / 24.11. 1937 / s. 10, 14–15 // 19: 48 / 1.12. 1937 / s. 10, 14, 16 // 20: 49 / 8.12. 1937 / s. 14, 16 // 21: 50 / 15.12. 1937 / s. 10, 14–15 // 22: 51 / 22.12. 1937 / s. 14–16 // 23: 52 / 29.12. 1937 / s. 14–16 // II: V. Pachner * DET / ZAM

[18] Irena Kullmannová-Kresová: Ilka, 1: 38 / 22.9. 1937 / s. 17, 19 // 2: 39 / 29.9. 1937 / s. 17, 19 // 3: 40 / 6.10. 1937 / s. 17, 19 // 4: 41 / 13.10. 1937 / s. 17, 19 // 5: 42 / 20.10. 1937 / s. 17, 19 // 6: 43 / 27.10. 1937 / s. 17, 19 // 7: 44 / 3.11. 1937 / s. 17, 19 // 8: 45 / 10.11. 1937 / s. 17, 19 // 9: 46 / 17.11. 1937 / s. 17, 19 // 10: 47 / 24.11. 1937 / s. 17, 19 // 11: 48 / 1.12. 1937 / s. 17, 19 // 12: 49 / 8.12. 1937 / s. 18–19 // 13: 50 / 15.12. 1937 / s. 17, 19 // 14: 51 / 22.12. 1937 / s. 17, 19 // 15: 52 / 29.12. 1937 / s. 17, 19 // 16: 1 / 5.1. 1938 / s. 17–19 // 17: 2 / 12.1. 1938 / s. 17–19 // 18: 3 / 19.1. 1938 / s. 17–19 // 19: 4 / 26.1. 1938 / s. 17–19 // 20: 5 / 2.2. 1938 / s. 17–19 // 21: 6 / 9.2. 1938 / s. 17–19 // 22: 7 / 16.2. 1938 / s. 17–19 // 23: 8 / 23.2. 1938 / s. 17–19 // 24: 9 / 2.3. 1938 / s. 17–19 // 25: 10 / 9.3. 1938 / s. 17–19 // 26: 11 / 16.3. 1938 / [chybí s. 17], s. 19 // 27: 12 / 23.3. 1938 / s. 19 * MELO–ŽEN / ZAM

[19] J. Földesová [Jolán Földesová]: Budu se vdávat. Přeložila Pavla Procházková, 1: 52 / 29.12. 1937 / s. 9–10 // 2: 1 / 5.1. 1938 / s. 10, 14–15 // 3: 2 / 12.1. 1938 / s. 10, 14–15 // 4: 3 / 19.1. 1938 / s. 10, 14–15 // 5: 4 / 26.1. 1938 / s. 10, 14–15 // 6: 5 / 2.2. 1938 / s. 10, 14–15 // 7: 6 / 9.2. 1938 / s. 10, 14–15 // 8: 7 / 16.2. 1938 / s. 10, 14–15 // 9: 8 / 23.2. 1938 / s. 10, 14–15 // 10: 9 / 2.3. 1938 / s. 10,

14–15 // 11: 10 / 9. 3. 1938 / s. 10, 14–15 // 12: 11 / 16. 3. 1938 / s. 10, 14–15 // 13: 12 / 23. 3. 1938 / s. 18 // 14: 13 / 30. 3. 1938 / s. 17 // 15: 14 / 6. 4. 1938 / s. 18–19 / 16: 15 / 13. 4. 1938 / s. 17 // 17: 16 / 20. 4. 1938 / s. 16 // II: B. Jelínek * ŽEN – SPOL / ZAM

ROČNÍK 5 (1938)

[20] Olga Fujeřová [Dornetzhubrová]: Osudné setkání, 1: 12 / 23. 3. 1938 / s. 10, 14, 17 // 2: 13 / 30. 3. 1938 / s. 14–15, 19 // 3: 14 / 6. 4. 1938 / s. 9–10, 14–17 // 4: 15 / 13. 4. 1938 / s. 10, 14–15 // 5: 16 / 20. 4. 1938 / s. 17, 19 // 6: 17 / 27. 4. 1938 / s. 17, 19 // 7: 18 / 4. 5. 1938 / s. 17, 19 // 8: 19 / 11. 5. 1938 / s. 17, 19 // 9: 20 / 18. 5. 1938 / s. 17, 19 // 10: 21 / 25. 5. 1938 / s. 17, 19 // 11: 22 / 1. 6. 1938 / s. 17, 19 // 12: 23 / 8. 6. 1938 / s. 17, 19 // 13: 24 / 15. 6. 1938 / s. 17, 19 // 14: 25 / 22. 6. 1938 / s. 17, 19 // 15: 26 / 29. 6. 1938 / s. 17, 19 // 16: 27 / 6. 7. 1938 / s. 17, 19 // 17: 28 / 13. 7. 1938 / s. 17, 19 // 18: 29 / 20. 7. 1938 / s. 17, 19 // 19: 30 / 27. 7. 1938 / s. 17, 19 // 20: 31 / 3. 8. 1938 / s. 17, 19 // 21: 32 / 10. 8. 1938 / s. 17, 19 // 22: 33 / 17. 8. 1938 / s. 17, 19 // 23: 34 / 24. 8. 1938 / s. 17, 19 // 24: 35 / 31. 8. 1938 / s. 17, 19 // 25: 36 / 7. 9. 1938 / s. 17, 19 // 26: 37 / 14. 9. 1938 / s. 15 // II: nesig. (asi B. Jelínek) * ŽEN – MELO / ZAM

[21] Annemarie Selinková: Ošklivé děvče. Přeložila Lida Kolářová, 1: 16 / 20. 4. 1938 / s. 9–10, 14–15 // 2: 17 / 27. 4. 1938 / s. 10, 14–15 // 3: 18 / 4. 5. 1938 / s. 10, 14–15 // 4: 19 / 11. 5. 1938 / s. 10, 14–15 // 5: 20 / 18. 5. 1938 / s. 10, 14–15 // 6: 21 / 25. 5. 1938 / s. 10, 14–15 // 7: 22 / 1. 6. 1938 / s. 10, 14–15 // 8: 23 / 8. 6. 1938 / s. 10, 14–15 // 9: 24 / 15. 6. 1938 / s. 10, 14–15 // 10: 25 / 22. 6. 1938 / s. 10, 14–15 // 11: 26 / 29. 6. 1938 / s. 10, 14–15 // 12: 27 / 1. 7. 1938 / s. 8, 14–15 // 13: 28 / 13. 7. 1938 / s. 14–15 // 14: 29 / 20. 7. 1938 / s. 14–15 // 15: 30 / 27. 7. 1938 / s. 14–15 // 16: 31 / 3. 8. 1938 / s. 9 // II: V. Pachner * ŽEN – MELO / ZAM

[22] Lida Merlinová [Ludmila Pecháčková]: Jedna ze sta, 1: 31 / 3. 8. 1938 / s. 10, 14–15 // 2: 32 / 10. 8. 1938 / s. 10, 14–15 // 3: 33 / 17. 8. 1938 / s. 10, 14–15 // 4: 34 / 24. 8. 1938 / s. 10, 14–15 // 5: 35 /

31. 8. 1938 / s. 10, 14–15 // 6: 36 / 7. 9. 1938 / s. 10, 14–15 // 7: 37 / 14. 9. 1938 / s. 17, 19 // 8: 38 / 21. 9. 1938 / s. 17, 19 // 9: 39 / 28. 9. 1938 / s. 17, 19 // 10: 40 / 5. 10. 1938 / s. 17, 19 // 11: 41 / 12. 10. 1938 / s. 17, 19 // 12: 42 / 19. 10. 1938 / s. 17, 19 // 13: 43 / 26. 10. 1938 / s. 17, 19 // 14: 44 / 2. 11. 1938 / s. 17, 19 // 15: 45 / 9. 11. 1938 / s. 17, 19 // 16: 46 / 16. 11. 1938 / s. 17, 19 // 17: 47 / 23. 11. 1938 / s. 17, 19 // 18: 48 / 30. 11. 1938 / s. 17, 19 // 19: 49 / 7. 12. 1938 / s. 17, 19 // 20: 50 / 14. 12. 1938 / s. 17, 19 // 21: 51 / 21. 12. 1938 / s. 17 * ŽEN / ZAM

[23] Tři noci v cirku Van Buren. Román od H. Steemana. Přeložil Jiří Los, 1: 37 / 14. 9. 1938 / s. 9–10, 14–15 // 2: 38 / 21. 9. 1938 / s. 10, 14–15 // 3: 39 / 28. 9. 1938 / s. 10, 14–15 // 4: 40 / 5. 10. 1938 / s. 10, 14–15 // 5: 41 / 12. 10. 1938 / s. 10, 14–15 // 6: 42 / 19. 10. 1938 / s. 10, 14–15 // 7: 43 / 26. 10. 1938 / s. 10, 14–15 // 8: 44 / 2. 11. 1938 / s. 10, 14–15 // 9: 45 / 9. 11. 1938 / s. 10, 14–15 // 10: 46 / 16. 11. 1938 / s. 8, 14–15 // 11: 47 / 23. 11. 1938 / s. 8, 14–15 // 12: 48 / 30. 11. 1938 / s. 10, 14–15 // 13: 49 / 7. 12. 1938 / s. 14–15 // 14: 50 / 14. 12. 1938 / s. 14–15 // 15: 51 / 21. 12. 1938 / s. 19 // 16: 52 / 28. 12. 1938 / s. 17–19 // 17: 1 / 4. 1. 1939 / s. 6 // II: nesign. * DET – KRIM / ZAM

[24] F. [Frederica] Ridelová: Osamělé dálky, 1: 51 / 21. 12. 1938 / s. 6, 14–15 // 2: 52 / 28. 12. 1938 / s. 14–16 // 3: 1 / 4. 1. 1939 / s. 17, 19 // 4: 2 / 11. 1. 1939 / s. 17, 19 // 5: 3 / 18. 1. 1939 / s. 17, 19 // 6: 4 / 25. 1. 1939 / s. 17, 19 // 7: 5 / 1. 2. 1939 / s. 17, 19 // 8: 6 / 8. 2. 1939 / s. 17, 19 // 9: 7 / 15. 2. 1939 / s. 17, 19 // 10: 8 / 22. 2. 1939 / s. 17, 19 // 11: 9 / 1. 3. 1939 / s. 17, 19 // 12: 10 / 8. 3. 1939 / s. 17, 19 // 13: 11 / 15. 3. 1939 / s. 17, 19 // 14: 12 / 22. 3. 1939 / s. 17, 19 // 15: 13 / 29. 3. 1939 / s. 17, 19 // 16: 14 / 5. 4. 1939 / s. 17, 19 // 17: 15 / 12. 4. 1939 / s. 17, 19 // 18: 16 / 19. 4. 1939 / s. 17, 19 // 19: 17 / 26. 4. 1939 / s. 17, 19 // 20: 18 / 3. 5. 1939 / s. 17, 19 // 21: 19 / 10. 5. 1939 / s. 17, 19 // 22: 20 / 17. 5. 1939 / s. 17, 19 // 23: 21 / 24. 5. 1939 / s. 19 * MELO / ZAM

ROČNÍK 6 (1939)

[25] M. Tipmanová [Marie Tippmannová]: Tvrdou cestou / Ob: Nový román z české vesnice Tvrdou cestou, 1: 1 / 4. 1. 1939 / s. 10, 14–15 // 2: 2 / 11. 1. 1939 / s. 8, 14–15 // 3: 3 / 18. 1. 1939 / s. 10, 14–15 // 4: 4 / 25. 1. 1939 / s. 10, 14–15 // 5: 5 / 1. 2. 1939 / s. 10, 14–15 // 6: 6 / 8. 2. 1939 / s. 10, 14–15 // 7: 7 / 15. 2. 1939 / s. 10, 14–15 // 8: 8 / 22. 2. 1939 / s. 10, 14–15 // 9: 9 / 1. 3. 1939 / s. 10, 14–15 // 10: 10 / 8. 3. 1939 / s. 6, 14–15 // 11: 11 / 15. 3. 1939 / s. 10, 14–15 // 12: 12 / 22. 3. 1939 / s. 10, 14–15 // 13: 13 / 29. 3. 1939 / s. 10, 14–15 // 14: 14 / 5. 4. 1939 / s. 10, 14–15 // 15: 15 / 12. 4. 1939 / s. 10, 14–15 // 16: 16 / 19. 4. 1939 / s. 14–15 // 17: 17 / 26. 4. 1939 / s. 10 // 18: 18 / 3. 5. 1939 / s. 10 // II: [foto Sitenký, Schuster, Kordovský] * SPOL / ZAM

[26] P. G. Wodehouse [Pelham Grenville Wodehouse]: Zločinná vlna v Bladingsu. Přeložila Běla Vrbová-Pavlovská, 1: 4 / 25. 1. 1939 / s. 8 // 2: 5 / 1. 2. 1939 / s. 8 // 3: 6 / 8. 2. 1939 / s. 8 // 4: 7 / 15. 2. 1939 / s. 8 // 5: 8 / 22. 2. 1939 / s. 8 // 6: 9 / 1. 3. 1939 / s. 8 // 7: 10 / 8. 3. 1939 / s. 8 // 8: 11 / 15. 3. 1939 / s. 8 // 9: 12 / 22. 3. 1939 / s. 8 // 10: 13 / 29. 3. 1939 / s. 8 // 11: 14 / 5. 4. 1939 / s. 6 // II: V. Pachner * HUMR / ZAM

[27] Lida Merlinová [Ludmila Pecháčková]: Zlatý člověk, 1: 16 / 19. 4. 1939 / s. 8–10 // 2: 17 / 26. 4. 1939 / s. 8, 14–15 // 3: 18 / 3. 5. 1939 / s. 8, 14–15 // 4: 19 / 10. 5. 1939 / s. 10, 14–15 // 5: 20 / 17. 5. 1939 / s. 10, 15–15 // 6: 21 / 24. 5. 1939 / s. 14–15, 17 // 7: 22 / 31. 5. 1939 / s. 14–15, 17 // 8: 23 / 7. 6. 1939 / s. 14–15, 17, 19 // 9: 24 / 14. 6. 1939 / s. 10, 14–15 // 10: 25 / 21. 6. 1939 / s. 10, 14–15 // 11: 26 / 28. 6. 1939 / s. 10, 14–15 // 12: 27 / 5. 7. 1939 / s. 10, 14–15 // 13: 28 / 12. 7. 1939 / s. 10, 14–15 // 14: 29 / 19. 7. 1939 / s. 10, 14–15 // 15: 30 / 26. 7. 1939 / s. 14–15 // 16: 31 / 2. 8. 1939 / s. 15 * SPOL / ZAM

[28] R. Jaromír Pšenka [= Rudolf Jaromír Pšenička]: V temné legii, 1: 21 / 24. 5. 1939 / s. 8–10 // 2: 22 / 31. 5. 1939 / s. 8–10 // 3: 23 / 7. 6. 1939 / s. 8–10 // 4: 24 / 14. 6. 1939 / s. 17, 19 // 5: 25 / 21. 6. 1939 / s. 17, 19 // 6: 26 / 28. 6. 1939 / s. 17, 19 // 7: 27 / 5. 7. 1939 / s. 17, 19 // 8: 28 / 12. 7. 1939 / s. 17, 19 // 9: 29 /

19. 7. 1939 / s. 17, 19 // 10: 30 / 26. 7. 1939 / s. 17, 19 // 11: 31 / 2. 8. 1939 / s. 17, 19 // 12: 32 / 9. 8. 1939 / s. 17, 19 // 13: 33 / 16. 8. 1939 / s. 17, 19 // 14: 34 / 23. 8. 1939 / s. 17, 19 // 15: 35 / 30. 8. 1939 / s. 17, 19 // [Přestává vycházet nedokončen.] / II: [foto Moldaviafilm, Praha] * VAL / ZAM

[29] Jaroslav Hořejš: Hvězdy nad lesy, 1: 30 / 26. 7. 1939 / s. 8–10 // 2: 31 / 2. 8. 1939 / s. 8–10, 14 // 3: 32 / 9. 8. 1939 / s. 10, 14–15 // 4: 33 / 16. 8. 1939 / s. 10, 14–15 // 5: 34 / 23. 8. 1939 / s. 10, 14–15 // 6: 35 / 30. 8. 1939 / s. 10, 14–15 // 7: 36 / 6. 9. 1939 / s. 10, 14–15 // 8: 37 / 13. 9. 1939 / s. 10, 14–15 // 9: 38 / 20. 9. 1939 / s. 17, 19 // 10: 39 / 27. 9. 1939 / s. 17, 19 // 11: 40 / 4. 10. 1939 / s. 17, 19 // 12: 41 / 11. 10. 1939 / s. 17, 19 // 13: 42 / 18. 10. 1939 / s. 17, 19 // 14: 43 / 25. 10. 1939 / s. 17, 19 // 15: 44 / 1. 11. 1939 / s. 17, 19 // 16: 45 / 8. 11. 1939 / s. 17, 19 // 17: 46 / 15. 11. 1939 / s. 6 * SPOL / ZAM

[30] Anthony Berkeley [A. B. Cox]: Hra sohněm. 1: 37 / 13. 9. 1939 / s. 8, 17, 19 // 2: 38 / 20. 9. 1939 / s. 10, 14–15 // 3: 39 / 27. 9. 1939 / s. 10, 14–15 // 4: 40 / 4. 10. 1939 / s. 10, 14–15 // 5: 41 / 11. 10. 1939 / s. 10, 14–15 // 6: 42 / 18. 10. 1939 / s. 10, 14–15 // 7: 43 / 25. 10. 1939 / s. 10, 14–15 // 8: 44 / 1. 11. 1939 / s. 10, 14–15 // 9: 45 / 8. 11. 1939 / s. 10, 14–15 // 10: 46 / 15. 11. 1939 / s. 17, 19 // 11: 47 / 22. 11. 1939 / s. 17, 19 // 12: 48 / 29. 11. 1939 / s. 17, 19 // 13: 49 / 6. 12. 1939 / s. 17, 19 // 14: 50 / 13. 12. 1939 / s. 17, 19 // 15: 51 / 20. 12. 1939 / s. 17, 19 // 16: 52 / 27. 12. 1939 / s. 17, 19 // 17: 1 / 3. 1. 1940 / s. 17, 19 // 18: 2 / 10. 1. 1940 / s. 17, 19 // 19: 3 / 17. 1. 1940 / s. 17, 19 // 20: 4 / 24. 1. 1940 / s. 19 * DET / ZAM

[31] A. Selinková [Annemarie Selinko]: Šťastné děvče. [Z němčiny přeložila J. Štenglová], 1: 46 / 15. 11. 1939 / s. 10–11, 14–15 // 2: 47 / 22. 11. 1939 / s. 10–11, 14–15 // 3: 48 / 29. 11. 1939 / s. 10, 14–15 // 4: 49 / 6. 12. 1939 / s. 10, 14–15 // 5: 50 / 13. 12. 1939 / s. 10, 14–15 // 6: 51 / 20. 12. 1939 / s. 14–15 // 7: 52 / 27. 12. 1939 / s. 10, 14–15 // 8: 1 / 3. 1. 1940 / s. 10, 14–15 // 9: 2 / 10. 1. 1940 / s. 10, 14–15 // 10: 3 / 17. 1. 1940 / s. 10, 14–15 // 11: 4 / 24. 1. 1940 / s. 14–15 // 12: 5 / 31. 1. 1940 / s. 17, 19 // 13: 6 / 7. 2. 1940 / s. 17, 19 // 14: 7 / 14. 2. 1940 / s. 17, 19 // 15: 8 /

21. 2. 1940 / s. 17, 19 // 16: 9 / 28. 2. 1940 / s. 17, 19 // 17: 10 / 6. 3. 1940 / s. 17, 19 // 18: 11 / 13. 3. 1940 / s. 17, 19 // 19: 12 / 20. 3. 1940 / s. 17, 19 // 20: 13 / 27. 3. 1940 / s. 8 // II: Boh. Frýba [Bohumil Frýba] * ŽEN / ZAM

ROČNÍK 7 (1940)

[32] L. Merlínová [Ludmila Pecháčková]: Matčín úsměv, 1: 4 / 24. 1. 1940 / s. 8–10, 17 // 2: 5 / 31. 1. 1940 / s. 10, 14–15 // 3: 6 / 7. 2. 1940 / s. 10, 14–15 // 4: 7 / 14. 2. 1940 / s. 10, 14–15 // 5: 8 / 21. 2. 1940 / s. 10, 14–15 // 6: 9 / 28. 2. 1940 / s. 10, 14–15 // 7: 10 / 6. 3. 1940 / s. 10, 14–15 // 8: 11 / 13. 3. 1940 / s. 10, 14–15 // 9: 12 / 20. 3. 1940 / s. 10, 14–15 // 10: 13 / 27. 3. 1940 / s. 10, 17, 19 // 11: 14 / 3. 4. 1940 / s. 10, 17, 19 // 12: 15 / 10. 4. 1940 / s. 10, 17, 19 // 13: 16 / 17. 4. 1940 / s. 8, 15 // 14: 17 / 24. 4. 1940 / s. 10, 17, 19 // 15: 18 / 1. 5. 1940 / s. 8, 15 // 16: 19 / 8. 5. 1940 / s. 17, 19 // 17: 20 / 15. 5. 1940 / s. 8, 15 // 18: 21 / 22. 5. 1940 / s. 8, 15 // 19: 22 / 29. 5. 1940 / s. 8, 15 // 20: 23 / 5. 6. 1940 / s. 18–19 // 21: 24 / 12. 6. 1940 / s. 18–19 // 22: 25 / 19. 6. 1940 / s. 18–19 * ŽEN / ZAM

[33] Olga Votočková-Lauermanová [Lauermannová]: Magdalena. Život Magdaleny Dobromily Rettigové, 1: 13 / 27. 3. 1940 / s. 14–15 // 2: 14 / 3. 4. 1940 / s. 14–15 // 3: 15 / 10. 4. 1940 / s. 14–15 // 4: 16 / 17. 4. 1940 / s. 12–13 // 5: 17 / 24. 4. 1940 / s. 14–15 // 6: 18 / 1. 5. 1940 / s. 12–13 // 7: 19 / 8. 5. 1940 / s. 14–15 // 8: 20 / 15. 5. 1940 / s. 12–13 // 9: 21 / 22. 5. 1940 / s. 12–13 // 10: 22 / 29. 5. 1940 / s. 12–13 // 11: 23 / 5. 6. 1940 / s. 16–17 // 12: 24 / 12. 6. 1940 / s. 16–17 // 13: 25 / 19. 6. 1940 / s. 16–17 // 14: 26 / 26. 6. 1940 / s. 16 // 15: 27 / 3. 7. 1940 / s. 17 // II: Cyril Bouda * BIOGR / ZAM

[34] Jarmila Štenglová: Pod rodnou střechou, 1: 26 / 26. 6. 1940 / s. 17–19 // 2: 27 / 3. 7. 1940 / s. 17–19 // 3: 28 / 10. 7. 1940 / s. 17–19 // 4: 29 / 17. 7. 1940 / s. 17–19 // 5: 30 / 24. 7. 1940 / s. 17–19 // 6: 31 / 31. 7. 1940 / s. 17–19 // 7: 32 / 7. 8. 1940 / s. 17–19 // 8: 33 / 14. 8. 1940 / s. 17–19 // 9: 34 / 21. 8. 1940 / s. 17–19 // 10: 35 / 28. 8. 1940 / s. 17–19 // 11: 36 / 4. 9. 1940 / s. 17–19 // 12: 37 / 11. 9. 1940 / s. 17–19 //

13: 38 / 18. 9. 1940 / s. 17–19 // 14: 39 / 25. 9. 1940 / s. 17–19 // 15: 40 / 2. 10. 1940 / s. 17–19 // 16: 41 / 9. 10. 1940 / s. 17–19 // 17: 42 / 16. 10. 1940 / s. 17–19 // 18: 43 / 23. 10. 1940 / s. 17–19 // 19: 44 / 30. 10. 1940 / s. 17–19 // 20: 45 / 6. 11. 1940 / s. 18–19 // 21: 46 / 13. 11. 1940 / s. 17–19 // 22: 47 / 20. 11. 1940 / s. 14 * SPOL / ZAM

[35] F. Baldvinová: Krása, 1: 45 / 6. 11. 1940 / s. 10–11, 14–16 // 2: 46 / 13. 11. 1940 / s. 10–11, 14 // 3: 47 / 20. 11. 1940 / s. 10, 17–19 // 4: 48 / 27. 11. 1940 / s. 10–11, 17–19 // 5: 49 / 4. 12. 1940 / s. 10, 17–19 // 6: 50 / 11. 12. 1940 / s. 10–11, 17–19 // 7: 51 / 18. 12. 1940 / s. 10, 17–19 // 8: 52 / 25. 12. 1940 / s. 17–19 // 9: 1 / 1. 1. 1941 / s. 17–19 // 10: 2 / 8. 1. 1941 / s. 17–19 // 11: 3 / 15. 1. 1941 / s. 17–19 // 12: 4 / 22. 1. 1941 / s. 17–19 // 13: 5 / 29. 1. 1941 / s. 17–19 // 14: 6 / 5. 2. 1941 / s. 17–19 // 15: 7 / 12. 2. 1941 / s. 17–19 // 16: 8 / 19. 2. 1941 / s. 17–19 // 17: 9 / 26. 2. 1941 / s. 17–19 // 18: 10 / 5. 3. 1941 / s. 17–19 // 19: 11 / 12. 3. 1941 / s. 17–19 // 20: 12 / 19. 3. 1941 / s. 17–19 // 21: 13 / 26. 3. 1941 / s. 18–19 // 22: 14 / 2. 4. 1941 / s. 16 * ŽEN / ZAM

ROČNÍK 8 (1941)

[36] Lida Merlínová: Dvojice Martini, 1: 13 / 26. 3. 1941 / s. 10–11, 17 // 2: 14 / 2. 4. 1941 / s. 17–19 // 3: 15 / 9. 4. 1941 / s. 17–19 // 4: 16 / 16. 4. 1941 / s. 17–19 // 5: 17 / 23. 4. 1941 / s. 17–19 // 6: 18 / 30. 4. 1941 / s. 17–19 // 7: 19 / 7. 5. 1941 / s. 17–19 // 8: 20 / 14. 5. 1941 / s. 17–19 // 9: 21 / 21. 5. 1941 / s. 17–19 // 10: 22 / 28. 5. 1941 / s. 17–19 // 11: 23 / 4. 6. 1941 / s. 17–19 // 12: 24 / 11. 6. 1941 / s. 17–19 // 13: 25 / 18. 6. 1941 / s. 17–19 // 14: 26 / 25. 6. 1941 / [chybí listy] // 15: 27 / 30. 6. 1941 / s. 8, 12–13 // 16: 28 / 7. 7. 1941 / s. 8, 12–13 // 17: 29 / 14. 7. 1941 / s. 8, 12–13 // 18: 30 / 21. 7. 1941 / s. 8, 12–13 // 19: 31 / 28. 7. 1941 / s. 8, 12–13 // 20: 32 / 4. 8. 1941 / s. 8, 12–13 // 21: 33 / 11. 8. 1941 / s. 8, 12–13 // 22: 34 / 18. 8. 1941 / s. 8, 12–13 // 23: 35 / 25. 8. 1941 / s. 8, 12–13 // 24: 36 / 1. 9. 1941 / s. 8, 12–13 // 25: 37 / 8. 9. 1941 / s. 8, 12–13 // 26: 38 / 15. 9. 1941 / s. 8, 12–13 // 27: 39 / 22. 9. 1941 / s. 8, 12–13 // * ŽEN / ZAM

[37] L. Schützová: Antonín Dvořák, 1: 40 / 29. 9. 1941 / s. 8, 12–13 // 2: 41 / 6. 10. 1941 / s. 8, 12–13 // 3: 42 / 13. 10. 1941 / s. 8, 12–13 // 4: 43 / 20. 10. 1941 / s. 8, 12–13 // 5: 44 / 27. 10. 1941 / s. 8, 12–13 // 6: 45 / 3. 11. 1941 / s. 8, 12–13 // 7: 46 / 10. 11. 1941 / s. 8, 12–13 // 8: 47 / 17. 11. 1941 / s. 8, 12–13 // 9: 48 / 24. 11. 1941 / s. 6, 11 * BIOGR / ZAM

[38] Olga Fajerová [Dornetzhubrová]: Plný tón, 1: 49 / 1. 12. 1941 / s. 6, 11 // 2: 50 / 8. 12. 1941 / s. 6, 11 // 3: 51 / 15. 12. 1941 / s. 6, 11 // 4: 52 / 22. 12. 1941 / s. 6, 11 // 5: 53 / 29. 12. 1941 / s. 6, 11 // 6: 1 / 5. 1. 1942 / s. 6, 11 // 7: 2 / 12. 1. 1942 / s. 6, 11 // 8: 3 / 19. 1. 1942 / s. 6, 11 // 9: 4 / 26. 1. 1942 / s. 6, 11 // 10: 5 / 2. 2. 1942 / s. 6, 11 // 11: 6 / 9. 2. 1942 / s. 6, 11 // 12: 7 / 16. 2. 1942 / s. 6, 11 // 13: 8 / 23. 2. 1942 / s. 6, 11 // 14: 9 / 2. 3. 1942 / s. 6, 11 // 15: 10 / 9. 3. 1942 / s. 6, 11 // 16: 11 / 16. 3. 1942 / s. 6, 11 // 17: 12 / 23. 3. 1942 / s. 6, 11 // 18: 13 / 30. 3. 1942 / s. 6, 11 // 19: 14 / 6. 4. 1942 / s. 6 // 20: 15 / 13. 4. 1942 / s. 4 * / ZAM

ROČNÍK 9 (1942)

[39] Vlasta Očenášková: Dopis, 1: 14 / 8. 4. 1942 / s. 11 // 2: 15 / 13. 4. 1942 / s. 6, 11 // 3: 16 / 20. 4. 1942 / s. 6, 11 // 4: 17 / 27. 4. 1942 / s. 6, 11 // 5: 18 / 4. 5. 1942 / s. 6 * ZAM

[40] Jan Wenig: Prsten vědění zlého, 1: 18 / 4. 5. 1942 / s. 11 // 2: 19 / 11. 5. 1942 / s. 6, 11 // 3: 20 / 18. 5. 1942 / s. 6, 11 // 4: 21 / 25. 5. 1942 / s. 6, 11 * ZAM

[41] Jan Vít: Dvě večere u Grinsberka, 1: 22 / 1. 6. 1942 / s. 6, 11 // 2: 23 / 8. 6. 1942 / s. 6, 11 // 3: 24 / 15. 6. 1942 / s. 6, 11 // 4: 25 / 22. 6. 1942 / s. 6, 11 // 5: 26 / 29. 6. 1942 / s. 6, 14 * HUMR / ZAM

[42] Eva Jurčinová: Přátelství sbášíkem, 1: 26 / 29. 6. 1942 / s. 11 // 2: 27 / 6. 7. 1942 / s. 6, 11 // 3: 28 / 13. 7. 1942 / s. 6, 11 // II: nesign. * ZAM

[43] Vladimír Miller: Třeboňská Dalíla, 1: 29 / 20. 7. 1942 / s. 6, 11 // 2: 30 / 27. 7. 1942 / s. 6, 11 // 3:

31 / 3. 8. 1942 / s. 6, 11 // 4: 32 / 10. 8. 1942 / s. 6, 14 // * ZAM

[44] O. Fajerová [Olga Dornetzhubrová]: Zapisník, 1: 32 / 10. 8. 1942 / s. 11 // 2: 33 / 17. 8. 1942 / s. 6, 11 // 3: 34 / 24. 8. 1942 / s. 6, 11 // 4: 35 / 31. 8. 1942 / s. 6, 11 // 5: 36 / 7. 9. 1942 / s. 4, 8 * ZAM

[45] J. [Jaroslav] Janovský: Tvář v provazišti, 1: 37 / 14. 9. 1942 / s. 4, 8 // 2: 38 / 21. 9. 1942 / s. 4, 8 // 3: 39 / 28. 9. 1942 / s. 4, 8 // 4: 40 / 5. 10. 1942 / s. 4, 8 // 5: 41 / 12. 10. 1942 / s. 4, 8 // 6: 42 / 19. 10. 1942 / s. 4, 8 // 7: 43 / 26. 10. 1942 / s. 8 * ZAM

[46] Jaroslav Plass: Pouhá skutečnost, 1: 43 / 26. 10. 1942 / s. 4, 8 // 2: 44 / 2. 11. 1942 / s. 4, 8 // 3: 45 / 9. 11. 1942 / s. 4, 8 // 4: 46 / 16. 11. 1942 / s. 4, 8 * ZAM

[47] Kořeny v zemi. Novela Josefa Sekery, 1: 47 / 23. 11. 1942 / s. 4, 8 // 2: 48 / 30. 11. 1942 / s. 4, 8 // 3: 49 / 7. 12. 1942 / s. 4, 8 // 4: 50 / 14. 12. 1942 / s. 4, 8 // 5: 51 / 21. 12. 1942 / s. 4, 8 // 6: 52 / 28. 12. 1942 / s. 4, 8 // 7: 1 / 4. 1. 1943 / s. 4, 8 // 8: 2 / 11. 1. 1943 / s. 4, 8 * ZAM

ROČNÍK 10 (1943)

[48] N. Mělníková-Papoušková: Tři sběratelské příběhy, 1: 3 / 18. 1. 1943 / s. 4, 8 // 2: 4 / 25. 1. 1943 / s. 4, 8 // 3: 5 / 1. 2. 1943 / s. 4, 8 // 4: 6 / 8. 2. 1943 / s. 4, 8 // 5: 7 / 15. 2. 1943 / s. 4, 8 // 6: 8 / 22. 2. 1943 / s. 4 // 1: 3 / 18. 1. 1943 / s. 4, 8 // 2: 4 / 25. 1. 1943 / s. 4, 8 // 3: 5 / 1. 2. 1943 / s. 4, 8 // 4: 6 / 8. 2. 1943 / s. 4, 8 // 5: 7 / 15. 2. 1943 / s. 4, 8 // 6: 8 / 22. 2. 1943 / s. 4 // II: nesign. (záhlaví) * ZAM

[49] Staša Kalousová: Telegram, 1: 8 / 22. 2. 1943 / s. 8 // 2: 9 / 1. 3. 1943 / s. 4, 8 // 3: 10 / 8. 3. 1943 / s. 4, 8 // 4: 11 / 15. 3. 1943 / s. 8 * ZAM

[50] Olga Fajerová [Dornetzhubrová]: Kvetoucí brambořík, 1: 11 / 15. 3. 1943 / s. 4 // 2: 12 / 22. 3. 1943 / s. 4, 8 // 3: 13 / 29. 3. 1943 / s. 4, 8 // 4: 14 / 5. 4. 1943 / s. 4, 8 // 5: 15 / 12. 4. 1943 / s. 4 * ZAM

[51] Janina Viskovatá: Legenda o Brigitě. Věnováno městu Praze, 1: 16 / 19. 4. 1943 / s. 4, 8 // 2: 17 / 26. 4. 1943 / s. 4, 8 // 3: 18 / 3. 5. 1943 / s. 4, 8 // 4: 19 / 10. 5. 1943 / s. 4, 8 // II: nesig. (záhlavi) * ZAM

[52] Villem de Geus: Ztracená loď, 1: 20 / 17. 5. 1943 / s. 4, 8 // 2: 21 / 24. 5. 1943 / s. 4, 8 // 3: 22 / 31. 5. 1943 / s. 4, 8 // 4: 23 / 7. 6. 1943 / s. 4, 8 // 5: 24 / 14. 6. 1943 / s. 4, 8 // 6: 25 / 21. 6. 1943 / s. 8 * ZAM

[53] Anna Jichová: Vybledlá kresba, 1: 25 / 21. 6. 1943 / s. 4 // 2: 26 / 28. 6. 1943 / s. 4, 8 // 3: 27 / 5. 7. 1943 / s. 4, 8 // 4: 28 / 12. 7. 1943 / s. 8 * ZAM

[54] Petr Sever: Romance z Kampy, 1: 28 / 12. 7. 1943 / s. 4 // 2: 29 / 19. 7. 1943 / s. 4, 8 // 3: 30 / 26. 7. 1943 / s. 4, 8 // 4: 31 / 2. 8. 1943 / s. 4, 8 // 5: 32 / 9. 8. 1943 / s. 4 * ZAM

[55] Jarmila Štenglová: Tři brázdy, 1: 33 / 16. 8. 1943 / s. 4, 8 // 2: 34 / 23. 8. 1943 / s. 4, 8 // 3: 35 / 30. 8. 1943 / s. 4, 8 // 4: 36 / 6. 9. 1943 / s. 8 * ZAM

[56] Jan Hell: Podzim kouzelník, 1: 36 / 6. 9. 1943 / s. 4 // 2: 37 / 13. 9. 1943 / s. 4, 8 // 3: 38 / 20. 9. 1943 / s. 4, 8 // 4: 39 / 27. 9. 1943 / s. 4, 8 // 5: 40 / 4. 10. 1943 / s. 4, 8 // 6: 41 / 11. 10. 1943 / s. 4, 8 // II: nesig. (záhlavi) * ZAM

[57] Jar. Spirhanzl Duriš: Vrcholné dílo, 1: 42 / 18. 10. 1943 / s. 4, 8 // 2: 43 / 25. 10. 1943 / s. 4, 8 // 3: 44 / 1. 11. 1943 / s. 8 * ZAM

[58] Staša Kalousová: Šťastná žena, 1: 44 / 1. 11. 1943 / s. 4 // 2: 45 / 8. 11. 1943 / s. 4, 8 // 3: 46 / 15. 11. 1943 / s. 4, 8 // 4: 47 / 22. 11. 1943 / s. 4, 8 * ZAM

[59] Karel Mečíř: Hamlet, 1: 48 / 29. 11. 1943 / s. 4, 8 // 2: 49 / 6. 12. 1943 / s. 4, 8 // 3: 50 / 13. 12. 1943 / s. 4, 8 // 4: 51 / 20. 12. 1943 / s. 4, 8 // 5: 52 / 27. 12. 1943 / s. 4 * ZAM

ROČNÍK 11 (1944)

[60] Karel Zedník: Prsten, 1: 3 / 17. 1. 1944 / s. 4, 8 // 2: 4 / 24. 1. 1944 / s. 4, 8 // 3: 5 / 31. 1. 1944 / s. 4, 8 //

4: 6 / 7. 2. 1944 / s. 4, 8 // 5: 7 / 14. 2. 1944 / s. 4, 8 // 6: 8 / 21. 2. 1944 / s. 8 * ZAM

[61] Miloš Kosina: Příběh Petra Kriese, 1: 8 / 21. 2. 1944 / s. 4 // 2: 9 / 28. 2. 1944 / s. 4, 8 // 3: 10 / 6. 3. 1944 / s. 4, 8 // 4: 11 / 13. 3. 1944 / s. 4, 8 // 5: 12 / 20. 3. 1944 / s. 4, 8 // 6: 13 / 27. 3. 1944 / s. 9 * ZAM

[62] L. Schützová: Pévec země. [První díl navíc podtit. „K letošnému roku dvojího výročí Bedřicha Smetany. *2. III. 1824, †12. V. 1884“], 1: 13 / 27. 3. 1944 / s. 4, 8 // 2: 14 / 3. 4. 1944 / s. 4, 8 // 3: 15 / 10. 4. 1944 / s. 4, 8 // 4: 16 / 17. 4. 1944 / s. 4, 8 // 5: 17 / 24. 4. 1944 / s. 4, 8 * ZAM

[63] Vlad. [Vladimír] Müller: Milostná tvář, 1: 20 / 15. 5. 1944 / s. 4, 8 // 2: 21 / 22. 5. 1944 / s. 4, 8 // 3: 22 / 29. 5. 1944 / s. 4, 8 // 4: 23 / 5. 6. 1944 / s. 8 * ZAM

[64] Petr Sever: Zpověď Angelice, 1: 23 / 5. 6. 1944 / s. 4 // 2: 24 / 12. 6. 1944 / s. 4, 8 // 3: 25 / 19. 6. 1944 / s. 4, 8 // 4: 26 / 26. 6. 1944 / s. 4, 8 // 5: 27 / 3. 7. 1944 / s. 4, 8 // 6: 28 / 10. 7. 1944 / s. 8 // II.: nesig. (záhlavi) * ZAM

[65] Božena Hofmeisterová-Černá: Živá vzpomínka, 1: 28 / 10. 7. 1944 / s. 4 // 2: 29 / 17. 7. 1944 / s. 4, 8 // 3: 30 / 24. 7. 1944 / s. 4, 8 // 4: 31 / 31. 7. 1944 / s. 8 // II: nesig. (záhlavi) * ZAM

[66] Max Dendermonde: Gringolette, 1: 32 / 7. 8. 1944 / s. 4, 8 // 2: 33 / 14. 8. 1944 / s. 4, 8 // 3: 34 / 21. 8. 1944 / s. 4, 8 // 4: 35 / 28. 8. 1944 / s. 4, 8 // 5: 36 / 4. 9. 1944 / s. 4, 8 // II: [Kubašta, Kubarta?] * ZAM

[67] Věra Klímová: Druhové, 1: 37 / 11. 9. 1944 / s. 4, 8 // 2: 38 / 18. 9. 1944 / s. 8 // 3: 39 / 25. 9. 1944 / s. 6-7 // II: nesign. (záhlavi) * ZAM

[68] J. Gerhard Toonder: Halo, Martinique, zde pohl, 1: 40 / 2. 10. 1944 / s. 6 // 2: 41 / 9. 10. 1944 / s. 6 // 3: 42 / 16. 10. 1944 / s. 6 // 4: 43 / 23. 10. 1944 / s. 6 // 5: 44 / 30. 10. 1944 / s. 6 // 6: 45 / 6. 11. 1944 / s. 6 // 7: 46 / 13. 11. 1944 / s. 6 // 8: 47 / 20. 11. 1944 / s. 6 // II: nesign. (záhlavi) * ZAM

ROČNÍK 12 (1945)

[69] Jarmila Štenglová: Mrtvý stín, 1: 2 / 8. 1. 1945 / s. 6 // 2: 3 / 15. 1. 1945 / s. 6 // 3: 4 / 22. 1. 1945 / s. 6 // 4: 5 / 29. 1. 1945 / s. 6 // 5: 6 / 5. 2. 1945 / s. 6 // 6: 7 / 12. 2. 1945 / s. 6 // II: nesig. (záhlavi) * ZAM

[70] Fan Vavřincová: Příběh krasu, 1: 8 / 19. 2. 1945 / s. 6 // 2: 9 / 26. 2. 1945 / s. 6 // 3: 10 / 5. 3. 1945 / s. 6 / II.: nesig. (záhlavi) * ZAM

[71] Olga Fajerová [Dornetzhubrová]: Zatemnění, 1: 14 / 2. 4. 1945 / s. 6 // 2: 15 / 9. 4. 1945 / s. 6 // 3: 16 / 16. 4. 1945 / II.: nesig. (záhlavi) * ZAM

[72] L. Hájková: Dáma se slunečníkem / 1: 18 / 30. 4. 1945 / s. 6 / [ohlášeno další pokrač., ale čas. bez vysvětlení přestává vycházet] // II.: nesig. (záhlavi) * ZAM

ROMÁNOVÁ PŘÍLOHA

[1] Malá tanečnice. Onoto Watanna. Přeložila Sina Drahorádová-Lvová. [Autor a překladatelka uvedeni na závěr posledního pokračování, 1: 1 / 12. 10. 1934 / s. 17–20 // 2: 2 / 19. 10. 1934 / s. 17–20 // 3: 3 / 26. 10. 1934 / s. 17–20 // 4: 4 / 2. 11. 1934 / s. 17–20 // 5: 5 / 9. 11. 1934 / s. 17–20 // 6: 6 / 16. 11. 1934 / s. 17–20 // 7: 7 / 23. 11. 1934 / s. 17–20 // 8: 8 / 30. 11. 1934 / s. 17–20 // 9: 9 / 7. 12. 1934 / s. 17–20 // 10: 10 / 14. 12. 1934 / s. 17–20 // II: nesign. [podle japonských leptů] * MELO / NK_{knihy}, ZAM

[2] Toddi: Platí deset dní. Autorisovaný překlad z italského Dr. V. Jiříny, 1: 9 / 28. 2. 1935 / s. 21–22 // 2: 10 / 7. 3. 1935 / s. 21–22 // 3: 11 / 14. 3. 1935 / s. 21–22 // 4: 12 / 21. 3. 1935 / s. 21–22 // 5: 13 / 28. 3. 1935 / s. 21–22 // 6: 14 / 4. 4. 1935 / s. 21–22 // 7: 15 / 11. 4. 1935 / s. 21–22 // 8: 16 / 18. 4. 1935 / s. 21–22 // 9: 17 / 25. 4. 1935 / s. 21–22 // 10: 18 / 2. 5. 1935 / s. 21–22 // 11: 19 / 9. 5. 1935 / s. 21–22 // 12: 20 / 16. 5. 1935 / s. 21–22 // 13: 21 / 23. 5. 1935 / s. 21–22 // 14: 22 / 30. 5. 1935 / s. 21–22 // 15: 23 / 6. 7. 1935 s. 21–22 // II: Pa * MELO – HUMR / ZAM

[3] Josef Sekera: Kouzelné léto, 1: 23 / 5. 6. 1940 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 2: 24 / 12. 6. 1940 / vlož.

mezi str. 20 a 21 // 3: 25 / 19. 6. 1940 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 4: 26 / 26. 6. 1940 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 5: 27 / 3. 7. 1940 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 6: 28 / 10. 7. 1940 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 7: 29 / 17. 7. 1940 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 8: 30 / 24. 7. 1940 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 9: 31 / 31. 7. 1940 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 10: 32 / 7. 8. 1940 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 11: 33 / 14. 8. 1940 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 12: 34 / 21. 8. 1940 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 13: 35 / 28. 8. 1940 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 14: 36 / 4. 9. 1940 / vlož. mezi str. 20 a 21 / II: Miloš Nedochvilný * / Ree: Třebechovice p. Orebem, 1946, [navíc podtitul] Román jedné prázdnin. * MELO / NK_{knihy}, ZAM

[4] Myron Brinig: Srdce neomylné. [Překl. Pavel Pražák], 1: 37 / 11. 9. 1940 / vlož. mezi str. 20 a 21 // [Vyjmuto z časopisu a svázáno zvlášť. Nejasné, kolik čítal pokračování.] * MELO – DOBR / NK_{knihy}, ZAM

[5] A. T. Hobartová [Alice Tisdale Hobart]: Yang a Yin (Světlo a tma), 1: 13 / 26. 3. 1941 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 2: 14 / 2. 4. 1941 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 3: 15 / 9. 4. 1941 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 4: 16 / 16. 4. 1941 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 5: 17 / 23. 4. 1941 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 6: 18 / 30. 4. 1941 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 7: 19 / 7. 5. 1941 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 8: 20 / 14. 5. 1941 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 9: 21 / 21. 5. 1941 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 10: 22 / 28. 5. 1941 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 11: 23 / 4. 6. 1941 / vlož. mezi str. 20 a 21 // 12: 24 / 11. 6. 1941 / vlož. mezi str. 20 a 21 // [z technických důvodů přestává vycházet nedokončen] * ZAM

PŘÍLOHA II – PŘEHLED AUTORŮ PRÓZ NA POKRAČOVÁNÍ

Autoři jsou zapsáni pod jménem, které bylo uvedeno u jejich díla v Ozvěnách. Záznamy jsou řazeny abecedně podle příjmení spisovatelů.

Baldvinová, F.

V Ozvěnách: *K r á s a*.

Berkeley, Anthony (1893–1971)

Vlast. jm. A. B. Cox, psal rovněž pod pseud. Francis Iles. Anglický autor, psal klasické detektivky s typicky břitkým anglickým humorem. V r. 1928 se podílel na založení Londýnského detektivního klubu.

V češtině vyšly jeho detektivní romány: *Přelíčení a omyl* (1948), *Případ otrávené bonboniéry*, *Rána z milosti* (1939), *Záhada u jeskyně milenců* (1929).

V Ozvěnách: *H r a s o h n ě m*.

Boutet, Frédéric (1874–1927)

Francouzský autor. Ve 20. letech vyšly v češtině jeho dobrodružné a ženské romány i kratší prózy: *Čtvrtliberka a dcera paní Tranchartové* (1927), *Duch* (1923), *Poslední dobrodružství a jiné příběhy* (1927), *Svatební ostrov* (1925).

V Ozvěnách: *L á s k a č i p o v i n n o s t ?*

Brining, Myron

Americký autor.

V Ozvěnách: *S r d c e n e o m y l n ě*.

Dendermonde, Max

Nizozemský autor.

V Ozvěnách: *G r i n g o l e t t e*.

Flos, Jiří Gustav

V Ozvěnách: *H r a o š t ě s t í* (v r. 1936 vyšla knižně pod názvem *Jordanino veliké dobrodružství*).

Földesová, Jolán (1903–1963)

Maďarská spisovatelka, studovala ve Vídni, Paříži, Londýně a Budapešti. Pracovala na velvyslancetví v Egyptě, kde začala i psát, vznikl tu její první román *Z k o u š k a d o s p ě l o s t i*. Po návratu do Budapešti překládala a dále psala. V roce 1935 získal první cenu v soutěži vyhlášené anglickou literární agenturou Pinker a spol. za román *U l i c e r y b a ř í c í k o č k y*, který se zabývá tématem emigrace, později byl zfilmován.

V Ozvěnách: *B u d u s e v d á v a t*.

Fujerová, Olga (1900–1982)

Vlastním jm. Olga Dornetzhubrová. Publikovala zejména ve 2. polovině 30. a 1. pol. 40. let 20. stol. romány pro ženy a dívky: *Děvče v nesnázích*, *Host do domu*, *Měsíční závoj*, *Orchideje pro Gabrielu*, *Večerní slavnost*, *Žena na rozcestí...* V 90. letech vydalo některé její romány v rámci edic dívčí četby nakl. Ivo Železný.

V Ozvěnách: *Osudné setkání*, *Plný tón*, *Zápisníček*, *Kvetoucí brambořík*, *Zatemnění*.

De Geus, Villem

V Ozvěnách: *Ztracená loď*.

Hell, Jan

V Ozvěnách: *Podzim kouzelník*.

Hlavsa, Jan

V Ozvěnách: *Bílé peřeje*.

Hobart, Alice Tisdale

V češtině vyšel ještě v r. 1947 její román *Páv už nekřičí*.

V Ozvěnách: *Yang a Yin (Světlo a tma)*.

Hofmeisterová-Černá, Božena

V Ozvěnách: *Živá vzpomínka*.

Hořejš, Jaroslav

V Ozvěnách: *Hvězdy nad lesy*.

Christie, Agatha (1890–1976)

Anglická autorka několika desítek detektivních románů a množství kratších detektivních próz. Své pokusy z oblasti vysoké literatury podepisovala pseud. Mary Westmacott.

Uvedla v život postavy detektivů: Hercula Poirota (již ve své první knize *Záhada u dálnosti ve Styleském sídle* – 1920), slečnu Jane Marplovou (ve *Vraždě na faře* – 1930), Tommyho Beresforda a jeho ženu Pentličku (v románu *Tajný protivník* – 1920), Parkera Pyna (v povídkové knize *Parker Pyne vyšetřuje*).

V češtině byly vydány například její romány, povídky a divadelní hry: *18 oříšků k rozlousknutí*, *3× slečna Marplová*, *Cyankáli v šampaňském*, *Deset malých černoušků*, *Detektivní hry*, *Hercule Poirot zasahuje*, *Kapsa plná žita*, *Mrtvá v knihovně*, *N či M?*, *Muž v mlze*, *Oznamuje se vražda*, *Past na myši*.

V Ozvěnách: *Dobrodružství v Mesopotamii*.

Janovský, Jaroslav (1911–1962)

Autor populárních románů, detektivních příběhů a literatury pro děti a mládež, divadelních her pro mládež. Jeho díla vycházela zejména ve 40., 50. a na počátku 60. let 20. století: Tygří bratrstvo (div. hra), V městě na severu, O Brunclíkovi a jiné pohádky, Modrá maringotka, Návrat z plesu, Alexandra, Bob Sheridan v Číně...

V Ozvěnách: Zářivý cíl, Tvář v provazišti.

Jíchová, Anna

V Ozvěnách: Vybledlá kresba.

Jurčinová, Eva (1886–1969)

Vlast. jm. Anna Weberová. Psala zábavné a psychologické romány a novely. V některých knihách zachytila životy spisovatelů a spisovatelek. Dlouhá noc (1948), Jen srdce (1936), Julius Zeyer (1941), Návrat a jiné novely (1920), Povídky o lásce (1944)

V Ozvěnách: Přátelství s básníkem.

Kalousová, Staša

V Ozvěnách: Telegram, Šťastná žena.

Klímová, Věra

V Ozvěnách: Druhé.

Kosina, Miloš (1905–1966)

Psal dobrodružné romány, často z doby osídlování Ameriky a bojů s indiány, příběhy pro chlapce. Hojně jeho díla vycházela ve 40. letech 20. století: Ahoj velrybáři (1940), Bílý kaňon, Děravý škuner (1944), Hoši od modré řeky (1946), Škuner na obzoru.

V Ozvěnách: Příběh Petra Kriese.

Kullmannová-Kresová, Irena

V Ozvěnách: Ilka.

Marquand, John Phillips (1893)

Americký spisovatel. Psal zejména krátké zábavné příběhy pro časopisy. V češtině, vyjma několika překladů pro časopisy, jeho díla vydávána nebyla.

V Ozvěnách: Kdo je pan Moto?

Maugham, William Somerset (1874–1965)

Narodil se v Paříži, navštěvoval nejdříve francouzskou, posléze anglickou školu. V deseti letech osířel, studoval v Heidelbergu a lékařství při londýnské nemocnici. Hodně cestoval, poznal mnohá prostředí, a ta pak zpodoboval ve svém díle. Sbírkové povídky: Sadie Thompsová (1921), Chvění listu (1921), První osoba jednotného

čísla (1931). Napsal kolem dvaceti románů: O údělu člověka (1915, obraz rozkolísané epochy přelomu století), Koláče a pivo (1930), Poslední půlšilink (1919, inspirovaný životem Paula Gauguina).

Ve svém díle projevuje vynikající pozorovatelské schopnosti a porozumění psychologii. Prošel dlouhým obdobím tvůrčího vývoje – od prvního románu Líza z Lambethu (1897), psaného ve stylu mírnější viktoriánské odrůdy naturalismu, až po poslední větší díla Na ostří nože (1944) a Catalina (1948).

Do češtiny byla přeložena rovněž řada jeho divadelních her: Karolina, Kouzlo domova, Královská výsost, Julie, ty jsi kouzelná.

V Ozvěnách: J a n a .

Mečíř, Karel (1876–1947)

Užíval pseud. Karel Příbramský. Od druhého desetiletí 20. století vycházely jeho knihy populárních povídek a románů: Blázni a podivíni (1919), Čest rodiny (1919), Historiky o korunovaných hlavách, dámách, státnících a jiných (1917), Loupež u bankéře Geislera (1944)... Věnoval se historii a problémům zahraniční politiky. Z těchto oborů díla: Zahraniční politika I. Otázka Elsassko-Lotrinská, Zahraniční politika III. Rakousko, Prusko, a Německo, Pravé příčiny vzniku světové války...

V Ozvěnách: H a m l e t .

Melnikova-Papoušková, Naděžda Filaretovna (1891–1978)

Pseud. Mělníková-Papoušková. Zabývala se lidovým uměním, folklórem a ruskou literaturou. Z těchto oborů vydala díla: Československé lidové malířství na skle (1938), Český lidový dřevořez, Lidové hračky, Lubok neboli ruské lidové tisky, Putování za lidovým uměním, Střepiny (poznámky o ruské literatuře a psychologii). Psala také kratší zábavné prózy.

V Ozvěnách: Tři sběratelské příběhy.

Merlínová, Lída (1906–1988)

Vlastním jm. Ludmila Pecháčková. Ve 30. a 40. letech vyšla řada jejích knih, jde o dívčí a humoristické romány a knihy pro mládež: Bez maminky (1940), Cirkus Darling (1946), Čínská dívka (1937), Marie a Marta na universitě (1937), Milostná píseň Asie, Zlatý člověk (1940), Zdenin světový rekord – Sportovní román (1935)... V devadesátých letech vydalo některé její romány proženy naklad. Ivo Železný.

V Ozvěnách: Přítel Jan Jakub, Jménem zákona, Jedna ze sta, Zlatý člověk, Matčin úsměv, Dvojice Martini.

Müller, Vladimír (1904–1977)

Zabýval se divadlem, psal knihy o dramaticích a hercích, zábavné příběhy, často historicky laděné. Bloudění Dorotky vojandy, Dobrodružství Turčka z Mitrovic, Eduard Vojan (monogr.), F. A. Šubert (o českém dramatikovi)

vi), Mumraj grošů, Naši furianti Ladislava Stroupežnického, Rybníkář Kuba (div. hra), Vyprávění o Národním divadle...

V Ozvěnách: Třeboňská Dalila, Milostná tvář.

Očenášková, Vlasta

V Ozvěnách: Dopis.

Oppenheim, Edward Phillips (1866–1946)

Ve 20. a 30. letech byla v češtině vydána řada jeho románů, jde většinou o populární humorně laděné prózy pro ženy nebo tajemné příběhy: Cesty žen (1925), Co ženy umějí (1924), Dům pokladů (1931), Zbožný světák (1931), v Politice vyšla jeho díla Pletichář (1933), Kdo je ten pravý? (1931).

V Ozvěnách: Podivná společnost.

Pšenička, Rudolf Jaromír (1875–1939)

Pseud. R. Jaromír Pšenka. Jeho díla se jsou často psána na motivy života českých krajanů v Americe, některá jsou z válečného prostředí. Některá z nich vyšla v Chicagu (např. Mirva), kde byla rovněž vydána jeho mapa Spojených států amerických s označením českých osad. V Čechách vyšly jeho zábavné romány: A přece Čech (1935), Čistouchký Patino (1930), Dolary a krev (1929), Mirva – Česko-americký román z pohnutých dob všeevropské války (1919), Na Novém světě (1930)

V Ozvěnách: V temné legii.

Plass, Jaroslav

Armádní letec, psal příběhy o letectví. O lidu leteckém – Povídání velmi nezávazné (1927), Staňte se letcem (1930, pro budoucí posluchače pilotní školy).

V Ozvěnách: Pouhá skutečnost.

Ridelová, Frederica

V Ozvěnách: Osamělé dálky.

Sekera, Josef (1897–1972)

Autor vesnických románů, později zakončovaných obrazem šťastného vývoje socialistické společnosti, populárních románeků dívkách. Nejznámější jeho knihou, která byla opakovaně vydávána, je román Děti z hliněné vesnice o romské vesnici a problémech s asimilací jejích obyvatel v československé společnosti. Další díla: Jsme strom zelený (vesnický rom.), Česká rapsodie (o občanské válce v Sovětském svazu 1918–1920), Hazardní hráči, Kouzelné léto – Román jedněch prázdnin, Vinaři (z vinařské vesnice), Palmy tam nerostou – Rozmarné příběhy od řeky Doubravky.

V Ozvěnách: Kouzelné léto, Kořeny v zemi.

Selinko, Annemarie (1914–1986)

Německá autorka. V románové knihovně časopisu Ozvěny domova i světa vyšel v r. 1940 její dívčí román *Šťastné děvče*.

V Ozvěnách: *Ošklivé děvče, Šťastné děvče*.

Sever, Petr

Vlast jm. Karla Muellerová. V roce 1941 vydala knížku pohádek pro děti *Kouzelný svět*.

V Ozvěnách: *Romance z Kamy, Zpověď Angelice*.

Schützová, L.

V Ozvěnách: *Antonín Dvořák, Pěvec země*.

Spirhanzl – Duriš, Jaroslav (1889–1960)

Vlastním jm. Jaroslav Spirhanzl. Psal odborné agronomicko-pedologické studie, populární knihy o přírodě a zábavné příběhy a romány. *Jitřní cesta – Knížka mladého člověka, jediná mezi nimi, Dvanáct měsíců na srdci přírody...*

V Ozvěnách: *Vrcholné dílo*.

Steeman, H.

V Ozvěnách: *Tři noci v cirku Van Buren*.

Štenglová, Jarmila (1914–1973)

Psala a z němčiny překládala zábavné romány, často líčící historii rodu, které vycházely zejména ve 40. letech 20. století: *Až budu pánem, Kupecký rod Havelků, Přijme se švadlena do domu, Slunce svítí na městečko*.

V Ozvěnách: *Pod rodnou střechou, Tři brázdy, Mrtvý stín*.

Tilschová, Anna Maria (1873–1957)

Studovala v Praze Filozofickou fakultu. Prostřednictvím svého muže se seznámila s prostředím pražských měšťanských salónů, což se později odrazilo v jejím díle. Její první povídka byla otištěna v *Besedách Času* 1902. Proslula romány zobrazujícími vztahy v měšťanské společnosti: *Stará rodina* (1916), *Synové* (1918), *Dědicové* (1924), *Matky a dcery* (1935). Další díla: *Alma mater* (1934), *Orlí hnízdo* (1942), *Vykoupení* (na motivy života Ant. Slavička, 1923)... Představitelka kritického realismu. Redigovala časopisy *Lada*, *Nová žena*, *Pestré květy*. 1947 jmenována Národní umělkyní.

V Ozvěnách: *Matky a dcery*.

Tippmannová, Marie (1886–1965)

Autorka románů pro ženy a dívky, často z vesnického prostředí. Ve 30. letech 20. stol. vyšla její díla: *Markétčino vítězství, Na statku, Kamenitou cestou, Děvče, které mělo odvalu...* V Románové knihovně časopisu Ozvěny domova i světa vyšel v r. 1939 román *Tvrdou cestou*. Řada jejích knih vyšla v 90. letech v edicích

dívčí četby v nakl. Ivo Železný: Holýma rukama, Tři synové, Květ z chudé zahrádky...

V Ozvěnách: Tvrdou cestou.

Toddi

V Ozvěnách: Platí deset dní.

Toonder, J. Gerhard

V Ozvěnách: Halo, Martinique, zde phcl.

Vavřincová, Fan (1917)

Vlastním jm. Věra Němotová, roz. Peygerová. Publikovala pod jmény: Věra Němotová, Fan Vavřincová a Lorencová. Pseud. Vavřincová si zvolila podle křestního jména svého otce. Již v šestnácti letech napsala první humoristický román Patsy tropí hlouposti (vycházel na pokračování v čas. Ahoj), byl zfilmován pod názvem Eva tropí hlouposti. Zpočátku psala zamilované povídky a romány pro dívky: Zlatovlasý sen (1937), Brána do ráje (1941) Jančino jaro (1942), Nepokojné srdce (1943). Později zakotvila u humoristických a detektivních příběhů. Sladká dívka (1941), Zkuste to s motýly (1942 vyhrála první cenu v soutěži Jíchova nakl. o nejlepší humoristický rom.), Lépe je být pošetilý (1946). Napsala filmové scénáře: Hotel modrá hvězda, Taková normální rodinka. Po válce publikovala řadu kratších próz v novinách a časopisech.

V Ozvěnách: Příběh krasu.

Viskvatá, Janina

V Ozvěnách: Legenda o Brigitě.

Vít, Jan

V Ozvěnách: Dvě večere u Grinsberga.

Votočková-Lauermannová, Olga (1880–1964)

Ve svém díle se často zabývá obdobím národního obrození. V několika knihách se věnuje vynikajícím osobnostem českého a slovenského národního obrození: Dr. Milan Hodža – Stručný přehled života a díla (1938), Karel Hynek Mácha (1936), Karolína Světlá (1937), Magdalena Dobromila Rettigová (vyšlo 1940 v Politice). Dále vyšly její zábavné romány a povídky: Hrubíán (1935), Dvě povídky ze života umělců (1933), Irčiny povídky (1919), obrozenská románová trilogie...

V Ozvěnách: Magdalena. Život Magdaleny Dobromily Rettigové.

Watanna, Onoto

V Ozvěnách: Yuki

Wenig, Jan (1905–1979)

Pseud. J. E. Martin. Autor dívčích románeků, často rozhlasového a filmového prostředí: Panenka pro štěstí, Jarča dělá módu, Madla zpívá Evropě (zfilmován), Studentka Olga, První film septimánky Sylvy..., životopisných knih o hercích: Filmoví herci o sobě (1959), vyprávění o pobytech hudebních skladatelů v Praze (na základě pramenných materiálů): Byli v Praze (1962), Prahou za hudbou (1972), o příbězích pražských domů: Co vyprávěly staré pražské domy. Části ilustrátoři jeho knih: Cyril Bouda, Ad. Wenig.

V Ozvěnách: Fany a dva (pod pseud.), Sestry, Prsten vědění zlého.

Williamson, Alice Muriel (1869–1933)

Spoluautorka většiny románů C. N. Williamson. V češtině vyšel v nakl. Grafoprint-Neupert v r. 1993 její humoristický román z anglo-americké společnosti Lord Loveland objevuje Ameriku (ve spolupráci s C. N. Williamson).

V Ozvěnách: Svatební den (s C. N. Williamson), Lady Betty (s C. N. Williamson),

Williamson, Charles Norris (1859–1920)

Rodné jm. Livingston. Autorka románů často ve spolupráci s A. M. Williamson. V češtině vycházely její romány pro ženy v první polovině 20. let 20. století v edici „Lvíce a myška“: Co ženy tají, Děvče ve vzduchu, Lest a láska, dále romány: Když kvete vřes, Láska slečny Molly, Vojín cizinecké legie.

V Ozvěnách: Svatební den (s A. M. Williamson, vyšel knižně již 1921 v překladu Karla Weinfurtera), Lady Betty (s A. M. Williamson)

Wilton, Louis

Autor detektivních románů, na přelomu 20. a 30. let 20. století vyšla v českém překladu jeho díla: Bílý pavouk (1930), Koberec hrůzy (1929), Můří noha (1931).

V Ozvěnách: Černý milník.

Wodehouse, Pelham Grenville (1881–1975)

Anglický humorista, autor více než šedesáti románů, tří set povídek, divadelních her a muzikálů. Po krátkém pokusu o kariéru koloniálního úředníka se věnoval žurnalistice a literární tvorbě. Později se natrvalo usadil ve Spojených státech. Známé jsou jeho románové cykly okolo některých postav a lokalit (komorník Jeeves, zámek Bladings). Některá jeho díla vydaná v češtině zřetelně ovlivnila českou humoristickou literaturu: Archibaldovy nerozvážnosti, Bill dobyvatel, Mladí páni v kamaších, Ukvapený Sam, Zámek Blissac, Malý pán na ženění.

Vozvěnách: Zločinná vlna v Bladingsu.

Zedník, Karel

V Ozvěnách: Prsten.

PŘÍLOHA III – SEZNAM POVÍDEK R. NOVÉHO V OZVĚNÁCH

- [1] NOVÝ, R. Pozor na svrchníky. *Ozvěny domova i světa*, 1934, roč. 1, č. 4, s. 4.
- [2] NOVÝ, R. Novoroční přívitek. *Ozvěny domova i světa*, 1934, roč. 1, č. 12, s. 17, 19.
- [3] NOVÝ, R. Návrat Johna Waynea. *Ozvěny domova i světa*, 1935, roč. 2, č. 4, s. 21.
- [4] NOVÝ, R. Hráči. *Ozvěny domova i světa*, 1935, roč. 2, č. 8, s. 11–12.
- [5] NOVÝ, R. Nemožný případ. *Ozvěny domova i světa*, 1935, roč. 2, č. 18, s. 20.
- [6] NOVÝ, R. Tanečnice Juanitta. *Ozvěny domova i světa*, 1935, roč. 2, č. 25, s. 7, 19.
- [7] NOVÝ, R. Dvě kabelky. *Ozvěny domova i světa*, 1935, roč. 2, č. 30, s. 21–22.
- [8] NOVÝ, R. Telegram. *Ozvěny domova i světa*, 1935, roč. 2, č. 36, s. 10.
- [9] NOVÝ, R. Mísa krevet. *Ozvěny domova i světa*, 1936, roč. 3, č. 5, s. 17–18.
- [10] NOVÝ, R. Kopretiny. *Ozvěny domova i světa*, 1936, roč. 3, č. 23, s. 6.
- [11] NOVÝ, R. Neuvěřitelný příběh. *Ozvěny domova i světa*, 1936, roč. 3, č. 27, s. 6, 8.
- [12] NOVÝ, R. Graciin rozmar. *Ozvěny domova i světa*, 1936, roč. 3, č. 37, s. 6, 8.
- [13] NOVÝ, R. Noční host. *Ozvěny domova i světa*, 1936, roč. 3, č. 40, s. 8.
- [14] NOVÝ, R. Nejkrásnější dárek. *Ozvěny domova i světa*, 1936, roč. 3, č. 52, s. 6, 8.
- [15] NOVÝ, R. Krabice cukrovinek. *Ozvěny domova i světa*, 1937, roč. 4, č. 1, s. 6, 8.
- [16] NOVÝ, R. Jepice v plameni. *Ozvěny domova i světa*, 1937, roč. 4, č. 29, s. 6, 18.
- [17] NOVÝ, R. Nejšťastnější dárcce – nejšťastnější obdarovaný. *Ozvěny domova i světa*, 1937, roč. 4, č. 49, s. 7.
- [18] NOVÝ, R. Mír a pokoj lidem na zemi. *Ozvěny domova i světa*, 1937, roč. 4, č. 51, s. 3.
- [19] NOVÝ, R. Lepší muž vítězí. *Ozvěny domova i světa*, 1938, roč. 5, č. 7, s. 6.
- [20] NOVÝ, R. Sestra Alena. *Ozvěny domova i světa*, 1938, roč. 5, č. 26, s. 6.
- [21] NOVÝ, R. Hostinec U koruny. *Ozvěny domova i světa*, 1938, roč. 5, č. 50, s. 6.
- [22] NOVÝ, R. Vzkříšení. *Ozvěny domova i světa*, 1939, roč. 6, č. 14, s. 4.

[23] NOVÝ, R. Můj osud – Bernard. *Ozvěny domova i světa*, 1939, roč. 6, č. 24, s. 6.

[24] NOVÝ, R. Menuet. *Ozvěny domova i světa*, 1939, roč. 6, č. 33, s. 6.

[25] NOVÝ, R. Dům úsměvů. *Ozvěny domova i světa*, 1939, roč. 6, č. 39, s. 8.

[26] NOVÝ, R. Marie a Běta. *Ozvěny domova i světa*, 1939, roč. 6, č. 48, s. 6.

[27] NOVÝ, R. Jaroslava. *Ozvěny domova i světa*, 1940, roč. 7, č. 4, s. 6.

[28] NOVÝ, R. Sen. *Ozvěny domova i světa*, 1940, roč. 7, č. 12, s. 8.

[29] NOVÝ, R. Dům pod kaštany, *Ozvěny domova i světa*, 1940, roč. 7, č. 19, s. 10.

RESUMÉ

Diplomová práce je zaměřena na fungování zábavné četby v rámci populárních časopisů. Jednotlivé kapitoly první části se zabývají popisem existence jednoho konkrétního časopisu *Ozvěny domova i světa* v období první republiky a protektorátu a informují o románové četbě vydávané na stránkách tohoto listu.

Populární literatura je tu charakterizována jako svébytná část literatury s vlastní funkcí, je naznačeno její společenské pojetí a jeho proměna v rámci doby, kdy *Ozvěny* vycházely, tedy v období let 1934–1945. *Ozvěny* byly ve své době časopisem poměrně typickým. Rovněž prózy na pokračování, které se v nich objevovaly, vcelku souznívaly s dobovými trendy uvádění zábavné četby na pokračování v rámci různých periodik a sešitových edic.

Druhá část se zaměřuje na příspěvky V. Řezáče, který si pro vystupování v tomto časopise zvolil pseudonym R. Nový. Čtyři kapitoly druhé části podávají obecnou charakteristiku povídek R. Nového v *Ozvěnách*, přinášejí základní informace o Řezáčově celkové povídkové tvorbě, zasazují dílo R. Nového do kontextu rané tvorby V. Řezáče a oba typy jeho autorského vyjádření porovnávají. Poslední kapitola druhé části hodnotí odraz Řezáčovy spisovatelské zkušenosti z práce pro zábavné časopisy v románu *Rozhraní*. Povídky R. Nového jsou tu charakterizovány vzhledem k celkové spisovatelské práci V. Řezáče, vzhledem k populární literatuře obecně i vzhledem k dobové atmosféře jejich vzniku. Kapitola týkající se *Rozhraní* je zacílena na momenty v textu románu související s populární literaturou, jejím vytvářením, rozšiřováním i s jejími konzumenty. *Rozhraní* nepřináší hodnocení populární literatury, pouze autorsky zajímavým způsobem pojednává některé aspekty související s prací pro zábavné časopisy.

Přílohami diplomové práce jsou kompletní soupis próz na pokračování vydávaných v *Ozvěnách* v letech 1934–1945, přehled autorů, kteří těmito prózami do *Ozvěn* přispěli a seznam povídek R. Nového.

ANOTACE

Autor: Barbora Pechová

Katedra České literatury PedF UK v Praze

Název práce: Časopis Ozvěny domova i světa : Zábavná četba na pokračování : R. Nový versus V. Řezáč

Vedoucí práce: doc. PhDr. Dagmar Mocná, CSc.

Počet stran: 107 včetně příloh

Počet příloh: IV

Klíčová slova: Populární literatura
Řezáč, Václav
Ozvěny domova i světa
Rozhraní
Literatura 1. poloviny 20. století
Zábavné časopisy

Diplomová práce se zabývá fenoménem zábavného čtiva v rámci populárního časopisu Ozvěny domova i světa vydávaného v letech 1934 – 1945. Přináší informace o prózách na pokračování otiskovaných na stranách tohoto listu, dále o populárně laděných povídkách V. Řezáče, jež psal pro Ozvěny pod pseudonymem R. Nový. Zařazuje tvorbu R. Nového do celkového kontextu díla V. Řezáče a představuje reflexi životní zkušenosti spisovatele pro populární časopisy v konkrétním Řezáčově díle, románě Rozhraní.

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

Nový román
Svátební den
učelá př
román čde

nový román
svátební den
učelá př
román čde

Ozvěny

90
hal

DOMOVA I SVĚTA

Nový román
Svatební den
začíná již
v tomto čísle!

JARMILA NOVOTNÁ, která si získala jméno i oblibu v cizině a byla angažována pro slavnostní hry v Salpurku, přijela po delší době opět domů, do Československa. Přinášíme poslední obrázek Jarmily Novotné. Brzy ji uvidíme i ve filmu „Kozák a slavík“.

Černý milník

NAPSAL LOUIS WILTON

PŘELOŽILA EVA VESELA

15. Šéfinspektor Perkins vyšetřuje na londýnské silnici u „černého milníku“ příčinu automobilových neštěstí, jež se tu již z neznámých příčin přihodila. Jest tu několik podezřelých osob, mezi nimiž se vyzná lépe než detektiv Alf Duncan, který se zajímá především o krásnou a bohatou Američanku, miss Longdenovou, jež se ze záhadného důvodu ukryla poblíž „černého milníku“, na opuštěném a ponurém Alderscourtu. Nyní jde o to, aby se vysvětlilo, proč tu zahynulo několik lidí; podezřelý je také srub nablízku.

Nedovedl si vysvětliti, že pneumatika byla úplně prázdná; vždyť přijel bez defektu! V každém případě však bylo třeba závadu ihned odstraniti. Chtěl bezpodmínečně, ještě než se setmí, nastoupiti zpáteční cestu. Ani Perkins ho nemohl nutit, aby projížděl v noci mimo strašlivý černý milník. A zůstatí zde také nemohl, nebyl na to připraven. Nehledě k tomu, musil být zítra časně ráno v kanceláři, kde neměl za sebe žádné náhrady.

Ve dveřích kuchyně se objevil William, přicházející právě vhod, a Fielder naň zakýval. Správce prožil dnes svůj neklidnější den v „Postilionu“, neboť se ho mrs. Hingleyová od svého posledního vlekého leknutí nespustila. Teď se konečně odebrala pod bezpečnou ochranou nahoru do svého pokoje, aby si poněkud odpočala a statného podomka s namodralým nosem postavila na stráž ke dvěma své ložnice.

Proto naléhavé žádosti Fielderově, aby jeho vůz byl co nejrychleji opraven, nebylo lze snadno vyhověti.

Když si však William věc prohlédl, projevil ochotu nějak to zařídit. „Neběží-li o nic jiného než o výměnu kola,“ mnil se skromným úsměvem, „spravím to sám. Jest to totiž to jediné, v čem se u automobilu vyznám.“

Dal se ihned do práce, ale ta pokračovala tak pomalu, že se Fielder rozhodl trochu se projít. Chtěl si všelicos promyslet a jak si tak důstojně vykračoval, s hlavou skloněnou a s rukama za zády, vyhlížel velmi zamyšleně.

Poněvadž byl William nucen často odskočiti do „Golfového domu“, což zabralo dosti času, uplynula hodina, než bylo nové kolo vyměněno. Mr. Fielder již opět delší dobu přihlížel se zřejmou netrpělivostí. Konečně však práce pokročila tak, že nadzdvihovač mohl být odstraněn.

V tom okamžiku objevil se vůz Alfa Duncana; přijížděl silnicí směrem od černého milníku a to pomátlu Williama tak, že bleskurychle vyskočil a chvatně si čistil uprášená kolena. Zdálo se, že se stydí, že byl jedním z hostů přistižen při takové práci, a udivenému Fielderovi nezbylo nic jiného, než aby ostatní dokončil sám.

Sotvaže šéfinspektor Perkins vyskočil z rozžhaveného a nebezpečně hučícího stroje, Zuřivý Ajax povytáhl překvapeně obočí a na jeho tváři se objevilo něco jako výraz omluvy.

„Doufám, že jste nečekal na mne, mr. Fieldere?“ tázal se šéfinspektor neobyčejně zdvořile. „Velmi bych toho litoval, neboť to, nač jsem se vás chtěl zeptati, není tak důležité, aby to neneslo odkladu do zítřka. A proto, máte-li v městě naléhavé jednání, idejte klidně domů!“

Tento návrh byl malému mužiku velmi vítán; přidržel se ho ochotně. „Vskutku mám v Londýně naléhavou práci,“ řekl. „Dovedete si asi představit, že mne tato... hm... tragická příhoda — nehledě k ostatním věcem — uvedla do největších nesnází. Jsem nucen věsti nyní celý obchod sám. — A potom —“ mr. Fielder zaváhal, jsa poněkud v rozpacích. Pak pozvedl hlavu a zamžoural nepokojně skelnýma očima — pak bych nerad odtud vyjel pozdě. Přiznávám zcela otevřeně, že by mi nebylo příjemné,

jeti v noci kolem toho osudného místa. Je to snad směšné, ale i nikterak statečný.“

Otevřenost Fielderovi velmi slušela.

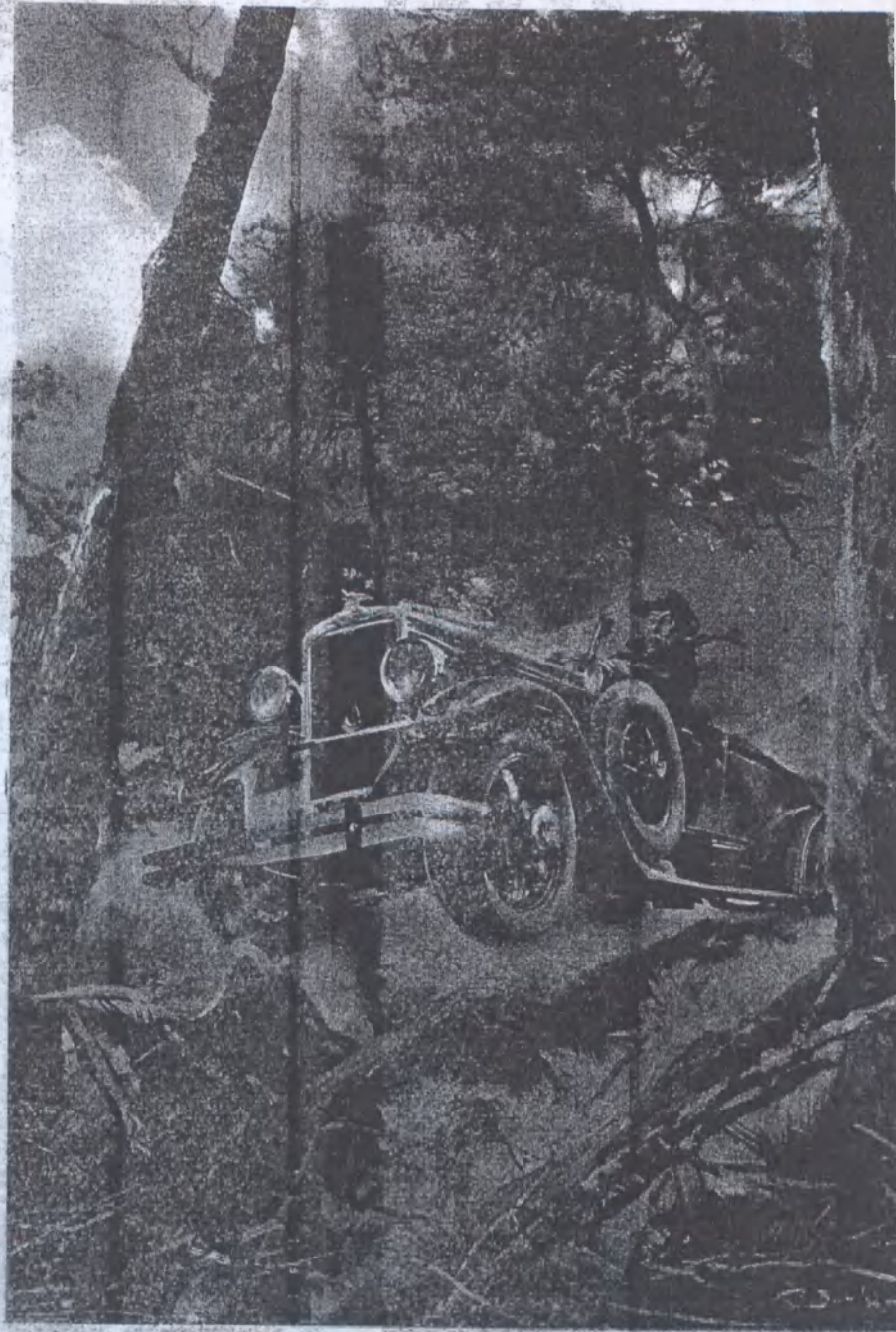
Perkins se uspokojivě usklíbl.

„Je teprve čtvrt na osm,“ řekl, dívaje se na hodinky, „a je ještě světla. V tuto dobu jistě u toho začarovaného kamene nestraší.“

Přes tuto domluvu byl mr. Fielder dosti bledý a neklidný, kd kolik minut poté se svým vozem vyjížděl z parkoviště na s

Alf Duncan, sedící v koutku terasy, pohlížel za vozem, až zmizel. Pak vytáhl hodinky a zdálo se, jako by ze samé nudy počítal vteřiny.

Teprve, když od předního domu se mihl chvatný stín mezi st zaklapl gentleman hluchně víčko a čekal...

dálkové zapalování, která Marwel zhotovil zřejmě do zásoby. Pochybují totiž, že by „kulhavý muž s plnovousem“ rozuměl něčemu více, než pouhé manipulaci.“

Šéfspektor, který o něčem přemýšlel, vytrhl se ze svého zadumání. „Poptával jsem se dopoledne tak trochu na muže, kteří byli zabiti u černého milníku,“ řekl, „a zjistil jsem, že dva z nich skutečně těsně před tím vybrali z bank větší obnosy.“

„Všichni,“ prohlásil Duncan rozhodně. „O to tu přece šlo. Pouze ti doplatili na „černý milník“, kteří přišli pro dolary s plnými kapsami. Kdyby nebylo záležitosti s dolary, nebylo by pravděpodobně neštěstí u „černého milníku“. Jistě bych však nebyl býval zde, abych vám zas jednou pomohl z bryndy, milv Perkinsi.“

Milý Perkins přeslechl tuto beztaktkní poznámku, jsa poznovu pohřížen do tajuplného světa svých myšlenek.

Dvě hodiny nato překvapil obyvatele „Golfového domu“ svým náhlým rozhodnutím, vrátiti se s družinou do Londýna. I mr. Huntera, dosud stále malátného, vzali s sebou. Zuřivý Ajax se sice bránil seděti jinde než za volantem, ale na energický pokyn šéfspektora, popadl ho seržant Bell za kalhoty a za límce a usadil ho pozorně na zadní sedadlo.

Také Alf Duncan, který předtím znovu mučil telefon voláním do Wellingtonu, vyvezl svůj vůz z garáže, a mrs. Hingleyová sledovala ze svého bezpečného úkrytu v kuchyni všechny tyto přípravy se slzami v očích. Byla by za to dala vše, kdyby byla mohla vyjíti ven a rozloučiti se s jediným hříšným snem svého života, ale předně nevěděla, co hrozného se mohlo v posledním okamžiku ještě přihoditi, a za druhé byla ženou zásad a silné vůle. Kdyby byla měla alespoň Williama po svém boku, aby se mohla v této těžké chvíli opřít o jeho rámě...

Ale William byl nápomocen hostům při odjezdu a konal vše tak hbitě a ochotně, že srdce mrs. Hingleyové při tom pohledu pookřálo.

Stejně překvapen byl i mr. Fielder, který se všecek zsilalý a zlomený v posledním okamžiku pomalu přihoupal v taxíku.

„Chtěl jsem vám nabídnouti své služby přesto, že se necítím zdrav,“ vysvětloval udívenému šéfspektorovi. „Domníval jsem se, že běží o něco důležitého, když jste mne volal.“

Nebyl nikterak rozmrzen, když se dověděl, že jeho pomoci není již potřeba a že jeho cesta sem byla zbytečná.

Zdržím se zde jen proto, abych něco pojedl a vrátím se ihned. Čerstvý vzduch mě velmi osvěžil, ale je to strašný pocit, seděti opět po takovém zážitku ve voze. Při tom jezdí tito šoféři strašně rychle a neopatrně. Na onom místě jsem musel zavřítí oči...“

Deset minut na to seděl na opuštěné terase a William si mohl doopravdy trochu nečinnosti.

Mr. Gwynn se chystal na procházku. Také jeho zavazadla byla sbalena, teď však se svým odjezdem již tak nespíchal.

Bylo pojednou ticho a klidno v „Golfovém domě“ a muž od „černého milníku“ netušil, že jeho hodiny jsou sečteny...

LIII.

Rána dopadla z tichlé tmy a v několika minutách bylo vše odbyto. Bylo krátce před půlnocí, když se od „Golfového domu“ plížil stín směrem k stráni a zmizel v křovinách. V nejbližším okamžiku ná sledoval jej stejným směrem a právě tak chvatně druhý stín.

A po chvíli se objevila nahore na hřebenu, tam, kde křoviska byly prořídla, živá stínová líra: v nejasných obrysech bylo viděti dvě postavy. Náhle se jedna zhroutilá a pak se i druhá zdála pomalu propadat do země...

Pojednou však stejně pomalu opět vyrůstala a byla nyní podivně široká a neforemná.

Muž, který takto se svým těžkým břemenem na zádech vystupoval poslední kousek cesty, měl obrovskou sílu. Spěchal jistě, neboť se ani okamžik nezastavil. Teprve nahore na planině spustil nehybně tělo k zemi. Výbuch poslední noci řádil i zde a utrhl úzký okraj skály vedoucí ke srubu. Nyní v těchto místech zela propast, jež končila na dně lomu.

Muž se shýbl, aby své dílo dokonal. O jeho úmyslu nemohlo být nejmenších pochybností.

Proto šéfspektor Perkins přiskočil obrovským skokem, ale druhý, nejméně byl velmi silný, nýbrž i neuvěřitelně mrštný. Přes to, že úto-

čil byl zcela neočekávaný, dovedl se mu v těžce vteřině vyhnout a unikl pažím, které po něm sahaly.

S hlasitým zaklením vypálil Perkins dvakrát do vzduchu a v nejbližším okamžiku to vpadalo, jako by byl vyplašen na stráni nesčíslné houfy divoké zvěře...

„Nemůže proklouznouti i kdyby byl spojen s čertem,“ řekl Perkins pln důvěry, ušklíbe se a z pocení čelo a naslouchal hlubinně, z níž se ozývala hluk a praskání lámavých větví.

Pak posvítil svou silnou kapesní svítilnou na tělo, které bezvládně leželo na zemi. Během toho, co spatřil, tak překvapen, že v němém údivu zíral na Williama Duncana.

„Muž s plnovousem!“ vykřikl konečně.

Lékař se rychle sehnul a I v jeho hlase znělo živé překvapení. „Herec...“

Na Alfa Duncana tento objev nijak nepůsobil.

„Vždyť jsem vám přece řekl, že máte na Gwynna dávat pozor, na tom přece všechno spočívalo a byl to poslední chybějící článek řetězu. Všichni, kdož o Jamesi Marwelovi věděli nebo tušili, šli už touto cestou, pouze velký umělec o tom sud chyběl. Mimoto měl jen jiný vroubek na svědomí. Pouze ten plnovous jsem očekal, ale nebyl to špatný nápad. Přemýšlejte o tom trochu, Perkinsi, jaké by to bylo uspokojivé zakončení celé věci, kdyby tento dlouho hledaný muž byl zítra nalezen dole...“

Šéfspektor nebyl schopt přemýšlet. Naslouchal s starostlivější lomozu, který se všech stran doléhal. Jestli mu ten chlapík i tentokrát unikl...

NÁVRAT JOHNA WAYNA

Nevím, pamatují-li se ještě vážení čtenáři tohoto nemělo váženého listu na příhodu s ukradeným svrchníkem. Hrál jsem v ní jakousi úlohu, obávám se, že poněkud směšnou, a za odměnu jsem sklídl šestiměsíční pobyt v Princetownu. Kromě mnohého druhého účastníka této historie, který zmizel včas sešesný, kdekoliv a bolužel hlavně soudce, byl přesvědčen o mé vině. Byl jsem odsouzen pod jménem John Wayne, což tvoří jen část, a téměř neznámou, plného rodového jména baronetů z... jež takto zůstalo ochráněno pohromy.

Proces na štěstí nově vzbudil rozruchu — neboť co se jde na jednom zloději svrchníků. A tak se mi podařilo zakrýt pravou příčinu svého dočasného zmizení a vysvětlit ji loveckou výpravou do Východní Afriky. Díky ochotě mého advokáta dostávali moji klubovní přátelé a hlavně miss Ethel v Massachusetts čas od času dopisy, líčící mé cestování po tihle i lovecké úspěchy v Kenya Colony, v tom ráji všech loveců. A tak dopisy z Londýna a ze Spojených států mě docházely přes Aden a Kairo k nemalému veselí feditele věznic, který je ovšem četl dříve než já. Předáváje mi je, usmívaje se živě a říká:

„Vidím, že jste opět zastřelil lva a že právě sledujete osmičlenné stádo elonů. V nejbližších dnech se chystáte vystoupit na Kilimandžaro. Závídím vám. Ale přijde-li mi se žlutou zimnicí, zavru vás bez milosti do karantény.“

A naznačil výmluvným posunkem temnici. Odpověděl jsem mu:

„Děkuji za upozornění. Vyhnu se krajům, kde žlutá zimnice řádí.“

Musím však doznat, že pobyt v Princetownu, třebaže měl své stinné stránky, ukázal mi svět, o jehož jeoucnosti jsem dosud neměl ani tušení, o němž přišlo nčímé mé třídy čítají v novinách, někdy hostejně a jindy s ošklivostí. I poznal jsem s úžasem, že lidé zde se nelíší příliš od nás, že mají, právě tak jako my, své lásky a nenávisť, své milenky, ženy a někdy i děti, své starosti a zájmy a dokonce i své zásady, svou čest a představy, jež svou nepřekročitelností se rovnají nepsaným zákonům, neboť považují svou podivnou a vylučnou činnost za povolání právě tak dobré, jako kterékoliv jiné a Princetown za nezbytné riziko, jež s sebou nese. Cítím, že bych mohl o nich napsat obsáhlou studii, ale ponechám si to až na dny stáří a dnes budu vyprávět o svém návratu na svobodu a o tom, co mne očekávalo, sotvaže jsem opustil zdi Princetownu.

Dříve však, než začnu, musím uvést, že jsem se přirozeně poptával mezi svými novými známými po mužích, který mi kdysi ukradl svrchník a jehož vinou jsem se zde ocitl. A podařilo se mi, co se patrně dosud nepodařilo žádnému detektivovi, zjistit, že můj přítel se jmenuje Harry Mellon, i kde bydlí a vůbec všechno, co se ho týká. Nejvíce zpráv mi poskytl jakýsi Oskar Goop, který ku podivu měl také jakési nevyřízené účty s Harry Mellonem a který, ještě více ku podivu, byl propuštěn z Princetownu na den se mnou. Choval jsem se vzorně a můj trest byl zkrácen o měsíc, zatím co Oskaru Goopovi byla jeho čtyři léta prodloužena ještě o čtrnáct dní pro jakýsi disciplinární přestupek, jehož se dopustil v posledních dnech.

Na první pohled by nikdo nehledal v Oskaru Goopovi, co v něm opravdu bylo. Byl to nevelký mužik, ale rozložitý a podsaditý, s nesmírně dlouhými pažama a podivnou hlavou, sedící téměř bez krku mezi širokými rameny. Ach, ano, ta hlava. Její lebka byla protažena daleko dozadu a její spodní část byla neuvěřitelně vysazena dopředu. Byla to lebka diluviálního člověka a v její tváři

se podivuhodným způsobem mísil výraz divoké zvrstlosti s dobráctvím. Oskar Goop byl vynikajícím odborníkem hned ve dvou najisto velmi odlehklých odvětvích nezákonného podnikání: byl nedostupným rytcem bankovek, vyhledávaným padělatel celého světa, a byl dokonalým kouzelníkem v otvírání zamků všech druhů.

Chtěl jsem ovšem po svém propuštění z Princetownu odjet z Londýna a vyrazit se až po roce nebo dvou jako šťastný manžel lady Ethel. Ale Oskar Goop mne přesvědčil, že bude nejlépe, vyvrátním-li svůj účet s Harry Mellonem okamžitě.

Vidím ještě teď výraz údivu a ne-souhlasu na tváři mého sluhy, když ke mně druhý den uváděl mého přítele Oskara Goopa. Avšak Oskar Goop přes zdánlivou neobratnost se choval, jako by se narodil a byl vychován v domě, jako ja můj. Vyslovil svůj obdiv jenom nad věcmi, které opravdu zašly, zapalil pohodlně do klubovky, odmítl cigarety a přijal doutník, pokrčil rameny nad sodovkou a nalil si čistá whisky. Začali jsme projednávat podrobnosti našeho společného plánu. Byl v podstatě jednoduchý. Oskar měl navštívit Harry Mellona, namluvit mu, že sedím ještě v Princetownu a přimět ho k uloupení mých rodinných klenotů. Měl přijít nazítří v deset hodin večer. Oskar Goop otevře tajnou bezpečnostní schránku, kde jsou klenoty uloženy, a zatím co ji bude Harry vybírat, zmizí pod záminkou, že se jde rozhlédnout po bytě, nedalo-li by se tu ještě něco pochytit. Seběžně ovšem dolů a upozornit připravené policisty, že je čas vniknout do domu a lapit Harryho při činu. Mým úkolem bude vejít do pokoje a držet Mellona tak dlouho v šachu, dokud policisté nepřijdou.

Když jsme tento plán osnovali, zářily oči Oskara Goopa zlomyslnou radostí a zvrstlostí. Jeho brada vystoupila tak, že visela jako balkon pod ostatním obličejem, a zdálo se mi dokonce, že i zadní část jeho lebky se o něco prodloužila, takže mu trčela nad rameno jako projektíl, který nevybuchl. Mával je dlouhými pažama nad hlavou. Oskar Goop vrčel:

„Ještě nikdy nepoznaly Harryho něžné pacinky náramků. Ale tentokrát jim neujde. Dostal jednou mne, zkrátka dostanu já jeho.“

Policijní inspektor byl nadšen úlovkem, který jsem mu nabídl. Měl jenom pochybnosti, je-li to opravdu muž, po jehož stopě bezúspěšně páslí téměř deset let a jehož znalí nejmeně pod dvaceti jmény. Chtěl také znát jméno mého pomocníka. Nepověděl jsem mu je ovšem, neboť jsem to slibil Oskaru Goopovi, který pochopitelně měl ke stykům s policií zafokněnou nedůvěru. Dále si přál policijní inspektor, aby jeho lidé byli ukryti v domě. Ani to jsem nemohl připsát. Měl jsem ujednané s Oskarem, že dá policii znamení tím, že rozsvítí světlo v hale a sám se okamžitě vytráhí zadním východem, aby se vyhnul jakémukoli styku s nenáviděnými fyzly. Dalo mi velkou práci, přesvědčit inspektora, že je všechno připraveno tak, že jemu zbývá jen přijít a provést zatčení.

„Dobrá, sire,“ řekl mi na konec. „Varoval jsem vás. Na vás padne odpovědnost, dopadne-li to jinak, než jak jste si představoval.“

Čemuž jsem se ovšem srdečně zasmál. Nikdy nebylo lépe připraveného plánu a nikdy neměli dva lidé více spadeno na třetího, než já a Oskar Goop na Harry Mellona. Když jsem vyprávěl Oskaru Goopovi o inspektorových obavách, zavřel mi v ztekle očka a vysunul bradu jako parní drapák.

„Inspektor je hlupák,“ prohlásil.

„A bojíte-li se snad vy, můžeme všechno nechat. Najdu si jinou příležitost, jak se svezet Harrymu po kobylce.“

Smluveného večera jsem shledal, že přece jen nejsem tak bezstarostný a klidný, jak jsem se snažil namluvit si. Propustil jsem sluhu již odpoledne a naznačil mu, že mi bude jen vítáno, vrátil-li se až po půlnoci. Vyšlují vás, že není ani dost málo přejemné sedět sám a potom v opuštěném domě a očekávat přehod lupičů, třebaže jste s jedním z nich domluvení a víte, že před domem čeká celá řeta policistů na vaše znamení. Propaláte neklidu a pochybnostem. Myslete si, co kdyby inspektor měl přece jen pravdu, představujete si to, a ono.

Ohmatával jsem divilemi revolver v kapse, abych se uklidnil. Byla to útecha poněkud pochybná, protože zbraň nebyla nabitá. Oskar Goop mi ji odpoledne vypráznil a náboje odnesl, řka, že bych se mohl v rozčilení dopustit nějaké hlouposti, jež by proměnila svandou v tragedii a mohla mít pro mne dalekosáhlé následky. Třebaže jsem mu z ješitnosti a pýchy odporoval, musil jsem na konec uznat, že má pravdu.

„Harry nebude vědět, máte-li jej nabít nebo ne. Postačí, že jej naň namíříte.“

Díval jsem se na hodinky so svítícím číselníkem a jak se blížila desátá, mé rozčilení pochopitelně vzrůstalo. Seděl jsem v malém pokoji vedle knihovny, kde měla být loupež spáchána.

Celý dům se zachvíval tichem, jež v napětí očekávání mi připadalo hrozivějším bubnovu palby. Ručička na svítícím číselníku mých hodiněk přefokčila desátou o tři čárky, když ono nepohnuté ticho bylo rozčerenó šumem, který mohly postřehnout snad jen má k prasknutí přepjaté smysly.

Přicházeli.

Zdálo se mi, že slyším tiché kroky, skřípnutí dřevěného ohlození stěn, přidružený šepot.

Opředu, mohlo se mi to jen zdát, neboť sluchem v normálním stavu bych toho byl nepostřehl. Šum se blížil a nyní jsem se bál, aby si Oskar Goop nespletl dvěma a nevstoupil do pokoje, kde jsem se byl. Pak ovšem by se celý náš krásně vymyšlený plán asi zhroutil. Ale ne. Tichý šum minul mě dveře, slyšel jsem povědomé tiché skřípnutí dveří u knihovny a v zápatí cvalnutí vypínače. Pode dveřmi, spojujícími pokoj, kde jsem seděl, s knihovnou, zasvítily slabý proužek světla. I toto bezstarostné rozsvícení světla bylo umluveno mezi mnou a Oskarem, aby se Harry ocitl v naprostém bezpečí. Ještě několik minut napjatého čekání, v nichž jsem slyšel hrčení zámků bezpečnostní schránky, polohlasitě poznámky a smích Harry Mellona a vrčení Oskara Goopa. Pak se otevřely dveře a Oskar, aniž je za sebou zavřel, vstoupil do mého pokoje a zůstal stát v pruhu světla, který sem padal z knihovny. Rozhlížel se po mně a mžoural očima, aby pronikl tmou. A tu jsem zaslechl doboť mi známý, ironicky laděný hlas Harryho:

„Nedělej hlouposti, Oskare. Tady je toho dost pro nás oba. Víc, než jsem kdy viděl pohromadě.“

A Oskar odpověděl svým vrčivým způsobem:

„Jen si hled svého a já budu hned zpátky. Ale dej si pozor na nehty, prohlédnu ti je.“

A zatím co Harry se vedle sebevdomě pochechtával, naznačoval mi Oskar posunky, že nyní je řada na mně, abych se objevil na scéně. Vyčkal jsem, až vyjde na chodbu, a pak s revolverem, napřaženým v ruce trochu se ohvířel, vstoupil jsem do knihovny. Harry stál u kulatého stolu, přepíněného svazky

knih, bůhviproč, neboť já žtu opravdý málokdy, a pouštěl si právě mezi prsty smaragdový náhrdelník, nejstarší a nej cennější kus naší sbírky klenotů, pro hlížeje pozorně každý jeho kámen.

„Dobry večer,“ řekl jsem, jak nejpevněji jsem dovedl. „Položte, prosím tu věcičku na stůl a dejte ruce vzhůru.“

Harry sešou polekaně trhl a pohlédl na mne přes stínidlo hluboko stažených lampy. Ale v zápatí, patrně jak mne poznal, rozšířil se mu po tváři jeho protivný ironický úsměv. Bože, jak ten člověk mi šel na nervy, jak mne docela neanglicky dopaloval.

„Ale,“ řekl, „to jste vy? Domníval jsem se, že jste dosud v Princetownu.“ „Jste v pasti, Harry Mellone. Nestrejte, prosím, ten náhrdelník do kapsy a dejte ruce vzhůru.“

„Počínáte si jako v románech a děláte se směšným,“ odpověděl Harry s obvyklou přehavou. „Nemám u sebe zbraň a nevím, jak bych vám mohl být nebezpečným. Ostatně, snad mi povíte, co se ranou zamýšlíte udělat?“

„Dole čeká celý regiment policistů na mé znamení a na čest seznámit se s vámi.“

„A vy tu, prosím, třmáte revolver, jako byste úplně zapomněl, že jste anglický baronet. Posadte se, prosím, ke stolu, přijměte cigaretu a vyčkejte příchodu policie, jak se sluší na dva lidi znalé světa.“

Vytáhl z kapsy zlaté, černě lakované pouzdro na cigarety a natáhl je v napřažené ruce ke mně. „Také kradené,“ napadlo mne a přemýšlel jsem usilovně, není-li za jeho počináním úškok a jak se mám v této situaci zachovat. Co se mohlo přihodit? Uběhlo už nejméně pět minut, co Oskar Goop odešel, a čekal jsem, že každou chvíli schodíště zaduní ozvěnou těžkých policijních bot. Ostatně, já mám stále v rukou svůj revolver a třebaže nebyl nabit, mohu jím udržet Harryho v šachu. Měl se mi tento dobrodruh stále posmívat, měl mít dojem, že mi nahání strach, že je chytřejším anglického gentlemana? Rozhodl jsem se, že mu dokážu, jak málo si z něho dělám.

Přijal jsem jeho cigaretu, byla to původní egyptská cigareta nejlepší značky, počkal jsem, až si on sám vybere a střeze bez ustání každý jeho pohyb a mife naň revolverem, zapálil jsem nám oběma. Posadil jsem se, každý na jednu stranu, a zahleděli jsme se na sebe upně. Harry Mellon se usmíval jaksi mírně a smílivě:

„Nuže,“ řekl, „Teď přišla vaše chvíle a já nastoupim na vaše ještě teplé místo v Princetownu.“

„Zasloužil jste, co budete mít,“ odpověděl jsem nesmílivě.

„Ovšem,“ připustil. „Jak vám chutná má cigareta?“

„Znamenitě. Stávám se jejím ctitelem.“

Byla to vskutku výborná cigareta a vdechoval jsem její kouř s opravdovou rozkoší. Zmocnila se mne nanejvýš příjemná lenost. Proč nejdou ti zatrolení policisté?

Prohubul jsem se ve své ložnici. Ovšem.

„Spal jste tři dny,“ řekl mi lékař, který se nade mnou skláněl. „Velmi silná indická droga.“

„Pokladna byla dokonale čistá,“ vysvětlil mi inspektor téhož dne odpoledne. „Proč jste, ke všem všudy, kouřil tu cigaretu?“

Harryho Mellona i Oskara Goopa shání policie na pevnině. Kdo by byl řekl, že byli smluveni?

A otázka nejzávažnější:

Kde jsou rodinné klenoty, určené budoucí ladv z...?

Prater

Přeložila M. Mleková

Na skotském zámku Dunulmu se připravuje svatba Aniry, dcery lorda Gormeho. Přihází se však neštěstí; ženich náhle onemocní, jako by to bylo v souvislosti s příchodem cizího muže, jehož náhlý a nevtaný vpád vstří pohromu, již se Daura, nevěstina sestra, snaží odvrátit.

„Velmi dobře!“ řekla si v duchu Daura. „Čím raději bude mít naši rodinu a čím laskavější budeme k němu, tím větší mám vyhlídku na úspěch.“ Přece však necítila vůbec vděčnosti k dívce, která byla ochotna bezděky jí pomoci v jejím velkém díle. Vane podle jména i podle povahy (Vane = větrná korouhvička) bylo rčení, jímž slečna Scoreovy vyslovovaly svůj skrytý názor o sestřenicích. Také jí pokládaly za nejméně vhodnou dceru pro drahého, starého, úctyhodného děkana a Daura pocítila to dnes silněji než kdy jindy. Vane byla skoro odpuzující v červené toaletě, již na počest svatební návštěvy zaměnila smutek po matce; avšak Daura věděla, že bylo mnoho lidí — většinou mužů — kteří nazývali slečnu Erskineovou hezkou. „Jak je ošklivá!“ řekla si nyní v duchu Daura. „Není ani trochu jako některá z nás, ačkoliv se tak usilovně snaží napodobit Niru. Ráda bych věděla, které strašné prabábe děkuje Vane za svou neúspěšnost. Nemyslím, že by to byl předeek s naší strany. Ale možná, že se jí snad muž z Nome bude obdivovat!“

Když takto v myšlenkách odbočila, zanechala své tři příbuzné, aby zabavili bezděčného hosta, dokud nebude pro něho uchystán pokoj. Daurě připadalo, že je Troy jako nějaký divoký, nedůvěřivý tvor z pouště, který náhle shledal, že je spoután růžemi na louce a obklopen krotkými, domácími zvířaty, jež ve své nevinnosti neznají jeho pravé povahy.

Bylo to velmi těžké určit pokoj pro Troye: Za dávných, dávných časů zámek dunulmský mohl poskytnouti skvělého pohostinství společnosti třiceti nebo čtyřiceti osob; avšak tyto slavné časy minuly již dávno, před více než sto lety. Generace za generací byla čím dál tím chudší, a pokud se Daura pamatovala, nebylo v zámku nikdy víc než čtyři nebo pět komnat, jež mohly býti s důstojností hostům nabídnuty. Všechny vhodnější místnosti byly nyní obsazeny a neměl-li býti ubohý Alastair vystěhován, bylo velmi těžké zaříditi

bytování pro ně. Avšak Daura si vzane, protože byl dobře a po dlouho přemýšlen. Ráda by byla, aby svůj pokoj a přestěhovala se do jedné z těch, jež byly zbaveny nábytku a tapet, nebo by byla přenesla své věci do Niriných pokojů; avšak toto křídlo zámku bylo ze všech částí nejsešlejší a mimo to vedle Daurina pokoje byla malá komůrka úplně naplněná divčými tretkami, jichž odklizení by bylo vyžadovalo dosti času. A ty by byly musily býti odklizeny, neměl-li Troy poznati, že mu byl přenechán divčí pokoj.

S nikým se nemohla o tom poraditi; neboť žena Douglasova, která byla správkyní zámku po mnoho let, zemřela a nebyla jinou osobou nahrazena. Daura ačkoliv byla o něco mladší než její sestřina, byla pání zámku. Všechno bylo v její rukou; neboť Nira se nerada starala o domácnost a co všem musila rozhodovati Daura.

Což, kdybych mu dala černou bretoňskou komnatu, pomyslíla si. A sotva jí tento zbludilý nápad prolétl hlavou, ihned si uvědomila, že je to to jediné, co lze učiniti. Sloužícím musí zakázati, aby o tom nic neřikali; zavzonila v malém, červeně malovaném kabinetu, kterého užívala za kancelář při provádění domácích záležitostí.

„Řekněte Douglasovi, že si přeji, aby přišel,“ řekla ulekaně vypadajícímu, mladému sluhovi, který přišel na zavyzonění.

Všichni sloužící byli onoho jitra vylekaní, neboť zpráva o nehodě ženichově a odložení svatby rozšířila se po domě jako neuhastitelný oheň.

Když přišel komorník, řekla mu Daura, co zamýšlí učiniti. „Pan Troy bude ubytován v černém-bretoňském pokoji; je to totiž jediná komnata, kterou lze ve spěchtu uchystati se vším pohodlím,“ vysvětlovala, snažíc se mluvití tak jako by této zařízení bylo úplně přirozené a očekávané. „Ale,“ pokračovala, „musíte jim všem nakázati, aby nevedli žádných hloupých řečí. Nemyslím, že by pan Troy byl pověřivý; přece však si nepřejí, aby slyšel onu hloupou starou povídačku. Douglasi, nemusíte vypadatí tak zděšen! Nebude-li o tom věděti, bude tam tak spokojen, jako kdekoli jinde, a ještě spokojenější, protože je to nádherný pokoj; nejlepší v celém domě. Nuže, za půl hodiny práce mohou ho Markéta a Hanka ukliditi tak, že bude vhodný i pro samého krále!“

„Och, milostivá, och, Milosti,“ nafikal stařec. „Nemohli bychom nějaký jiný pokoj připravití pro toho pána? Nechtěl bych si vzíti na svědomí, že jsme dali takového neškodného cizince do tohoto pokoje!“

„Neškodného cizince!“ Kdyby tak Douglas věděl! „Drahoušku, pošetily staroušku, nebudte zpozdíly,“ přemlouvala ho lichoťně Daura; Douglas totiž byl velmi váženým a oblíbeným příslušníkem zámku. „Možná, že ve všech pokojích v zámku straší, jen kdybychom o tom věděli. A právě proto, že o tom nevíme, vede se nám zcela dobře. A tak to bude také s panem Troyem.“

„Milostivá slečno — ale nepovede-li se mu dobře?“

Daura se na okamžik zamřela a myslila si: „Nepovede-li se mu dobře, nuže, pak to bude jistě sama Prozřetelnost, jež bude za nás pracovati a potrestá bezbožníka. Kdyby se něco mělo státi — jako ve staré pověsti — Jiří a Nira budou zachráněni!“ Nahlas však řekla, že o tom vůbec nemůže býti řeči. Dávno již minula doba, kdy se věřilo takovým povídačkám, jako o černé bretoňské komnatě a o Zmizelém dudáku. Nebylo jiné slušné místnosti, kam bylo lze uložití pana Troye. Markéta a Hanka ať ihned přichystají černou bretoňskou komnatu!

„Věru, všecko udělají sluhové rádi pro Její Milost,“ zamumlal Douglas, „ale tohleto bude krušná zkouška!“

„Chcete říci, že se budou báti vejíti do toho pokoje za jasného denního světla?“

„Nebude jim to moc po chuti, milostivá!“

„Nuže dobře, půjdu tedy s nimi,“ řekl pan Troy, ježž napjaté nervy opět se hlásily, o slovo tak, že byla podrážděná a nechtěla si někomu vyhubovati. „Jdu tam sama hned, hned teď,“ obořila se slečna Daura, velmi vděčna, pošlete-li mně služby. Není času nazbyt!“

Daurin vzor přesně odpovídá její vzhledu: byl zchlazen, když stanula v hlubokém vchodu do bretoňské komnaty, kterou si přinesla z červené komnaty Modrého ptáka na zámku Dunulmu. Byla tam nikdo nespál; avšak, když vstoupila do pokoje, byl na místě ponechán nádherný starý nábytek, který byl nevěstou z Bretoňska přivezen do míry rodinné museum.

TONIČKA SE VDÁVÁ

Kdepak jen tak „nějakého vobyčejného“ z Repochrást! No, to je zase jednou román, jak tahle pyšná selka-vejměnice KAČKA VOMÁČENÁ chtěla mermomomocí provdat dceru za pána.

KAČKA JENNE, autor tak oblíbených románů o starostech a trampotách Kačky Vomáčené, jež napsal s takovým humorem a znalostí venkova, že v něm poznáte mnoho známých osob z venkova, jenž je „jedna rodina“, a přečtete jej také jedním dechem.

Vyšel v oblíbené rodinné knihovně SÉRIE SFINX a stojí proto vázaný

román o 256 stranách jen 19 Kč.

Bude brzy rozbrán, jako všechny dřívější historky Kačky Vomáčené, a proto byste si měli o něj ihned naplat svému knihkupci nebo

SFINX, B. JANDA, PRAHA XVI., PŘEMYSLOVA 16.

Není tento obrázek jako živý?

To je tím, že je tištěn hlubotiskem. Každý obrázek hlubotiskem provedený musí působiti takovým přímým způsobem. Představte si, jak jinak by vypadaly Vaše propagátorské kopie, ceníky, katalogy, kdyby byly tištěny takovým dokonalým způsobem. Je to není drahé, přezvedněte se z nabídky. Politika v Praze I., Václavská náměstí 31.

Dopište si o ni!

*Francouzská výstava
v Belvederu
Karlův náměstí
Brno*

Už na samém začátku historie člověčenstva se setkáváme s první zprávou o sochařství: Když Bůh stvořil Adama, vytvořil, jak praví Písmo, jeho postavu nejdříve z hlíny a pak do ní vdechl život. Je to vlastně též postup, který zachovává moderní sochař: vymodeluje sochu z hlíny a snaží se jí přitom vdechnout také život, pokud to dovede a pokud je to možné.

Míra životnosti je u sochy vlastně nejdůležitější věc a podle ní lze také měřit její kvalitu nejspolehlivěji. Žádné předpisy ani požadavky slohové, které socha buď plní nebo neplní, nejsou s to, aby jí zajistily skutečnou hodnotu. Ta tkví jediné v tom, jak mocným dojmem a abychom tak řekli, jak znepokojivě na nás socha působí.

Francouzská výstava v Belvederu má především ten praktický význam, že tam návštěvník zažije tolik vzrušení, že je tam tolik soch, které námi přímo otřesou. Kdo vidí po prve Rodinovu sochu slavného spisovatele Balzaca, která je v instalaci generálního komisaře výstavy, ředitele Purgharta, tak rafinovaně umístěna, že vypadá téměř jako přelud, pocítí přítomnost tohoto genia tak mocně a bezprostředně, že bezděky zmikne jako v kostele.

Je tam mnoho soch tohoto druhu a kdo na výstavě ještě nebyl, vystavuje se nebezpečí, že zmešká příležitost k velkému zážitku, takovému, na jaký se vzpomíná celý život.

Dr. V.

Joseph Bernard: Dívka se džbánem.

Emile Antoine Bourdelle: Poprsí Ingresovo. (Zakoupeno Moderní galerií v Praze).

Auguste Rodin: Gustav Mahler (bronz 1909).

Emile Antoine Bourdelle: Anatole France (bronz 1919).

Francouzskou duchaplnost, vkus a vkus najdete v plné míře v novém románu Frédérica Bouteta „Láska či povinnost?“, u 28. čísle Ozvěn domova i světa.

Ullé

E. ŘEZAČOVÁ: Jede se na DOVOLENOU

Má-li člověk jeden balík, je mrzutý. Má-li dva nebo tři balíky, nadává. Co má říkat člověk, který má čtyři balíky? Člověk se čtyřmi balíky resignuje. Poté se, vrávorá, pokorně a odevzdaně. Zapleto se mu mezi nohy jeden balík, kopne do něho, aťší. Člověk se čtyřmi balíky je nový, bezejmenný, beřančí tvor.

Dva železničáři se ubírali v čele svých rodin k Denisovu nádraží. Šli v chmurném tichu, důstojněm dvou hovoruých rodin a úměrném množství balíků.

Slunce k jedenácté hodině zvyšovalo žár a jako Mojžíšova hůl vyvolávalo z otcovských čel a zátylků pramínky, které stékaly po skráních, tekly ve stružkách po krku a sjížděly za límcečk. Matky měly na starosti děti a nějaká ta menší zavazadla. Nepočítaly se o nic méně než přednostové domácnosti a tetička,

kteří a krabice cukroví a se zabalenou koloběžkou pod paží uzavírala rodinný průvod.

Jakýmsi tajemným a blahodárným řízením se ocitl na scéně Pepa.

„Heleď, tati, tamhle je Pepa.“

Pepa, hele, Pepa. Kolik balíků pomůže Pepa?

Představte si Pepu jako zachránce. Nebo si ho představte v podobě anděla, který pomáhá z úzkých.

Pepa vzal spravedlivě větší balík svému přibuznému a menší svému dobrému známému.

Pepa vlezl první do vagonu a odebíral balíky. Velké skládal nad sedadlo a pod sedadlo, malé balíčky na ty velké a na ty malé navrch kloboučky a šepice.

Kabáty, deštníky a síť na motýly pověšil na háček, Mařenčin klobouk a šerovany i třetíčkami na páku teploty — chladno.

Rodina se usadila a Pepa se loučil.

„Co tak pospícháš? Ještě to hezkou dobu nepojede. To jen ty ženské nás vždycky tak vyblázní.“

Alé Pepa se nedal zdržovat a líbal jednoho člena rodiny po druhém.

„Tak teda nezapomeň a přijed aitra za námi do Hřenska. Podíváme se spolu do těch Drážďan.“

Pepovi zbyvala k polibení ještě tetička. Vykonal to rychle a hloučně, a potom zmizel.

Rodina vsazená do nového prostředí je nesmělá a zaražená. Děti se přilpnou k mame a strkají jí nosy pod ramena. Matky pátrají po okoli, kdo to sedí naproti a co, je to zaš vedle. Otcové zapalují cigára.

Děti za chvíli omrzí jejich klid. Nejdříve vystřelí hlavu a vrazí prsty do pusy. Pak se pomalu osmělí k oknu.

„Člověče, tak si představ, že teď pár týdnů na mašinu nesednu.“

Mohutný bař z cigára vění tuto radostnou zprávu.

„A já tři neděle. No, teď v těch vedrech, to by byla kůra.“

„Pano, to by byla.“

Dým z cigár houstno.

Do oken páli slunce a před vozem si lidé nosí zmrzlinu. Nejdříve olizují růžovou a žlutou hromádku a pak noří jazyky do vnitřků oplatkových bábovišek.

Děti lezou k matkám a šeptají jim něco do ucha. Opatrně, aby tatínek neslyšel. Ale matky sedí jako kámenině sochy a neslyší. Zato otcovská pozornost je probuzena.

„Co je vám?“

„Co chceš, Mařenko?“

Tetička jediná chápe situaci a řeší ji rozláním pěti padesátihaléru mezi děti.

„Františku, vy nechejte zmrzlinu!“

František není dítě, František je otec rodiny a tetiččin současník. Její něžná péče se ho dotýká jako urážka.

„To tak, zmrzlinu, radši pivo, kdybyste foka.“

Alé manželka je na stráž, na to se nesmí zapomínat. Je na stráž a naplná uši.

„Prosím tebe, snad bys nepil teď p rámu pivo.“

„Co bych nepil? Jako vy jíte teď po ránu zmrzlinu.“

„Přece nejsi dítě, abys musel mít, co vidíš.“

Picolo z nádražní restaurace občerství vlak. Sklenice chřestí v jeho drátěném koši.

„Eivo!“

Žízeň je plamen, který žhňá myšlenky. Nedá pokoj. Musí se uhasit.

„Poslechni, já bych si přece jen to pivo koupil.“

„Pro mě a za mě, kup si, co chceš.“

„No jo, ale tak mi na ně dej, já přece nemám u sebe peníze.“

„A copak já je mám?“

„Ty sis nevzala peníze? No, nazdar, tak teda jedem bez peněz.“

„A proč jsi mi nerekl, abych si je vzala?“

„Kdybys tař hloupě nemluvila. Copak mám já někdy u sebe peníze? Dal jsem ti je do šuplíku jako vždycky.“

„Tak jsi mi to mohl připomenout, když jsi viděl, co mám starostí. První poslední jsem musela udělat, na všechno jsem sama, tys ani prstem nehnu.“

„No, to zas nepovídej, já přece balil. V takovém dnu se člověka jen slejvá. Ani otevřený okno není nic platný.“

„Ježiši, snad jsi nepochal otevřený okno?“

„Vždyť jsi je mohla zas zavřít, ne?“

Spolucestující rodině se pohnulo srdce nad touto tragedií.

„Tak my vám půjčme. Máme s sebou o nějakou korunu víc. Kolik potřebujete?“

„No, kolik nám můžete půjčit?“

Přednosta druhé domácnosti listoval a počítal padesátikoruny, dvacetikoruny.

„Tak teda asistó korun. Stačí?“

„To by snad stažilo.“

„Alé vždyť se chceme podívat a Pepou do Drážďan. Já nevím, stačí-li nám na to ato korun.“

„Možná, že má u sebe něco tetička. Tetičko, kolik vy máte?“

„Počkajte, měla jsem deset korun a teď jsem kupovala těch pět zmrzlin, to je pětkrát padesát haléřů, to je dvě koru-

Předpis pro dobrou náladu.

Vezměte 2-3 **KOBONY** a zmizí únava, migréna a slabost nervů. Cítíte se svěžj a jste v dobré náladě. — K dostání v lékárnách.

ny padesát, tak mi zbejvá, tak mi zbejvá...“

„Tak máte sedm korun padesát. To na Drážďany sice nestačí, ale teď mi z toho alespoň zaplatte to pivo.“

„Viš, člověče, to mi nejde do hlavy, jak jsi mohl jenom na ty peníze zapomenout.“

„No vidíš, to vždycky takhle dopadne, když se na tebe člověk spolehne. Já vím, žeš to radio zapomněla taky zavřít.“

„Jakpak na. Včera odpoledne jsem je sama zavírala.“

„To je dost.“

„Poslouchejte,“ povídá tetička a má takový tichý, záhrobní hlas, „já myslím, že je to radio otevřený!“

„Vždyť vám povídám, že jsem je sama zavírala. Ale to vy jste si to zas pustila, vidíte?“

„Jak už to vidím, budeme se asi muset vrátit. Tak mi alespoň řekněte, co jste provedly s kanárem. Daly jste ho k sousedovi?“

„Proboha tě prosím, kdo by co dělal s kanárem? To je přece tvoje starost, ne? Smí mi dát někdo jiný vodu do koupelníčky než ty? Sám mu sypeš semenec, nikdo mu nezastrší dobře sepií, a teď najednou jsme se měly o něj starat my.“

„Ježišmarjá, tek teda se už opravdu musíme vrátit. Nic není opatřeno, kanář by pošel, peníze nemáme...“

Dvířka vlaku bouchají, za chvílku se pojede.

„Tak honem, lidi, dělejte, nebo tu zůstaneme!“

Pak to začalo lítat z vlaku na peron: malý balík, velký balík, koloběžka, balík, kabát, balík, Mařenčin klobouk, balík a ještě balík.

A ve dveřích vozu, který se už rozjížděl, tetička, polomrtvá, zastenala:

„Kdyby on ten Pepa alespoň byl počkal, aby nám to trošičku pomoh.“